

Gençlik için Erasmus+ İşbirliği ortaklığı projesi
"Fırsatı kısıtlı gençlere finansal okuryazarlık konusunda dijital eğitim"
Proje numarası: 2022-2-BG01-KA220-YOU-000092208

ÇP2: Proje Çıktıları

R1: Finansal okuryazarlık açısından daha az fırsata sahip gençler ve daha az fırsata sahip gençlere yönelik el kitabı ve eğitimci videolar

Sürüm 2

Mart, 2024

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Yazarlar:

	BULGARIAN INCLUSION SUPPORT TEAM, Sofia, Bulgaria
<ul style="list-style-type: none"> • Andrean Lazarov • Stanislav Georgiev • Viktoria Georgieva • Gergana Arabcheva • Delyan Plachkov	
	94 CY Димитър Страшимиров 94 High School "Dimitar Strashimirov", Sofia, Bulgaria
<ul style="list-style-type: none"> • Latinka Kovacheva • Penka Nikolova • Nevena Apostolova • Elena Stoyanova • Klara Ilieva • Petar Kalpakchiev • Nevena Vukova • Petya Milanova • Rumiana Petrova • Velislava Nikolova • Violeta Guyzeleva • Vladislava Ubina • Zlatka Yaneva	
	ASOCIACIÓN MADRILEÑA DE PROFESIONALES DE LA ATENCIÓN TEMPRANA, Madrid, Spain
<ul style="list-style-type: none"> • Prof. Pilat Gutiez Cuevas, PhD • Castellar López Guinea • Viviana Sofia Sanchez Bobadilla	
	HAVZA İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ, Samsun, Türkiye
<ul style="list-style-type: none"> • Seyit Ahmet Dikmen • Turan Demir	
	AtlasCo Academy, Istanbul, Türkiye
<ul style="list-style-type: none"> • Alpay Karaca • Huliya Karaca	

İçindekiler

GİRİŞ	4
MODÜL 1 PARA VE İŞLEMLER	9
Ünite 1. Para ve para birimleri. Paranın biçimleri ve kullanımı.....	9
Banknotlar ve madeni paralar (EUR, ЛЕВ, TL).....	12
Döviz işlemleri	17
Ünite 2: Gelir	18
Gelir kaynakları	18
Dokümantasyon.....	21
Gelir etkisi.....	24
Ünite 3 Fiyatlandırma, Alımlar ve Ödemeler.....	25
Fiyatlar ve satın alımların sonuçları	25
E-alışveriş - ödeme ve para transferi yöntemleri / Ödemeleri ve satın alımları doğrulama ve takip etme	28
MODÜL 2 KİŞİSEL FİNANSMANI PLANLAMA VE YÖNETME	35
Ünite 1 Finansal Planlama ve Bütçeleme.....	35
Kişisel ve ailevi finansal planlamanın ana bileşenleri	35
Aile Bütçe Finansal Planlaması	39
Kişisel ve aile bütçesinin hazırlanması	40
Ünite 2 Tasarruflar.....	43
Tasarruf hedefleri ve öncelikleri	43
Uzun vadeli planlama ve varlık büyümesi.....	46
Ünite 3 Borç/Alacak	52
Ürün Seçimi ve İlgili Riskler	54
İnternet kredisi alırken kefil gerekiyor mu?.....	55
Borç yönetimi, yeniden müzakereler ve kredili mevduat hesabı	56
MODÜL 3 FİNANSA RİSK YÖNETİMİ VE DOLANDIRICILIKLARIN ÖNLENMESİ	61
Ünite 1: Finansal risk yönetimi	61
Risk kaynakları ve yönetimi	62

Sigortalar	65
Ünite 2 Dolandırıcılığın önlenmesi.....	67
Dolandırıcılık türleri.....	68
MODÜL 4 FİNANSAL ORTAMIN KOŞULLARI	79
Ünite 1 Tüketici hakları.....	79
Müşteri koruması.....	81
Destek nasıl ve nereden istenir?.....	90
Ünite 2 Finansal ürünler ve hizmetler, raporlar ve sözleşmeler	91
Sözleşmeleri anlama ve imzalama	100
Kişisel Gelir Vergileri ve Yıllık Beyan	105
Ünite 3 Dijital imza sertifikalarının / nitelikli elektronik imzanın kullanımı	113

GİRİŞ

Sevgili okuyucu,

Ailenizin parayla ilgili bir şeyi tartıştığını hiç gördünüz mü ve sohbete katılmaya çalıştığınızda ya konuyu değiştiriyorlar ya da “önemli bir şey yapıyoruz, rahatsız etmeyin” gibi bir şey söylüyorlar mı?

Çoğumuz bunu neden yaptıklarını merak ediyoruz, neden paradan haberimiz yok?

Tam olarak mali açıdan okuryazar değilsiniz, bu yüzden açıkçası şu anda bunun bir faydası olmayacağını düşünüyorlar.

Uluslararası ekibimiz, size önemli bir yaşam becerisi olan parayı yönetme konusunda bilinçli kararlar vermenizi sağlayacak becerilere yol açabilecek önemli bilgiler sağlamak için bu el kitabını size sunuyor. Bütçe yapabilen, emeklilikten tasarruf edebilen, kredi ve borcu anlayabilen ve ani satın alımlardan kaçınabilen kişiler, parayla nasıl başa çıkılacağı öğretilmemiş olanlardan daha iyi finansal kararlar alacaktır.

Finansal eğitim, zenginlik inşa etmenize, hedeflere ulaşmanıza, acil durumlarda zorluklarla başa çıkmanıza ve ailenizin bugününü ve geleceğini güvence altına almanıza yardımcı olacağından son derece önemlidir!

Bunu yapmak, harcama alışkanlıklarına karşı daha sorumlu olmalarına yardımcı olacaktır, çünkü nasıl para harcayacağınızı ve ihtiyaç duydukları zamanlar için mümkün olduğunca tasarruf edeceğinizi anlayacaksınız. Unutmayın, küçükken, anne-babanızdan bir miktar para size verildiğinde okula mutlu yüzlerle gittiğinizi hatırlayın.

Bu, ailenizin finans dünyasına girişidir. Birçoğu, bir bireyin finansal yolculuğunun yetişkinlikle birlikte başladığına inanıyor, ancak bu çocuklukta başlıyor, çünkü bu günlerde ister para ister paranın satın alabileceği bir varlık olsun hemen hemen her kaynağa kolayca erişebiliyorsunuz.

Kaynaklar mevcut olsa bile kendilerine hiçbir şeyin teslim edilmediği eski nesilde bu yoktu. Böylece paranın gerçek değerini anladılar. Anne babanızdan iPhone veya Apple Watch gibi pahalı hediyeler istemek ve ardından öfke nöbetleri geçirmek, dışarıdaki dünyaya ne kadar hazır olmadığınızı gösterir.

Anne-babanızın bunu size bir şekilde açıklamaya çalıştığına inanıyoruz, ancak bazen gençler bunu nadiren anlarlar. Harcamadan önce eleştirel düşünmenin önemi öğretilmezse, bir sonraki neslin sorunlarla karşılaşacağı ve bir yetişkin olarak mali durumu nasıl yöneteceğini öğrenemeyeceği bir zaman gelecektir. Bu da finansal okuryazarlığı her zamankinden daha önemli hale getiriyor.

İhtiyaçlar ve istekler arasındaki farkı erken öğrenmek, tatmini geciktirmek, fırsat maliyeti ve en önemlisi sorumluluk, gelecek nesil olarak sizi iyi durumda tutacaktır.

Varlıkların ve paranın değerleri bir gecede öğretilemez, bu nedenle genç yaşta başlamak zorunludur. Başka bir deyişle, beğenseniz de beğenmeseniz de, finansal yönetim yavaş yavaş hayatınızın ayrılmaz bir parçası haline gelir ve bu alışkanlığı ne kadar erken aşılama başlarsanız; bu konuda ne kadar erken ustalaşırsanız gerçek hayata ve kendi ailenize o kadar iyi hazırlanırsınız.

Belki finansal okuryazarlığın ne olduğunu anlamaya çalışıyorsunuzdur?

Projemiz ve eğitimlerimiz ile size tam anlamıyla güvenmenizi ve bunun neyle ilgili olduğunu, hayatınızı, gelişiminizi ve başarınızı nasıl etkilediğinin farkında olmanızı sağlayacağız.

Finansal okuryazarlık, kişisel finansal yönetim, bütçeleme ve tasarruf da dahil olmak üzere farklı finansal becerileri etkili bir şekilde anlama ve uygulama yeteneğinizi ifade eder. Finansal istikrarın sağlanması için kendi kendine yeterli olmanızı sağlayacaktır.

Bu el kitabıyla, size paranın nasıl kazanıldığını, harcandığını ve biriktirildiğini anlamanız ve bilmeniz, aynı zamanda finansal kaynaklarınızı kullanma becerileri ve yeteneği kazanmanız ve iş açısından önemli kararları nasıl alacağınızı; nasıl para üretilir, yatırım yapılır, harcanır ve tasarruf edilir anlamanız için önemli bilgiler sağlamak istiyoruz.

Bu eğitim sizin için neden önemli?

1

- Finansal okuryazarlık, paranızla akıllıca kararlar verebilme yeteneğidir.

2

- Finansal okuryazarlığın beş ilkesi; kazanmak, biriktirmek, borç almak, harcamak ve varlıkları korumaktır.

3

- Finansal okuryazarlık, daha iyi finansal kararlar almanıza yardımcı olur ve genel finansal refahınızı artırır.

4

- Finansal okuryazarlık becerileri, bilinçli karar verme için kaynak bulmayı, anlamayı ve kullanmayı içerir.

5

- Finansal okuryazarlık becerilerini geliştirmek, finansal olarak kendi kendine yeterliliği ve istikrarı teşvik eder.

Bilmeniz gereken temel finansal okuryazarlık terimleri?

Finansal Okuryazarlık	Finansal okuryazarlık, finansal istikrarınızı ve refahınızı artıracak finansal kararlar almak için gereken bilgi ve becerilere sahip olmak anlamına gelir.
Bütçeleme	Bütçeleme, ihtiyaçlarınızı ve yükümlülüklerinizi önceliklendirme ve gelirinizin bir kısmını bu maliyetlere ayırma sürecidir.
Kredi Puanı	Kredi puanınız, finansal kurumların veya kredi bürolarının, size kredi verme riskini ölçmelerine yardımcı olmak için kredi geçmişinize göre size atadıkları bir sayıdır.
Acil Durum Fonu	Acil durum fonları, finansal acil durumlar veya diğer planlanmamış harcamalar için ayırdığınız nakit rezervleridir. Bunlar genellikle üç ila altı aylık gelir veya giderlerinize eşittir.
Masraflar	Faturalar, kira, ipotek, yiyecek, ulaşım ve yaşam tarzınızla ilgili diğer masraflar dahil olmak üzere harcamanız gereken para miktarı.
Gelir	Gelir, ücretler, maaşlar, bahşişler ve diğer ödemeler de dahil olmak üzere kazandığınız tüm paradır.
Enflasyon	Enflasyon, yaygın olarak kullanılan mal ve hizmetlerin fiyatlarının zaman içinde maliyetinin artmasıyla ortaya çıkar ve tüketicilerin kişisel mali durumlarını etkiler.
Faiz	Faiz, bir kredi, kredi kartı işlemi veya başka herhangi bir borçlanma aracı yoluyla borç aldığınızda, borç verenin tahsil ettiği paradır. Faiz aynı zamanda bir bankanın, kredi birliğinin veya başka bir finans kuruluşunun belirli hesap türlerine para yatırmanız karşılığında size ödeyebileceği paradır.
Yatırım	Yatırımlar, yatırımdan finansal getiri elde etmek için para taahhüt etmeyi içerir; örneğin hisse senetlerini, tahvilleri veya diğer varlıkları, yükseldiklerinde satmayı planlayarak stratejik olarak satın almak gibi.
Risk	Risk, özellikle yatırım gibi kar elde etmek amacıyla yaptığınız herhangi bir finansal işlem nedeniyle tehlikeye, zarara veya kayba maruz kalmanızdır.

Finansal okuryazarlık bilgisi gelecekte hayatınızı nasıl etkileyecek?

Finansal hedeflere ulaşmak

- Finansal okuryazar olmak, bireylerin gerçekçi kısa vadeli ve uzun vadeli finansal hedefler belirlemesine ve stratejiler geliştirmesine olanak sağlar. Bu, bir ev satın almayı, yüksek öğrenimi finanse etmeyi veya emeklilik yuvası oluşturmayı içerebilir.

İyileştirilmiş finansal karar verme süreci

- Finansal okuryazarlıkta güçlü bir temel, uygun yatırım seçeneklerini seçmek (daire veya ofis veya mağaza satın almak), borcunuzu etkili bir şekilde yönetmek ve uygun sigorta poliçelerini seçmek gibi paraları hakkında bilinçli kararlar vermenize olanak tanır.

Artan finansal istikrar

- Finansal açıdan okuryazar olan kişinin imkanları dahilinde yaşaması, tutarlı bir şekilde tasarruf etmesi ve bir acil durum fonu bulundurması daha olasıdır; bu da ekonomik gerileme veya öngörülemeyen olaylar sırasında daha fazla finansal istikrar ve dayanıklılığa yol açar.

Stresin azalması ve refahın artması

- Mali durumunuzu kontrol altında tutmak ve kişisel mali konularınızı açıkça anlamak, stres düzeylerinizi önemli ölçüde azaltabilir ve zihinsel ve duygusal sağlığınızı iyileştirebilir.

Mali bağımsızlığın teşviki

- Finansal okuryazarlık, zaman içinde zenginlik oluşturmanıza yardımcı olur, finansal bağımsızlığa ulaşmanıza ve tutkularınızın ve ilgi alanlarınızın peşinden gitme konusunda daha fazla özgürlüğe sahip olmanıza olanak tanır.

MODÜL 1 PARA VE İŞLEMLER

Ünite 1. Para ve para birimleri. Paranın biçimleri ve kullanımı

Paranın değeri vardır, çünkü insanlar paranın bugün değeri olduğuna ve gelecekte de değer taşımaya devam edeceğine inanırlar.

Modern ekonomilerde **üç ana para** biçimi vardır:

- Madeni paralar ve banknotlar (yani para birimi)
- Kripto para birimi (örn. Bitcoin'ler)
- Bankalar veya diğer yetkili mevduat kabul kuruluşları nezdindeki hesaplarda tutulan mevduatlar.

Para birimi, paranın fiziksel bir biçimidir; bir finansal kuruluştaki hesaplarda tutulan mevduatlar ise dijital bir para biçimidir ve modern bir ekonomide paranın en büyük payını oluşturur.

Günümüzde Avrupa'nın para birimi EURO'dur. Euro banknotlarının tasarımcıları, tüm vatandaşlar tarafından tanınabilecek bir para biriminin geliştirilmesine yardımcı olmak için Avrupa Körler Derneği'ne danıştı. Banknotlara çeşitli özellikler dahil edildi:

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Her banknot farklı bir boyuttur. Her farklı banknotun, sırayla banknot çiftleri için baskın bir rengi ve zıt renkleri vardır (örneğin, 10 euroluk banknotlar için kırmızı, 20'ler için mavi).

Değerler büyük ve kalın rakamlarla yazılmıştır. Banknotların unsurları, 200 ve 500 euroluk banknotların kenarları boyunca dokunsal işaretler oluşturan 'oyma' baskı yöntemi kullanılarak kabartma olarak basılıyor.

Lev (Bulgarca: лев, çoğul: лева, левове / leva, levove; kısaltma: BGN) Bulgaristan Cumhuriyeti'nin para birimidir. Eski Bulgarcada "lev" kelimesi "aslan" anlamına gelirken, modern dilde "aslan" kelimesi lav'dır. Leva 100 stotinki'ye bölünmüştür (стотинки, tekil: stotinka, стотинка). Stotinka Bulgarca'da "yüzde biri" anlamına geliyor.

Lira (Türkçe: Türk lirası; işareti: ₺; kısaltma: TL), Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs'ın resmi para birimidir. Bir lira yüz kuruşa eşittir.

Para, yıllar içinde pek çok kez biçim değiştirdi, ancak karmaşık toplumlar var olduğu sürece para da var oldu. Para hakkında yapılabilecek tek emin tahmin, insanlar birbirleriyle ticaret yapmak istedikleri sürece paranın bir şekilde var olmaya devam edeceğidir çünkü gerçekteleği işlevler ekonomik faaliyetin sürdürülmesinde merkezi öneme sahiptir.

Dünyadaki her ülke tarafından kullanılan tek ve istikrarlı bir para biçimi, insanların güvenle harcama yapmasına ve tasarruf etmesine ve gelecek için plan yapmasına yardımcı olurken, bireysel ekonomilerin ekonomik şoklara yanıt vermesini zorlaştıracaktır.

Kendi hesap birimlerine (yani kendi para birimlerine) sahip olan ülkeler, ekonomik yönetimde daha fazla esnekliğe sahiptir. Ekonomik olaylara tepki olarak para birimlerinin değerinin serbestçe dalgalanmasına izin vermeyi ve kendi ekonomi politikalarını (özellikle para politikasını) diğer ülkelerdeki politikardan bağımsız olarak yürütmeyi seçebilirler.

Paranın aynı zamanda malların sorunsuz bir şekilde değiş tokuş edilmesini sağlayan belirli özellikleri de vardır:

- Değiştirilebilir veya takas edilebilir olduğundan her işlemde yeniden değerlenmesine gerek kalmaz.
- Dayanıklı olduğundan zamanla birçok değişime dayanabilir.
- Taşıması ve bölmesi kolaydır.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

- İnsanların ona güvenebilmeleri, mal ve hizmet alışverişlerini güvenle tamamlayabilmeleri için tanınabiliridir.
- Para arzı, değerinin güvenilir olması için istikrarlı olmalıdır.

Bitcoin ve diğer 'kripto para birimleri', paranın bazı özelliklerini yerine getirir, ancak hepsini değil. En önemlisi, bir değişim aracı olarak kullanılabilirler - bazı işletmeler ve bireyler bitcoin'i ödeme olarak kabul edecektir, ancak bitcoin'i kabul etmek isteyen işletmelerin sayısı düşüktür (yani yaygın olarak kabul edilen bir ödeme aracı değildir).

Paranın diğer iki özelliği olan hesap birimi ve değer deposu olma konusunda bitcoin başarısızdır. Dükkanlar bitcoin cinsinden fiyat vermezler; bunun yerine, bitcoin kabul eden dükkanlar genellikle yerel para birimi cinsinden fiyat verirler ve daha sonra birisi bu şekilde ödeme yapmak isterse mevcut döviz kuru üzerinden bitcoin'e dönüştürme yaparlar. Bunu kısmen yaparlar çünkü bitcoin fiyatı çok değişkendir ve bu değişkenlik bitcoin'in zayıf bir değer deposu olmasının bir nedenidir.

Banknotlar ve madeni paralar (EUR, JEB, TL)

Projemiz kapsamında size ortak ülkelerdeki ana para birimlerini açıklayacağız - euro, lev ve lira.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

EURO

Avrupa'nın kültürel tarihindeki yedi dönemin mimari stillerinden esinlenen banknotlar, euro bölgesi genelinde aynıdır. Euro bölgesindeki herhangi bir yerde herhangi bir euro banknotunu kullanabilirsiniz. Euro banknotları 5 Euro ile 500 Euro arasında değişmektedir.

Madeni paralar 2 € ile 1 cent arasında değişmektedir. Her birinin bir 'Avrupa' tarafı ve bir de 'ulusal' tarafı vardır.

Bulgar levası

Bulgar banknotları 2 leva ile 100 BGN arasında değişmektedir.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Madeni paralar 1 stotinka ile 2 leva arasında değişmektedir.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen gorus ve gorusler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kultur Yurutme Ajansı'nın (EACEA) goruslerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Türk Lirası

Şu anda 5, 10, 20, 50, 100 ve 200 liralık banknotlar bulunmaktadır.

1, 5, 10, 25 ve 50 kuruşluk madeni paralar (100 kuruş bir lirayı oluşturur) ve 1 liralık madeni paralar vardır.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Döviz işlemleri

Banka, müşterinin isteğine bağlı olarak nakit ve/veya gayri nakit döviz değişimi gerçekleştirmektedir. Döviz bozdurma işlemlerinde, işlemin muhasebeleştirildiği andaki geçerli banka resmi "alış" ve "satış" kurları uygulanır. Banka, resmi kurları tamamen kendi takdirine bağlı olarak ve piyasa koşullarındaki değişikliklere göre herhangi bir zamanda değiştirme hakkına sahiptir.

Nakit olarak 10 000 eşdeğerinin üzerinde döviz değişimi için, paranın kaynağı hakkında bir Beyanname doldurulması gerektiğini unutmayın. Bu, özellikle yurtdışına seyahat ettiğinizde çok önemlidir.

Ünite 2: Gelir

Gelir kaynakları

Para ağaçta yetişmez. Peki nereden geliyor? Özellikle günümüz ekonomisinde ne kadar farklı gelir kaynağı olduğunu öğrenmek sizi şaşırtabilir. Büyük resmi anlamak mali durumunuzu yönetmenize yardımcı olabilir. Gelir, bütçenizin artı veya gelir sütununa koyabileceğiniz herhangi bir kazançtır.

Diğer gelir türleri şunları içerebilir:

- Düzenli maaş veya ücretlerinize ek olarak bahşış ve komisyon almak,
- Kâr elde ederek mal satmak veya hizmet sunmak,
- Yatırımlardan faiz, temettü veya sermaye kazancı elde etmek,
- Ödüller, ödülleri ve burs parası kazanmak,
- Hediye, ödenek veya miras almak,
- Devlet yardımlarının ve vergi iadelerinin alınması,
- Emeklilik veya emeklilik fonlarından çekilme,

Avrupa Birliđi tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliđi'nin veya Avrupa Eğitim ve Kùltür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliđi ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Farklı gelir türleri nelerdir?

Farklı gelir türleri vardır, ancak en yaygın üçü kazanılan gelir, pasif gelir ve portföy geliridir. Ana gelir türlerinden üçü kazanılan, pasif ve portföy geliridir.

- **Kazanılan** gelir ücret, maaş, bahşış ve komisyonları içerir.
- **Pasif** veya kazanılmamış gelir kiralık mülklerden, telif haklarından ve sınırlı ortaklıklardan gelebilir.
- **Portföy** veya yatırım geliri faiz, temettü ve yatırımlardan elde edilen sermaye kazançlarını içerir.

Farklı gelir akışları hakkında bilgi sahibi olmak, geleceğinizi planlamanıza yardımcı olabilir.

a) Kazanılmış gelir

Çocukken bebek bakıcılığı, çim biçme veya gazete dağıtımı için para aldınız mı? O zaman bile gelir elde ediyordunuz.

Kazanılan gelir tam olarak kulağa geldiği gibidir: Kendiniz, bir başkası veya sahip olduğunuz bir iş için çalışarak kazandığınız paradır. Buna "aktif gelir" de denir çünkü bunun için aktif olarak bir hizmet gerçekleştirirsiniz.

Küçük bir işletmeden büyük bir şirkete kadar bir şirket için çalışıyorsanız, işvereniniz size çalıştığınız süreye bağlı olarak saatlik ücret ödeyebilir. Ya da işvereniniz size belirli bir işi yapmanız için sabit bir miktar olan maaş ödeyebilir. Maaşlar haftalık, iki haftalık veya aylık olarak ödenebilir, ancak bunların yıllık rakamlar olarak ifade edilmesi yaygındır.

Kazanılan gelir, ikramiyeleri ve ekstra ödemeleri de içerebilir. Örneğin, taksi şoförleri ve restoran sunucuları bahşış kazanabilir. Satış alanında çalışan kişiler de komisyon kazanabilir.

İşler gelir elde etmek için başka bir seçenek olabilir. Bağımsız olmak, serbest meslek sahibi olmak veya yarı zamanlı bir işte çalışmak isteyen kişiler konser işlerini değerlendirmek isteyebilir.

Bu yan işler genellikle talep üzerine tek bir görevi yerine getiren geçici veya kısa süreli işlerdir. Müzisyenler buna en iyi örnektir. Bebek bakıcıları, serbest yazarlar ve yemek dağıtım şoförleri de aynı şekildedir.

b) Pasif gelir

Uyurken para kazanmak ister misiniz? Aktif olarak çalışmadan para kazanmak mümkündür. Bu yüzden kazanılmamış veya pasif gelir olarak kabul edilir. Kira gelirleri, telif hakları ve sınırlı ortaklıklardan elde edilen gelirler pasif gelirlere örnek olarak verilebilir.

Başkalarının kullanmak isteyebileceği herhangi bir şeye sahip misiniz? İnsanların ikinci bir evi veya hatta kendi evlerindeki boş bir yatak odasını kiralaması veya kiraya vermesi yaygındır ve bu da kira geliri olarak kabul edilir. Ticari bir binanın kiralanması da aylık gelir kaynağı olabilir. İşletmeler de kar elde etmek için araç ve ekipman kiralayabilir.

Bir şarkı ya da kitap yazdınız mı? Bir şey mi icat ettiniz? Benzersiz bir şey tasarladıysanız, inşa ettiyseniz veya yaptıysanız, bunun için telif ücreti alabilirsiniz. Telif hakları, çalışmanızı veya diğer mülkünüzü kendi amaçları için kullanan biri tarafından ödenebilir. Öğe başına veya süreye göre ödeme yapabilirler.

Örneğin, bir arkadaşınıza kârından pay alması karşılığında bir bira fabrikası açması için borç para verirsiniz, bu sınırlı bir ortaklık olarak kabul edilebilir. Bira fabrikasında aktif olarak çalışmadığınız sürece, bu kazançlar pasif gelir olarak kabul edilebilir.

Diğer pasif gelir örnekleri arasında nafaka, çocuk desteği, işsizlik, Sosyal Güvenlik ve işçi tazminatı yer alır.

c) Portföy geliri

Finansal portföy, parasal varlıklarınızın bir koleksiyonudur. Portföy veya yatırım gelirleri faiz, temettü ve yatırımlardan elde edilen sermaye kazançlarını içerebilir.

Bankanız veya kredi birliğiniz, paranızı hesaplarından birine yatırmanız için size faiz ödeyebilir. Örneğin, vadesiz hesaplardan, tasarruf hesaplarından, para piyasası hesaplarından ve yaygın olarak CD olarak adlandırılan mevduat sertifikalarından faiz kazanabilirsiniz. Faiz olarak kazandığınız para miktarı değişebilir.

Hisse senetlerine, tahvillere ve yatırım fonlarına yatırım yaparak da para kazanabilirsiniz. Tahvil satın aldığınızda, esasen bir şirkete veya devlete, paranız üzerinden size faiz ödemesi karşılığında borç vermiş olursunuz. Bir şirketten hisse senedi satın aldığınızda, o şirketin bir parçası olursunuz, böylece kârını paylaşabilirsiniz. Benzer şekilde, yatırım yapmak ve yönetmek için yatırımcılardan gelen parayı bir araya getiren yatırım fonlarından da para kazanabilirsiniz.

Temettüleri yatırımlarınızın ödeme günü olarak düşünün. Bir şirket para kazandığında, kârının bir kısmını hissedarlarına ödeyebilir. Şirketler genellikle temettüleri nakit olarak öderler. Ancak daha fazla hisse senedi veya mülk gibi başka varlıklar da alabilirsiniz.

Bir şeyi ödediğinizden daha fazlasına sattığınızda, aradaki fark sermaye kazancınız olarak adlandırılır. Finansal yatırımlarda, bir hisse senedini sattığınızda veya satın aldığınızdan bu yana değeri artan bir emeklilik fonunu nakde çevirdiğinizde sermaye kazancı elde edebilirsiniz.

Farklı gelir kaynakları hakkında ne kadar çok şey bilerseniz, mali durumunuzu o kadar iyi yönetebilir ve hatta belki de daha fazla para kazanabilirsiniz.

Dokümantasyon

Gelir belgesi nedir ve ne zaman gerekir?

Paranızı biriktirdiniz ve yeni bir daire veya kiralık mülk için depozito yatırmaya hazırsınız - ancak mülk yöneticisi önce gelir kanıtı görmek istiyor.

Bir daire kiralamak, gelir belgelerini kanıtlamanız gerekebilecek senaryolardan sadece biridir. Bankalar, kamu hizmeti şirketleri ve kredi kartı şirketleri de kendilerinde bir hesap açmadan önce gelir doğrulaması isteyebilir.

Gelir kanıtı, belirli bir süre içinde ne kadar kazandığınızı gösteren belgelerdir. Tipik olarak, sizden düzenli bir gelir kaynağının kanıtı istenir.

Bunlar banka hesap özetleri, maaş koçanları, vergi beyannameleri ve diğer yasal belgeleri içerebilir.

1. Maaş Bordrosu

Bir maaş bordrosu genellikle gelir kanıtı göstermenin en kolay yoludur. Bunun nedeni, belirli bir ödeme döneminde kazandığınız gelirin yanı sıra yılbaşıdan bugüne (YTD) kadar olan gelirinizi de göstermesidir. Maaş bordrosu işvereninizden alınan resmi bir belge olduğundan, ek gelir doğrulama belgeleri olmadan gelir kanıtı olarak hizmet etmek için yeterli olabilir. Ancak, işinize yeni başladıysanız, birden fazla işiniz varsa veya gösterilmeyen bahşiş veya komisyonlardan gelir elde ettiyseniz, tam resmi vermeyebilir.

2. Banka Hesap Özeti

Bir banka ekstresi, serbest meslek gelirinizin gerçek olduğunu kanıtlamak gibi diğer belgeleri desteklemek için kullanılabilir. Banka hesap özeti, banka hesabınızın toplam bakiyesini ve bu süre zarfında yaptığınız tüm işlemleri gösterir. Bu, bir müşteri veya işverenden gelen aylık mevduatlar veya önemli tasarrufların kanıtı gibi düzenli nakit akışını göstermenin harika bir yoludur.

Çok fazla kişisel bilgi paylaşmaktan endişe ediyorsanız, yalnızca bakiye beyanı verip veremeyeceğinizi veya hassas alışverişleri atlayıp atlayamayacağınızı sorun.

3. İşsizlik Ödeneği veya İşçi Tazminatı

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

anda çalışmıyorsanız, ancak işsizlik ödemeleri, işçi tazminatı veya maluliyet sigortası alıyorsanız, bunu gelir kanıtı olarak kullanabilirsiniz. İlgili belgeleri sigorta şirketinizden, eyalet işsizlik bölümünden veya işvereninizden talep etmeniz yeterlidir.

4. Emeklilik Dağıtımı veya Sosyal Güvenlik Yardımları

Sosyal Güvenlik İdareleri genellikle engelli kişilere (devletin emekli olma kararından sonra), uygun emeklilere aylık Sosyal Güvenlik ödemeleri gönderirken, emekli maaşları eğitim, yerel yönetim ve ordu gibi bazı mesleklerde yaygın olan emeklilik yardımlarıdır.

5. Kâr ve Zarar Tablosu

Serbest meslek sahibi bireyler, özellikle gelirin zaman içinde değişiyorsa, gelir beyanı vermekte daha zorlanabilirler. Örneğin, belki de sadece bir projeyi tamamladığınızda ödeme alan serbest çalışan bir girişimcisiniz.

6. Gelir Kanıtı mektubu

Son olarak, bu gelir belgelerinden hiçbiri uygun değilse, işvereninizden bir gelir belgesi yazmasını isteyebilirsiniz. Bu, istihdam belgelerinizde ücretli izin veya izinle ilgili boşluklar varsa veya maaş koçanlarınıza yansıtılmayan olağandışı bir tazminat paketiniz varsa yararlı olabilir. İşvereniniz aslında onlar için çalıştığınızı doğrulayabilir ve maaşınızı veya onlarla çalışma sürenizi teyit edebilir.

Gelir kanıtı nasıl gösterilir?

Gelir kanıtı göstermenin en iyi yolu, istihdam durumunuza ve talebin nedenine bağlıdır.

Gelir belgesi belgelerinizde tam adınız, tarih ve kimlik numaranız veya Sosyal Güvenlik numaranız gibi diğer tanımlayıcı bilgiler yer almalıdır.

Bir başvuruda, son üç ay veya bir önceki yıl gibi belirli bir zamana ait gelir kanıtı istenebilir.

Tam zamanlı bir işiniz varsa, gelir belgeleriniz her ödeme döneminde ne kadar kazandığınızı göstermelidir.

Serbest çalışan bireyler için, gelirin zaman içinde tutarlı kaldığını göstermek için daha uzun bir süre boyunca gelir kanıtı sağlamanız gerekebilir.

Gelir etkisi

Gelir etkisi, birçok faktöre bağlı olarak küçük bir işletme üzerinde olumlu veya olumsuz sonuçlar doğurabilir. Gelir etkisi, bir tüketicinin gelirindeki artış veya azalışa bağlı olarak nasıl para harcadığı ile ilgilidir. Gelirdeki bir artış (daha fazla para harcama yeteneği) daha fazla hizmet ve mal talebiyle sonuçlanır. Gelirdeki bir düşüş ise tam tersi bir sonuç doğurur.

Hatırlayın:

- Gelir etkisi, bireylerin gelirlerindeki bir değişiklik nedeniyle harcama alışkanlıklarını nasıl değiştirdiklerini anlamaya çalışır.
- Harcama alışkanlıklarındaki değişiklikler nedeniyle gelir etkisi, birçok faktöre bağlı olarak küçük bir işletme üzerinde olumlu veya olumsuz sonuçlar doğurabilir.
- Gelirdeki bir artış mal ve hizmet talebinde bir artışa neden olurken, gelirdeki bir düşüş her zaman olmasa da talepte bir düşüşe neden olur.
- Gelir etkisinin etkilerini belirlerken marjinal harcama eğilimi ve marjinal tasarruf eğilimine bakılır.
- İkame etkisi de tüketicilerin gelirlerinin arttığı veya azaldığı zamanlarda gelirlerini nasıl harcayacakları konusunda rol oynar.

Ünite 3 Fiyatlandırma, Alımlar ve Ödemeler

Fiyatlar ve satın alımların sonuçları

Fiyatın en yaygın iki tanımı vardır:

- belirli bir şeyin satışı için verilen veya belirlenen para miktarı
- takas veya satışta bir başka şeyle değiştirilen veya talep edilen bir şeyin miktarı

Bir müşteri buğday unu almak için markete gittiğinde veya hamburger sipariş etmek için bir yemek dağıtım uygulamasını kullandığında, müşterinin bu teklifler için ödeme yapması beklenir. Burada tahsil edilen para fiyattır. Ancak bu teklifler için ödediğimiz fiyatın bundan daha fazlası vardır.

Fiyat tam olarak nedir? Bir sunumun fiyatını ne belirler? Maliyetle aynı şey midir?

Hadi öğrenelim!

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Basit bir ifadeyle fiyat, bir müşterinin bir teklifi satın almak için değiş tokuş ettiği değerin ölçüsüdür. Fiyatlar, tekliflerin pazardaki müşteriler arasında dağıtılabileceği ekonomik bir mekanizma olarak hizmet eder.

Aynı zamanda bir teklifin ne ölçüde talep edildiğinin ve ne ölçüde arz edildiğinin veya mevcut olduğunun göstergesi olarak da işlev görürler. Bir ürünün fiyatı, bir teklifin yapımında kullanılan tüm hammadde ve hizmetlerin değeri de dahil olmak üzere, teklifin toplam değeridir. Bir hizmetin fiyatı, o hizmetin ortaya çıkmasında rol oynayan tüm unsurları dikkate alır.

Fiyatlar arz ve talep kanununa bağlıdır. Yani, talep edilen miktar arz edilen miktara eşit olana kadar yükselir veya düşer. Bu noktaya denge fiyatı denir.

Bir arzın talebi arzından fazlaysa, fiyat yükselir ve yalnızca arzı satın alma istek ve kabiliyetine sahip alıcıların arzı almasına izin verir.

Bir arzın fiyatı, bir müşterinin belirli bir arzı elde etmek için ödediği parasal tutar iken, arzın maliyeti satıcının arzı üretirken yaptığı harcamaları dikkate alır. Basitçe ifade etmek gerekirse, fiyat alıcıyı ilgilendirirken, maliyet satıcıyı veya bir teklifin üreticisini ilgilendirir.

Hepimiz zaman zaman gereksiz şeyler satın almaktan suçluyuz. Ancak, alışveriş alışkanlıklarımızın olumsuz sonuçlarını düşünmek için genellikle durmayız. Bir şeyler satın almak bize anlık tatmin sağlasa da, tüketici davranışlarımız düşündüğümüzden çok daha büyük bir etkiye sahip olabilir.

Gereksiz şeyler satın almak çoğu zaman aşırı tüketime yol açarak çevreye zarar verir. Hızlı moda ve diğer ürünler, tüketici taleplerini karşılamak için zehirli kimyasallar içeren çok sayıda atık üretiyor. Biyolojik olarak çözünmeyen malzemeler kullanıyorlar ve çevremizin tahrip olmasına katkıda bulunuyorlar.

Her zaman gereksiz şeyler satın almak çevre açısından etik değildir. Satın aldığımız ürünler kolayca atılabilir olarak değerlendirilir ve dünyayı büyük ölçüde kirletme olasılığımızın daha

yüksek olduğu anlamına gelir. Bunun nedeni, hızlı moda ve hiç bitmeyen hızlı tedarik dünyasında her yıl tonlarca çöpün dışarı atılmasıdır.

Sonuç olarak, denizlerimiz artık plastikle dolmakta ve deniz yaşamına ciddi zararlar vermektedir. Ürünlerin yapımında kullanılan zehirli kimyasallar da çöplüklerde toprağa geri dönüyor ve çevredeki alanları kirletiyor. Bu da toprağın kalitesini bozuyor ve kimyasallar toprak kalitesini etkilediği için tarımımızı etkileyecek. Ayrıca, atık üretimimiz nedeniyle çöp sahalarının boyutu artmaya devam ediyor ve bu da gelişen bir çevre için daha az alan bırakıyor.

Gereksiz ürünlere olan talebin artması, kâr amacı güden şirketlerin daha anlamsız şeyler üretmesine de neden oluyor. Bu durum, ürünlerin dünyanın dört bir yanına gönderilmesi gerektiğinden karbon ayak izimizi arttırmaktadır. Bu talep aynı zamanda ormansızlaşmayı tetikleyerek vahşi yaşamımız için hayati önem taşıyan habitatları yok etmekte ve soluduğumuz oksijeni sağlayan ağaçların sayısını azaltmaktadır.

Gereksiz şeyler satın almayı bıraktığınızda fark edeceğiniz bir şey de çok daha fazla para biriktirmeye başlayacağınızdır. Bir şeyler satın almak bize anlık zevk verir, özellikle de canımız sıkıldığında. Ancak satın aldığımız şeyler bize sadece kısa bir süreliğine mutluluk verir. Bu nedenle, kendimizi eğlendirmek için daha fazla şey satın almak isteriz.

Ancak, bunun yerine paranızı biriktirirseniz, sonunda size uzun süreli mutluluk getirecek şeyler için para biriktirebilirsiniz. İster hayalinizdeki ev ya da araba için depozito olsun, burada ve orada küçük para parçaları biriktirmek için uzun bir yol kat etmek gerekir. Bu parayı ölmeden önce yapılacaklar listenizdeki tatile yatırabilirsiniz! Para biriktirmenin hemen bir ödülü olmasa da, yaşayacağınız deneyim buna değecektir.

Fark edeceğiniz bir başka şey de sevdiğiniz şeyleri yapmak için daha fazla zamanınız olacağıdır. Her hafta online alışveriş için harcanan saatler yılda yüzlerce saate ulaşabilir.

Böylece, gereksiz alışverişı bıraktığınızda, enerjinizi hobilere, sevdiğinizleri görmeye veya kendiniz üzerinde çalışmaya odaklayabilirsiniz.

Genelde insanlar kendi hayatlarında mutsuz oldukları için gereksiz eşyalar satın alırlar. Çoğu zaman, insanlar öz değerlerini satın aldıkları eşyalarla bir tutarlar ve moda uygun olmayı ya da diğer insanları etkilemeyi takıntı haline getirirler. Dolayısıyla, birçoğumuz kendimiz üzerinde çalışmak yerine kendimizi daha iyi hissetmek için yeni şeyler satın almaya bağımlı hale geliyoruz.

E-alışveriş - ödeme ve para transferi yöntemleri / Ödemeleri ve satın alımları doğrulama ve takip etme

E-ticaret veya elektronik ticaret (e-alışveriş), mal ve hizmetlerin internet üzerinden alınıp satılmasını ifade eder. E-ticaret, her ölçekten şirketin daha geniş bir kitleye ulaşması ve küresel ölçekte faaliyet göstermesi için bir platform sağlayarak işletmelerin çalışma şeklini değiştirmiştir. Ayrıca geleneksel fiziksel mağazalara kıyasla 7/24 erişilebilirlik, küresel erişim ve daha düşük işletme maliyetleri gibi çeşitli avantajlar sunmaktadır.

E-ticaret platformları, güvenli çevrimiçi ödeme işlemlerinin yanı sıra ürün seçimi, sipariş karşılama ve gönderim mekanizmaları gerektirir. Birçok e-ticaret platformu ayrıca müşteri yorumları, ürün önerileri ve müşteri desteği gibi ek özellikler de sağlar.

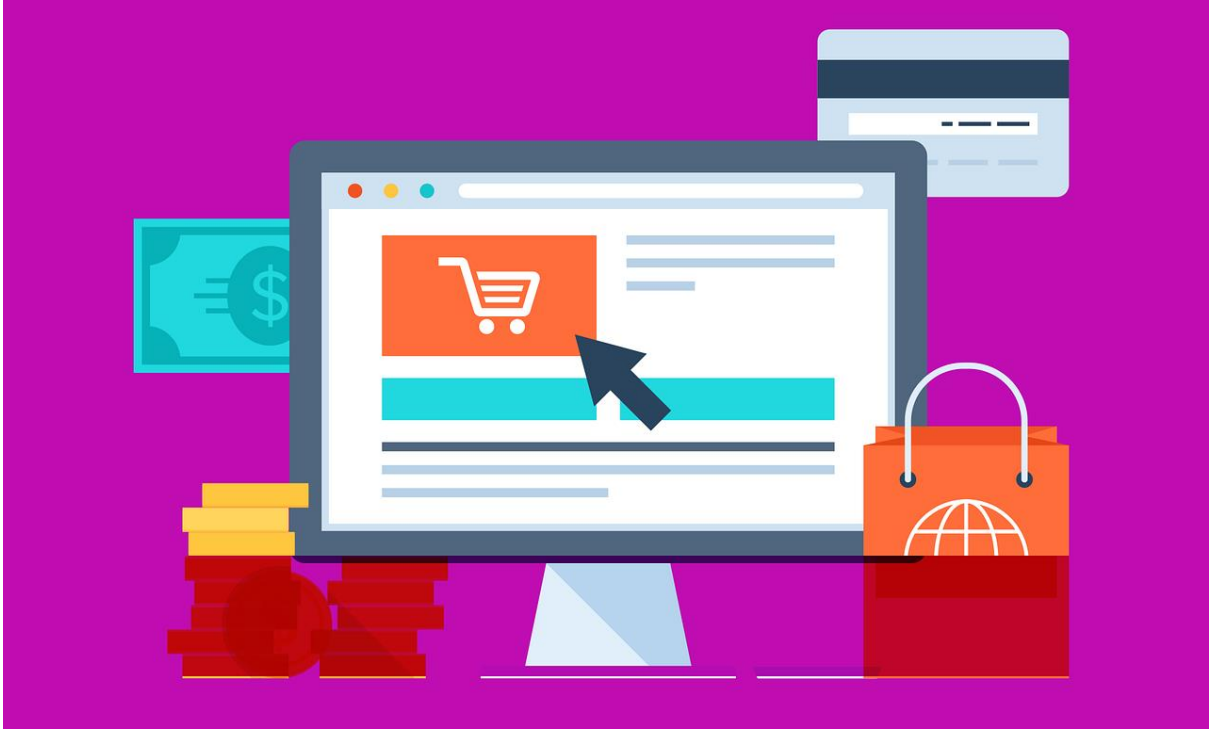
E-ticaret ödemelerinin İnternet üzerinden gerçekleşiyor olması, hepsinin aynı şekilde gerçekleştiği anlamına gelmez. E-ticaret hızlı bir şekilde genişledikçe, insanların çevrimiçi mal ve hizmetler için ödeme yapma yöntemleri de çeşitlendi. E-ticaret ödeme yöntemlerine ilişkin müşteri tercihleri dünyanın farklı bölgelerinde önemli ölçüde değişiklik göstermekte ve bu alan sürekli olarak gelişmektedir. Küresel olarak, kredi ve banka kartları ile dijital cüzdanlar en popüler e-ticaret ödeme yöntemleridir, ancak banka havaleleri ve teslimatta nakit ödeme (COD) gibi diğer ödeme yöntemleri belirli bölgelerde popülerliğini korumaktadır. Mobil ödemelerin kullanımı da özellikle akıllı telefon satışlarının yüksek olduğu pazarlarda artmaktadır.

İşte bugün mevcut olan en popüler küresel e-ticaret ödeme yöntemlerinden bazıları:

- **Kredi ve banka kartları**, e-ticaret işlemleri için en yaygın ödeme yöntemleridir. Müşterilerin hızlı ve kolay bir şekilde ödeme yapmasına olanak sağlarlar.
- **PayPal, Apple Pay ve Google Pay** gibi dijital cüzdanlar giderek daha popüler hale gelmiştir. Müşterilerin ödeme bilgilerini güvenli bir şekilde saklamasına ve yalnızca birkaç tıklama ile ödeme yapmasına olanak tanır.
- **Banka havaleleri**, müşterilerin kendi banka hesaplarından işletmenin banka hesabına para aktarmasına olanak tanır.
- **Teslimatta nakit ödeme**, müşterilerin satın aldıkları ürünler için daha önce değil, teslim aldıklarında ödeme yaptıkları bir ödeme yöntemidir. Bu ödeme yöntemi, kredi ve banka kartı kullanımının düşük olduğu ülkelerde yaygındır.
- **Mobil ödemeler**, müşterilerin mobil cihazlarını kullanarak ödeme yapmalarını sağlar. Mobil ödemelerin 2023 yılında toplam perakende e-ticaret satışlarının %43'ünden fazlasını oluşturacağı tahmin edilmektedir. 2022 yılında bu oran %42 civarındaydı.
- **Şimdi al, sonra öde**, müşterilerin mal veya hizmetleri peşin olarak satın almasına ve ödemeyi genellikle faiz veya ücretlerle daha sonraki bir tarihe ertelemesine olanak tanıyan bir ödeme seçeneğidir.
- **Kripto para birimi**, Bitcoin ve Ethereum gibi, e-ticaret işlemleri yapmak için kullanılabilen dijital bir para birimidir. Bu ödeme yöntemi, çevrimiçi perakendeciler tarafından giderek daha yaygın bir şekilde kabul görmektedir.

Ön ödemeli kartlar - müşterinin normal bir banka kartında olduğu gibi çevrimiçi alışverişlerde ödeme yapmak için kullanabileceği belirli bir miktarda para yüklenen bir tür banka kartıdır.

Çevrimiçi alışveriş güvenliğiniz büyük ölçüde çevrimiçi ortamda nasıl davrandığınıza bağlıdır. Bu çok açık gibi görünse de, çevrimiçi ürün satın alırken bu temel adımların önemini gözden kaçırmak çok kolaydır.

İşte bir dahaki sefere web üzerinden bir şey satın almak üzere olduğunuzda göz önünde bulundurmanız gereken birkaç çevrimiçi alışveriş ipucu:

Halka açık Wi-Fi kullanmaktan kaçının, En sevdiğiniz kafenin rahatlığında çevrimiçi bir şeyler satın almak cazip görünse de, birkaç gizli riskle birlikte gelir. Halka açık Wi-Fi ağları kötüye kullanıma açıktır ve bilgisayar korsanlarının tarama geçmişinize, e-postalarınıza ve şifrelerinize erişim de dahil olmak üzere her türlü kişisel veriyi ele geçirmesine olanak tanır. Dahası, halka açık bir Wi-Fi bağlantısı kullanırken çevrimiçi alışveriş yapmaya karar verirsiniz, şunları da yaparsanız;

kredi kartı bilgilerinizi ve adınızı verme riskiyle karşı karşıya kalabilirsiniz. Bu nedenle, tüm online alışverişlerinizi evde, güvenli bir internet bağlantısı kullanarak yapmak çok daha güvenlidir.

Şifrelerinizi kontrol edin, yine, bu çok açık görünebilir, ancak zayıf şifreler kullanmaya devam eden insanların sayısı şaşırtıcıdır. Dünya çapında 23,2 milyondan fazla hesap dolandırıcılığı kurbanı, kolayca tahmin edilebilen 123456 şifresini kullandıkları için saldırıya uğramıştır. Şifrelerinizin güçlü olduğundan emin olmak ve güvenli online alışveriş alışkanlıklarını teşvik etmek için aşağıdakileri yapmayı düşünün:

- Tüm hesaplarda aynı şifreyi kullanmayın, çünkü biri hacklenirse hepsi hacklenebilir
- Tek bir kelime kullanmaktan çok daha etkili olduğu için uzun bir cümle kullanmak
- Giriş yapmanızı gerektiren her web sitesi için benzersiz, güçlü parolalar oluşturan bir parola yöneticisi kullanmayı düşünün
- E-posta dolandırıcılığına dikkat edin
- E-posta dolandırıcılığı giderek daha sofistike ve tespit edilmesi zor hale geldiğinden, gelen kutunuzu açarken ekstra dikkatli olmanız gerekir. Bununla birlikte, bilinmeyen bir adresten garip bir e-posta alırsanız veya kişilerinizden birinden gelmiş gibi görünen garip bir şekilde yazılmış bir e-posta alırsanız, bunun sahte bir e-posta olma olasılığı çok yüksektir.
- Bilgisayarınıza virüs bulaştırabileceği için e-postadaki hiçbir bağlantıya tıklamayın. Bunun yerine, e-postayı hemen silin ve e-posta bir arkadaşınızdan geliyor gibi görünüyorsa, e-posta hesaplarının saldırıya uğramış olabileceğini bildirmek için onlarla iletişime geçin.
- Bilgisayarınızı ve telefonunuzu düzenli olarak güncelleyin
- Bilgisayarınızın ve telefonunuzun en güncel işletim sistemlerini kullandığından emin olmak, onları kötü amaçlı yazılımların bulaşmasından korur. Bunun nedeni, bilgisayar korsanlarının farklı bilgisayar ve cep telefonu işletim sistemlerinde zayıf noktalar bulmasıdır. Telefon ve bilgisayar şirketleri sürekli olarak bu zayıf noktaları tespit etmeye ve bilgisayar korsanları bunları istismar etmeden önce yamalamaya çalışmaktadır. Ancak, cihazınızı güncellemezseniz, onu saldırılara karşı savunmasız bırakırsınız.

Bildiğiniz ve güvendiğiniz bir perakendeciden alışveriş yapmak her zaman daha iyi olsa da, bazen istediğiniz ürünü daha önce hiç ziyaret etmediğiniz bir sitede bulabilirsiniz. İşte web sitesinin güvenli olup olmadığını anlamana yardımcı olacak bazı ipuçları:

Kilide bakın, Aranması gereken önemli bir zellik, URL alanının köşesinde görünen küçük kilit sembolüdür. SSL (güvenli yuva katmanı) olarak bilinen bu kilit, bulunduğunuz web sitesinin güvenli olduğunu gösterir. Ayrıca, web sitesi adresinin "http" değil "https" olduğundan emin olun, çünkü "s" güvenli anlamına gelir. Bazı siteler gvenilirmiş gibi görünmek için kilidin görüntüsünü yeniden oluşturmaya çalışsa da, web sitesinin yasal olduğunu onaylamadan önce her zaman kilidin tarayıcınız için normal yerde olduğundan emin olun.

Güvenilir perakendecilerden alışveriş yapın; Güven, güvenli online alışverişin önemli bir özelliğidir. Satın almak istediğiniz bir ürün bulduysanız ancak tanımadığınız bir web sitesindeyse, bu siteden alışveriş yaparken kendinizi güvende hissedip hissetmediğinizi ölçmek için aşağıdakileri kontrol edin:

- Web sitesinde herhangi bir yazım hatası olup olmadığına bakın. Çok sayıda hata bulursanız, bu, mağazanın yasal olmayabileceğinin bir işaretidir.
- Sosyal medya takipçileri olup olmadığını ve müşterileriyle düzenli olarak etkileşimde bulunup bulunmadıklarını ğrenin. Gelişen bir sosyal medya topluluğuna sahip grnyorlarsa, bu web sitesinin daha güvenilir olduğunun bir işaretidir.
- Müşterilere evrimii alışverişlerinde daha fazla Őeffaflık sağlamayı amaçlayan trustpilot.com gibi web sitelerinde müşteri yorumlarını arayın.

- İade politikasını kontrol edin, internette bir Şey satın almadan önce iade politikasını kontrol edin. Web sitesinde bir iade politikası yok gibi görünüyorsa, bu kırmızı bayraktır. rn satın almadan önce, iadeleri nasıl yönettikleri hakkında bilgi almak için doğrudan onlarla iletişime geçmeye çalışın. Bununla birlikte, Şirket için bir e-posta adresi, telefon numarası veya fiziksel adres bulamazsanız, bunların tümü işletmenin dolandırıcı olduğuna ve web sitesinin güvenli olmadığına dair işaretler olabilir.

Gerçek olamayacak kadar sorunlu bilgiler geliyorsa, muhtemelen öyledir!

Sahte ürünler için büyük bir çevrimiçi pazar var ve bu da güvenli çevrimiçi alışveriş için başka bir engel oluşturuyor. Malları önceden fiziksel olarak inceleyemediğimizden emin olmak zor olabilir. İnternette satın aldığımız şeyin gerçek mi yoksa sahte mi olduğunu anlamak zordur. Genellikle, sahte ürünler daha şüpheli web siteleri üzerinden satılır ve bunların çoğu yukarıda listelenen güvenilir perakendeci kriterlerini geçemez.

Bununla birlikte, bazı sahte mağazaların sofistike çevrimiçi vitrinleri vardır. "Bu web sitesi güvenli mi?" sorusuna yanıt vermenin püf noktası: fiyatı kontrol edin. Sahte ürünler neredeyse her zaman orijinal muadillerinden önemli ölçüde daha düşük fiyatlıdır. İlk başta iyi bir fırsat bulmuş gibi görünseniz de, orijinal bir ürünün perakendecisinin, ürün orijinal olmadığı sürece, rakiplerinden önemli ölçüde daha düşük bir fiyata satması pek olası değildir.

- **Aşağıdakilere özellikle dikkat edin:**
- **Ödeme güvenliği**, güvenli online alışverişte ödeme güvenliği çok önemlidir. Kredi kartınızı ve kişisel bilgilerinizi dolandırıcı bir web sitesine vermek büyük bir gereksiz strese neden olabilir ve paranızı riske atabilir. Eğer bir web sitesi sizden vergi numaranız, nerede doğduğunuz veya aile üyelerinizle ilgili bilgiler gibi gereksiz kişisel bilgilerinizi istiyorsa, bu web sitesinin dolandırıcı olma ihtimali yüksektir. Bir web sitesinin neden ek kişisel bilgiler istediğine dair kafanız karıştıysa, onlarla iletişime geçmeyi deneyin. Bunu yapamazsanız, uzaklaşmak daha güvenlidir.
- **Yalnızca güvenilir yöntemlerle ödeme yapın**, çek yazmak veya doğrudan havale yapmak gibi yöntemlerle ödeme yapmanızı isteyen web siteleri e-ticaret güvenliği açısından tehlike işaretidir. Kredi veya banka kartınızı kullanarak ya da PayPal gibi güvenilir bir ödeme sistemi aracılığıyla ödeme yapamıyorsanız, bu web sitesinin dolandırıcı olma ihtimali yüksektir ve bu siteden hiçbir şey satın almamalıyız.
- **Ekstrelerinizi düzenli olarak kontrol edin**, ekstrelerinizi düzenli olarak kontrol etmek gerçekten önemlidir. Dolandırıcılar çok sinsi olabilirler, hesaplarınızdan aylık olarak sadece küçük miktarlar çekebilirler, böylece bir dolandırıcılık kurbanı olduğunuzu fark etmeniz bile zorlaşır. Ancak bu küçük miktarlar yavaş yavaş birikebilir ve siz neler olduğunu fark ettiğinizde, çoğu zaman bunların çoğunu geri almak için çok geçtir. Bu nedenle, her ay banka hesap özetlerinizi gözden geçirmek ve tam olarak ne olduğunu bildiğinizden emin olmak harika bir fikirdir.

Her bir işlem, dolandırıcıların sizi gafil avlamasını önler ve böylece mali durumunuzu güvende tutar.

Harcamalarınızı düzenli olarak takip etmek, paranızın nereye gittiğini ve bunun yerine nereye gitmesini istediğinizi doğru bir şekilde görmenizi sağlayabilir.

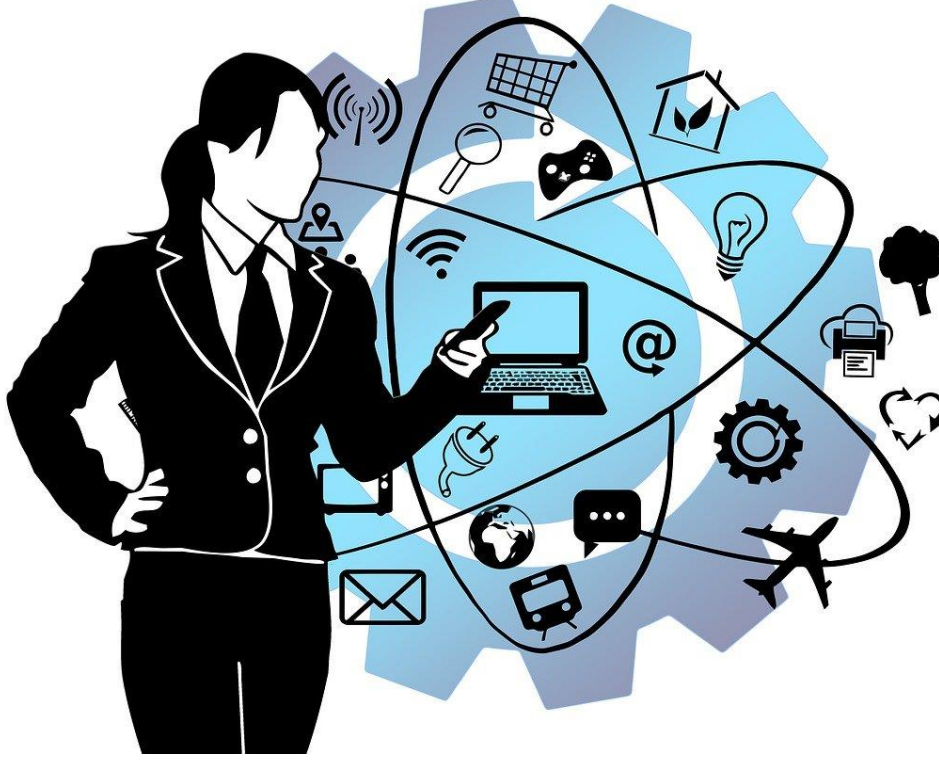
Ardından, bir bütçe kullanarak, ileriye dönük olarak ödemeniz gereken tüm faturaları doğru bir şekilde hesaplayabilirsiniz. Aylık harcamalarınızı izlemeye nasıl başlayacağınızı aşağıda bulabilirsiniz.

Çek hesabınız ve sahip olduğunuz tüm kredi/banka kartları dahil olmak üzere tüm hesaplarınızın envanterini çıkararak para alışkanlıklarınızı belirleyin. Hesaplarınıza bakmak, harcama kalıplarınızı belirlemenize yardımcı olacaktır.

Harcamalarınız hem sabit giderlerden hem de değişken giderlerden oluşacaktır. Sabit giderlerin aydan aya değişme olasılığı daha düşüktür. Bunlar arasında ipotek veya kira, kamu hizmetleri, sigorta ve borç ödemeleri yer alır. Yiyecek, giyecek ve seyahat gibi değişken giderleri ayarlamak için daha fazla alanınız olacaktır.

MODÜL 2 KİŞİSEL FİNANSMANI PLANLAMA VE YÖNETME

Ünite 1 Finansal Planlama ve Bütçeleme

Kişisel ve ailevi finansal planlamanın ana bileşenleri

Hayatın en büyük anları söz konusu olduğunda, muhtemelen bir planınız vardır. Örneğin düğününüzde bir zaman çizelgesi, bir bütçe (geniş aile için son dakikada hazırladığınız masayla bütçenizi aşmış olsanız bile) uzlaşma ve konuşma söz konusuydu. Akıllı finansal planlama da aynı mantığı izler.

Finansal planlama, finansal refahınız için kişisel bir yol haritası geliştirme sürecidir. Finansal planlama sürecinin girdileri şunlardır: mali durumunuz, yani geliriniz, varlıklarınız ve yükümlülükleriniz, hedefleriniz, yani mevcut ve gelecekteki finansal ihtiyaçlarınızdır.

Yedi adımda, hayatınız boyunca üzerine inşa edebileceğiniz güzel bir çerçeveye sahip olursunuz.

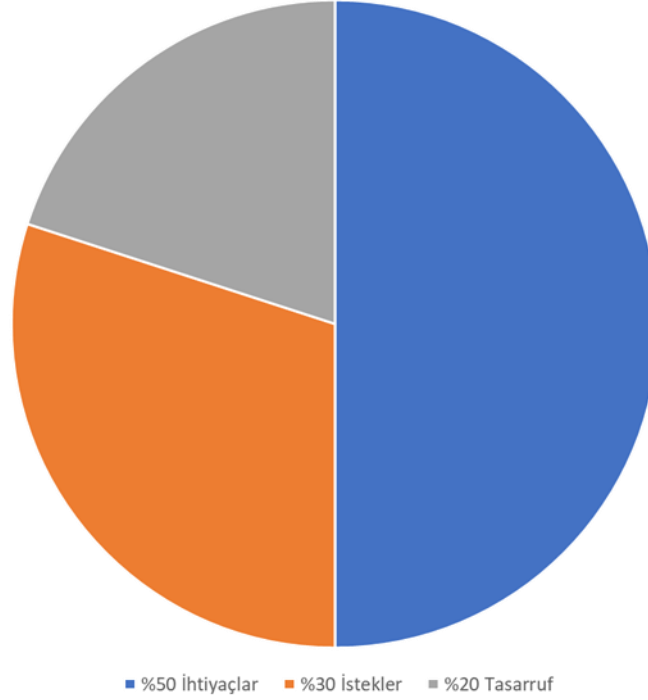
Bu adımlardan birkaçına zaten başladıysanız sorun değil. Başlamamış olmanız da sorun değil. Sadece bir görevle başlayın ve devam edin. (Ya da uzun ve yağmurlu bir hafta sonunda, büyük bir cezve kahve ve ayaklarınızın dibinde bir köpekle her şeyin üstesinden gelin).

Hadi başlayalım!

- 1. Finansal hedefler belirleyin**, zor kazandığınız parayı neden biriktirdiğinize dair net bir fikrinizin olması her zaman iyidir.
- 2. Vergiler için plan yapın**, gelecek yıl paranızın daha fazlasını elinizde tutmanıza yardımcı olmak için uzun bir yol kat edebilirsiniz.
- 3. Acil durum fonu oluşturun**, hayat sizi ters köşeye yattırırsa ve finansal olarak hazırlıklı değilseniz, dünyadaki tüm planlamalar yardımcı olmayacaktır. İşte bu noktada acil durum fonu işe yarar. Testimiz bu birikimleri ne zaman kullanacağınıza karar vermenize yardımcı olacaktır.
- 4. Borcu yönetin**, borcu anlamak ve yönetmek, finansal bir plan oluşturmanın önemli bir parçasıdır.
- 5. Sigorta ile koruyun**, hayat bir anda değişebilir. İy bir finansal planı olan insanlar en iyisini umarlar, ancak beklenmedik durumlar için de plan yaparlar. Sigorta bu konuda yardımcı olur.
- 6. Emeklilik için plan yapın**, çok uzakta olsa bile, emekli olduğunuzda paranızın sizin için ne yapmasını istediğinizi düşünün ve bunu gerçekleştirmek için bir plan oluşturun.
- 7. Bir emlak planı oluşturun**, bir emlak planına ihtiyaç duymak için zengin, yaşlı, evli veya ebeveyn olmanız gerekmez; bu plan, kendiniz veremediğiniz takdirde sizin için finansal ve sağlıkla ilgili kararları kimin vereceğini de belirler.

Bir bütçe oluşturmak, kendinize güvenerek kararlar almanıza ve iinizin rahat olmasına yardımcı olabilir. Ancak ayrıntılı bir bütçeyi yönetmek karmaşık olabilir. Harcamalarınızı planlamanın kolay bir yolu için 50-30-20 kuralını kullanmayı deneyebilirsiniz.

50-30-20 kuralı harcamaları sadece üç kategoriye ayırır. Ayrıca her biri için ne kadar para kullanmanız gerektiğine dair öneriler sunar. Bazı temel bilgilerle finansal refaha giden yolda ilerleyebilirsiniz.

50-30-20 kuralı, paranızın %50'sini ihtiyaçlara, %30'unu isteklere ve %20'sini tasarruflara ayırmanızı önerir. Tasarruf kategorisi, gelecekteki hedeflerinizi gerçekleştirmek için ihtiyaç duyacağınız parayı da içerir.

Şimdi her bir kategoriye daha yakından bakalım.

- **İhtiyaçlar:** %50 Bütçenizin yaklaşık yarısı ihtiyaçlara gitmelidir. Bunlar, elektrik faturalarınız gibi ne olursa olsun karşılanması gereken harcamalardır.

Eğer dürüstçe "onsuz yaşayamam" diyebiliyorsanız, bir ihtiyaç belirlemişsiniz demektir. Kredi kartı veya kredi için gereken asgari ödemeler de bu kategoriye girer.

Kira veya ipotek için asgari ödeme

Krediler

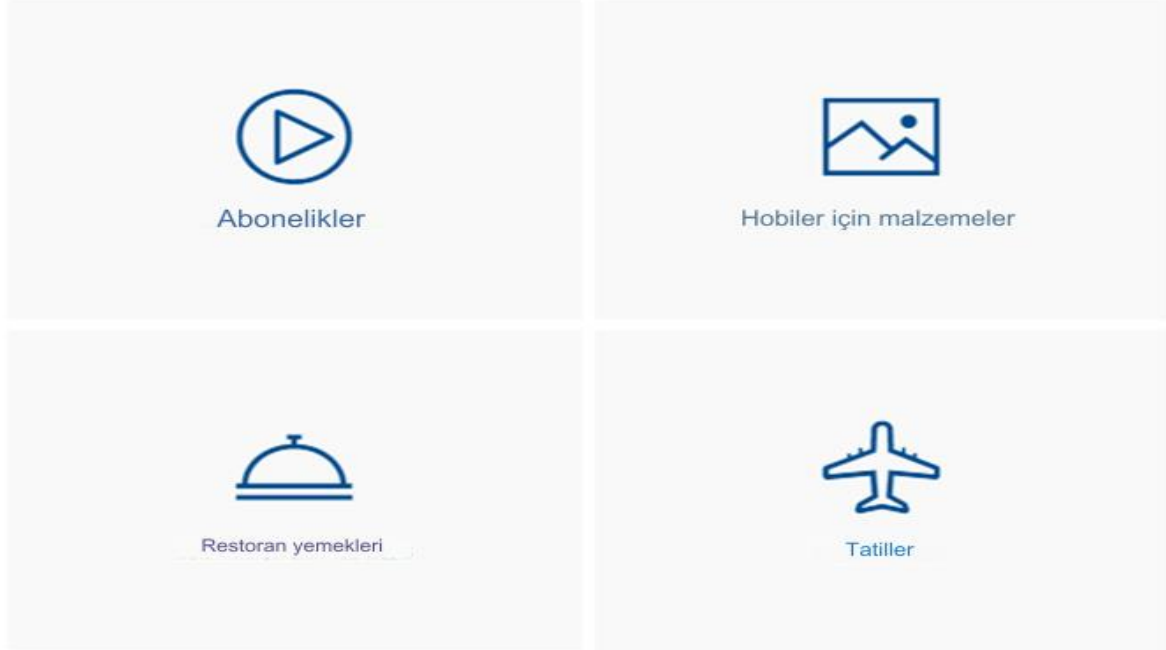

Sağlık

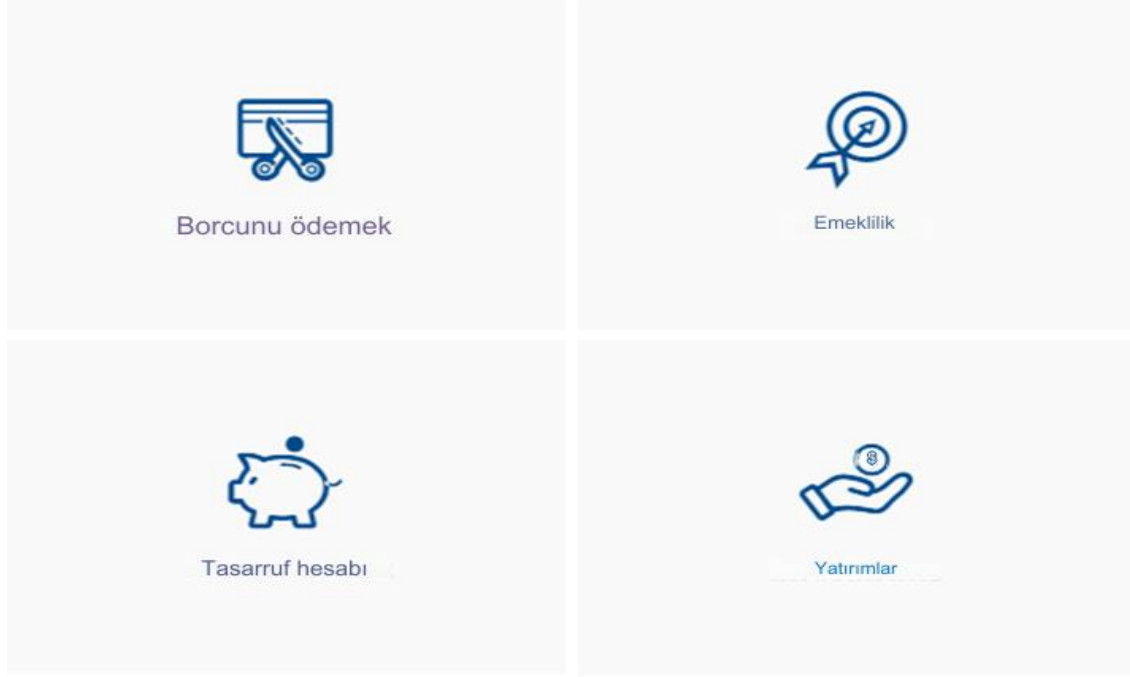
Alışveriş

- **İstekler:** %30 En sevdiğiniz diziyi izlemek için bir yayın hizmetine abone olursunuz, yaşamak için aboneliğe ihtiyacınız olduğu için değil. İstekler, zevk aldığınız ve kendi seçiminizle para harcadığınız şeylerdir.

Tasarruf: %20 Bütçenizin kalan %20'si geleceğe yönelik olmalıdır. Acil durum fonuna para koyabilir veya bir ev için peşinat ödemesi için birikim yapabilirsiniz. Asgari ödeme tutarının ötesinde borç ödemek de bu kategoriye aittir.

Aile Bütçe Finansal Planlaması

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Aile finansal planlaması, farklı yaşam evrelerinden geçerken paranızı yönetmek için kapsamlı bir strateji oluşturmanıza yardımcı olabilir. Temel konularla başlar - bir bütçe oluşturmak, borç ödemek ve tasarruf etmek - ancak bir aile finansal planı emeklilik için yatırım yapmak ve niversite için para ayırmak gibi Şeyleri de içerebilir. Ailenizin mali durumu için uzun vadeli bir plan oluşturmak kendi başınıza yapabileceğiniz bir Şeydir, ancak aynı zamanda bir mali danışmanın yardımına da ihtiyaınız olabilir.

Aile finansal planlaması, ailelerin planlaması gerekebilecek belirli senaryolara odaklanarak yukarıdakilerin tümüdür. Bu tür bir finansal planlama, evlilik veya ocuk sahibi olmanın paranızı yönetme Őeklinizi etkileyebileceği çeşitli yolları hesaba katar.

Aile finansal planlaması birkaç nedenden dolayı önemlidir. İlk olarak, finansal geleceğiniz için bir yol haritası oluşturmanızı sağlar. Net hedefler belirleyerek ve bunlara ulaşmak için bir plan oluşturarak, mali durumunuz hakkında bilinçli kararlar vermek için daha donanımlı olacaksınız.

Ayrıca, aile finansal planlaması potansiyel riskleri ve fırsatları belirlemenize yardımcı olabilir. Ailenizin mali durumunu düzenli olarak gözden geçirerek, gerektiğinde planınızda ayarlamalar yapabilir ve ortaya çıkan yeni fırsatlardan yararlanabilirsiniz.

Son olarak, aile mali planlaması, konu maliye olduğunda ailenizdeki herkesin aynı fikirde olmasını sağlamaya yardımcı olabilir. Eşinizi, ocuklarınızı ve diğer aile üyelerinizi planlama sürecine dahil ederek finansal geleceğiniz için ortak bir vizyon oluşturabilecek ve ortak hedefler doğrultusunda birlikte alışabileceksiniz.

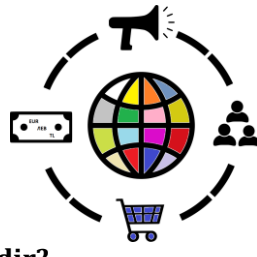
Kişisel ve aile bütçesinin hazırlanması

Finansal bir plan oluşturmanın belirli bir yolu yoktur. Ancak, genel olarak konuşursak, Şunları göz önünde bulundurmalısınız:

- Sizin ve ailenizin hedefleri
- Şu anda ne kadar harcıyorsunuz?
- Temel ihtiyaçlarınız için ödeme yapmaya devam ederken ne kadar tasarruf edebilirsiniz?
- Size maliyetini azaltmak için borcunuzu nasıl ödeyebilir ya da konsolide edebilirsiniz?
- Ulaşılabilir bir bütçe sizin için nasıl görünür?

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Sizin ve ailenizin hedefleri nelerdir?

Birçok kişi, neyin önemli olduğuna odaklanmalarına yardımcı olmak için akıllarında bir hedef olmasını yararlı bulur. Hedefler, muhtemelen onsuz da yapabileceğiniz bir şeyi satın alma isteği duyduğunuzda "mantıklı" kararlar vermeniz için sizi motive etmeye yardımcı olabilir.

Ancak motivasyonunuzu korumak için bunun sizin için doğru hedef olması gerekir.

Çoğu aile finansal istikrarı temel önceliklerinden biri olarak sıralar. İstikrarlı bir mali durum tesadüfen ortaya çıkan bir şey değildir. Planlama gerektirir. Neyse ki finansal planlama bazılarının düşündüğu kadar zor değildir.

Aşağıda aileniz için sağlam bir finansal plan yapmak için **beş adım** yer almaktadır.

1. Paranızı nereye harcadığınızı takip edin

Finansal bir plan oluşturmanın ilk adımı, paranızı nasıl harcadığınızı ve her ay paranızın nereden geldiğini ortaya koyan bir bütçe yapmaktır. Bütçe oluşturmak basit olabilir. Gelir ve giderlerinizi bir defterde takip etmek için bir kalem ve kağıt kullanabilirsiniz.

Gelir ve giderlerinizi otomatik olarak takip etmenize yardımcı olmak için banka hesabınıza, yatırım hesaplarınıza ve kredi kartlarınıza bağlanan bütçeleme uygulamaları vardır. Harcamalarınızın net bir resmini elde ettikten sonra bir plan yapabilirsiniz.

2. Hedefler belirleyin

Çoğu finans uzmanı, ilk hedefinizin kişisel bir mali kriz sırasında kullanabileceğiniz bir acil durum fonu oluşturmak olmasını önermektedir. Üç ila altı ay boyunca geçinmenize yetecek kadar paranızın olması tavsiye edilir. Kendinize sorun, ailenizin bundan beş ya da 10 yıl sonra nerede olmasını istiyorsunuz? Belirli hedefleriniz varsa, finansal planınızı takip edebilirsiniz.

3. Borcunuzun ortadan kalkmasını sağlayın

Elinizde mali durumunuzun net bir resmi, birkaç aylık bir acil durum fonu ve gelecek için belirli hedefleriniz varsa, bir sonraki adım borcunuzu ortadan kaldırmaktır. Yöntemlerden biri kartopu yöntemidir. Tüm kredi kartlarınızın veya diğer borç kaynaklarınızın asgari tutarını ödeyeceksiniz, ancak en düşük bakiyeye sahip borç kaynağını agresif bir şekilde ödeyeceksiniz.

Dört kredi kartınız varsa ve ilkinde 5.000, ikincisinde 4.000, üçüncüsünde 3.000 ve dördüncüsünde 1.000 bakiye varsa, en yüksek üç kartın asgari ödemesini yaparsınız, ancak tüm ekstra paranızı agresif bir şekilde 1.000 bakiyeli kartı ödemeye harcarsınız. Bu kart ödendikten sonra, 3.000 bakiyeli karta agresif bir şekilde saldırmaya geçeceksiniz ve bu böyle devam edecek. Bir borç değerlendirmesi yapmak faydalı olabilir. Birçok kişi, borçlarını borçlarından daha azına kapatarak mali istikrar sağlayabilmiştir.

4. Büyük hedefler için birikim yapmaya başlayın

Bir acil durum fonunuz olduğunda ve borcunuzu ödediğinizde, uzun vadeli hedefleriniz için birikim yapmaya başlamanın zamanı gelmiştir. Paranızı nasıl harcadığınızı yeniden gözden geçirmeniz ve giderlerinizi kısmanın veya gelirinizi artırmanın yolları olup olmadığına bakmanız gerekebilir. Pek çok kişi gelirini artırmak için iş ekonomisine yöneldi.

bütçelerine daha fazla para eklerler. Kazandığınız ekstra gelirin hedeflerinize yönelik bir tür tasarruf hesabına yatırıldığından emin olmanız önemlidir.

5. Finansal planınızı izleyin ve ayarlayın

Finansal planlama tek seferlik bir sistem değildir. Kişisel mali durumunuzu her zaman gözden geçirmeniz gerekecektir. Zamanla hedefleriniz değişebilir. Geliriniz artabilir veya borcunuz büyük ölçüde azalabilir. Yatırımlarınızın beklediğinizden daha iyi performans gösterdiğini görebilirsiniz veya sağlık sorunları gibi orijinal planınızdan sapmanızı gerektiren acil mali durumlar olabilir.

Aileniz için bir finansal plan yaparken veya planınızı gözden geçirirken, uzun vadeli hedeflerinizi kişisel durumunuzdaki kısa vadeli dalgalanmalarla karıştırmayın. Resmin tamamını göz önünde bulundurmadan ailenizin finansal planını değiştirmeyin.

Aileniz için ne kadar erken bir finansal plan yaparsanız, tüm paranız üzerinde o kadar fazla kontrol sahibi olursunuz. Yakında paranız için çalışmak yerine, paranızın sizin için çalıştığını göreceksiniz.

Ünite 2 Tasarruflar

Tasarruf hedefleri ve öncelikleri

Tasarruf, bir kişinin belirli bir zaman diliminde harcanabilir gelirinden tüketim harcamalarını çıkardıktan sonra elinde kalan parayı ifade eder. Tasarruf, bu nedenle, bir

Tüm giderler ve yükümlülükler ödendikten sonra bir birey veya hane halkı için net fon fazlası.

Para biriktirmenin en iyi yollarından biri bir hedef belirlemektir. Hem kısa vadede (bir ila üç yıl) hem de uzun vadede (dört veya daha fazla yıl) ne için tasarruf etmek isteyebileceğinizi düşünerek başlayın. Ardından ne kadar paraya ihtiyacınız olacağını ve bunu biriktirmenin ne kadar zaman alabileceğini tahmin edin.

Unutmayın:

Yeni bir akıllı telefon veya tatil hediyeleri gibi eğlenceli ve aylık bütçenizi aşan bir şey için küçük, ulaşılabilir bir kısa vadeli hedef belirleyin. Daha küçük hedeflere ulaşmak ve biriktirdiğiniz ödülün tadını çıkarmak size psikolojik bir destek sağlayabilir, tasarrufun getirisini daha hızlı hale getirir ve alışkanlığı pekiştirir.

Harcamalarınız ve gelirinizden sonra, hedefleriniz birikimlerinizi nasıl tahsis edeceğinizi üzerinde muhtemelen en büyük etkiye sahip olacaktır. Örneğin, yakın gelecekte arabanızı değiştirmeniz gerekeceğini biliyorsanız, arabanız için şimdiden para biriktirmeye başlayabilirsiniz. Ancak uzun vadeli hedefleri unutmadığınızdan emin olun; emeklilik planlamasının daha kısa vadeli ihtiyaçlar karşısında arka planda kalmaması önemlidir.

Bu nedenle aşağıdakileri göz önünde bulundurmanız önemlidir:

- Tasarruf hedeflerinizi nasıl önceliklendireceğinizi öğrenmek, tasarruflarınızı nasıl tahsis edeceğinizi konusunda size net bir fikir verebilir.
- Bütçenizi gözden geçirin ve her ay ilerlemenizi kontrol edin. Bu sadece kişisel tasarruf planınıza sadık kalmanıza değil, aynı zamanda sorunları hızlı bir şekilde tespit edip çözenize de yardımcı olacaktır. Nasıl tasarruf edeceğinizi anlamak, tasarruf etmenin daha fazla yolunu bulmanız ve hedeflerinize daha hızlı ulaşmanız için size ilham bile verebilir.

Tasarruf yönetimi:

Doğru tasarruf yönetimini sağlamak amacıyla, finansal açıdan zinde kalmak için aşağdaki adımlara dikkat edin:

Gençken, mali durumunuzu kontrol etmek bekleyebilecek bir şey gibi görünebilir. Ancak rutin olarak nerede durduğunuzu değerlendirmek bugün ve ileride size fayda sağlayabilir. İşte dikkate almanız gereken adımlar.

1. Varlıklarınızı ve yükümlölüklerinizi anlayın

Sahip olduğunuz varlıklar ve sahip olduğunuz borçlar veya yükümlölükler net değerinizi belirler. Varlıklar arasında nakit para, tasarruflar, hisse senetleri, tahviller, emeklilik hesapları, gayrimenkuller ve arabalar veya koleksiyon eşyaları gibi değerli diğer şeyler yer alabilir. Yükümlölükler arasında ipotek, öğrenci kredileri, otomobil kredileri, ödenmesi gereken faturalar ve kredi kartı borcu yer alabilir. Net değerinizi yıllık olarak tüm varlıklarınızın değerini ekleyerek hesaplamayı düşünün.

varlıklarınız ve yükümlölükleriniz çıkarılır. Bu, genel mali tablonuzu takip etmenize yardımcı olabilir.

İpucu: Üniversiteden yeni mezun olduysanız ve çok fazla öğrenci kredisi borcunuz varsa, net değeriniz negatif olabilir. Bu mutlaka kötü bir şey değildir. Sadece yapmanız gereken bazı işler olduğu anlamına gelir.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

2. Hedeflerinizi değerlendirin

Yılda bir kez kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerinizi düşünün. Her biri hala geçerli mi? Maliyetleri ne kadar? Hedeflerinize ulaşma yolunda ilerliyor musunuz? Emeklilikte seyahat etmek gibi bazı uzun vadeli hedefler yıldan yıla önemli ölçüde değişmeyebilir. Kredi kartı faturasını ödemek gibi kısa vadeli hedefler ve bir ev için para biriktirmek gibi orta vadeli hedefler daha sık değişebilir. Bunları her üç ila altı ayda bir yeniden değerlendirmeye karar verebilirsiniz.

İpucu: Bir kağıda veya akıllı telefonunuza kısa ve uzun vadeli basit hedefler koyun ve bunları düzenli olarak kontrol ederek her bir hedefe ulaşmak için stratejinizi güncelleyin.

3. Vergilerinizi yönetin

Vergi faturanızı yıllık son ödeme tarihinden (genellikle her yıl Nisan sonu civarında) çok önce ödemek için yeterince ayırdığınızdan emin olmanız önemlidir.

Çoğu durumda işvereniniz maaş çekinizden vergi keser, ancak kesilen miktar genellikle nihai olarak borçlu olduğunuz miktardan farklı olacaktır. Ancak serbest meslek sahibiyse, bunun yerine genellikle üç ayda bir olmak üzere tahmini bir vergi tutarı ödemeniz gerekecektir. Tahmini vergi ödemelerinin gerektiği zaman yapılmaması cezalara neden olabilir.

İpucu: Her sonbaharda, yılsonundan önce ayarlamalar yapmak için hala zamanınız varken, vergiler için ayırdığınız tutarı geçen yılın vergi formlarıyla karşılaştırmayı düşünün.

4. Doğru sigortaya sahip olup olmadığınızı belirleyin

Yılda yaklaşık bir kez, ihtiyacınız olan sigorta türünü ve miktarını değerlendirmek önemlidir. Evinizi kirliyorsanız, eşyalarınızı korumak için kiracı sigortasını düşünebilirsiniz.

Bir ev satın aldığınızda, ev sahibi sigortasına ihtiyacınız vardır.

Poliçeniz, evinizi yeniden inşa etmenin size neye mal olacağını (ki bu genellikle evinizin nominal değerinden daha fazladır) ve ev eşyalarınızı değiştirmenin mevcut fiyatını kapsamalıdır.

İpucu: Bakmakla yükümlü olduğunuz kişiler varsa, ölümünüz durumunda gelir kaybınızı telafi etmek için onlara nakit ödeme yapacak olan hayat sigortasını düşünebilirsiniz.

Uzun vadeli planlama ve varlık büyümesi

Birkaç yıl sonraki mali durumunuzu düşündüğünüzde kendinizi bunalmış hissedebilirsiniz. İpotek, kredi kartı borcu ve kişisel kredi sorumluluğu bir arada yönetilemez gibi gelebilir. Bu duygunun üstesinden gelmenin anahtarı, ihtiyaç ortaya çıkmadan çok önce kendinizi hazırlamaktır.

Uzun vadeli bir mali hedef, uzak bir gelecekte mali durumunuzla ilgili tamamlamak istediğiniz bir şeydir. Örneğin 5 veya daha fazla yıl içinde gerçekleştirilecek bir hedefdir.

Örneğin, nakit acil durum fonu oluşturabilirsiniz. Bu kısa vadeli bir finansal hedefdir. 1 yıl veya daha kısa sürede gerçekleştirilecek bir görev olarak planlanmalıdır.

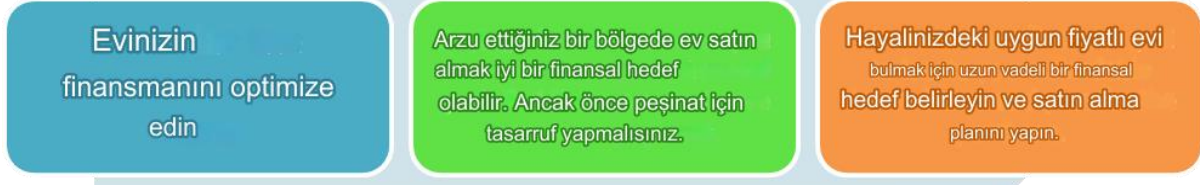
Uzun vadeli finansal hedefler önemli yaşam olayları için geçerlidir ve gerçekleştirilmesi beş veya daha fazla yıl alabilir. Bu bölüm, hayatınızın herhangi bir aşamasında uzun vadeli bir finansal hedefin nasıl belirleneceğini açıklamakta ve planlamanıza ilham verecek somut finansal hedef örnekleri sunmaktadır.

Yirmili yaşlar, finansal yolculuğunuzda benzersiz bir zamanı temsil eder ve birçok insan boş bir finansal sayfa ile başlar. Nereden başlayacağınızı bilmek zor olabilir, ancak hayatınızın bu dönemi gelecek on yıllar için zemin hazırlama gücüne sahiptir.

İşte finansal planlama abalarınızda göz önünde bulundurmanız için uzun vadeli finansal hedef örneklerinden oluşan gcl bir liste.

Diğer hedefler gibi, mali durumla ilgili hedefler de Spesifik, Ölçülebilir, Ulaşılabilir, İlgili ve Zamana Bağlı (yani SMART) olmalıdır. Zamana bağlı yönüne odaklanarak, belirli bir hedefe ne zaman ulaşmak istediğinize dair bir tarih belirlemeniz önemlidir.

Şu soruları yanıtlamaya çalışın:

Tam olarak ne başarılmak isteniyor?

Kimlerin dahil olması gerekiyor?

Hedefe ulaşmak neden önemli?

Hedefle ilgili ne kadar çok ayrıntıyı belgeleyebilirsiniz o kadar iyi olur. Çünkü tam olarak neyi başarmak istediğiniz konusunda giderek daha net olacaksınız.

Uzun vadeli hedefler belirlemek ve proaktif bir yaklaşım benimsemek, gelecekte yaşamak istediğiniz yaşam tarzını güvence altına almak için harika bir adımdır. Bununla birlikte, uzun vadeli finansal hedeflere ulaşma becerinizi tehlikeye atacak kaza ve beklenmedik durum potansiyeli her zaman mevcuttur.

Hedeflerinizi belirlerken, risklere karşı korunmak için hayat veya maluliyet sigortası yaptırmak gibi farklı önlemleri göz önünde bulundurun. Bir vasiyetname veya vakıf ile bir emlak planı oluşturmak da en kötü senaryolarda ailenizin geçimini sağlayarak uzun vadeli mali hedeflerinize yardımcı olabilir.

Unutmayın: Hayattaki finansal hedeflerinizi ölçülebilir hale getirin.

Bunu yapmak için şu soruya yanıt verin: Hedefe giden yolda ilerlemenizi ölçmek için hangi bilgileri kullanacaksınız? Ve hedefe ulaşıp ulaşılmadığını ölçmek için?

Neyse ki, uzun vadeli finansal hedeflerin ölçülmesi kolay olma eğilimindedir. Bu yüzden sizinkini ölçülebilir hale getirin.

Şimdi, hedeflere ulaşmayı 3 adımda düşünün. Bu adımlar planla, harekete geç ve izle.

- Yazılı bir eylem planı oluşturun. Daha kısa vadeli hedefler için bir planın detaylandırılması gerekli olmayabilir. Bu, finansal hedefin türüne ve finansal hedefin karmaşıklığına bağlıdır. Bir

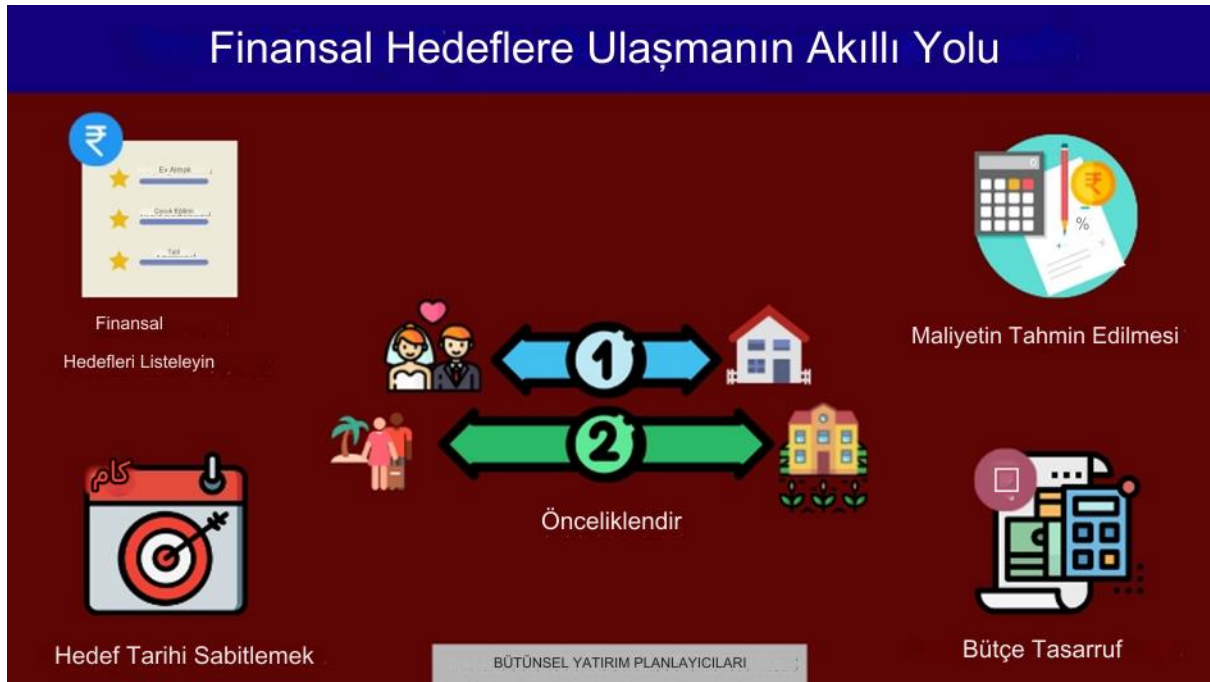
eylem planı, hedefinize ulaşmak için gereken ayrıntılı adımlardan başka bir şey değildir. Bir kez daha, tıpkı SMART bir finansal hedef oluştururken olduğu gibi, eylem planınızı yazın.

Şimdi harekete geçme zamanı. Eylem planınız üzerinde çalışın.

Ardından, ilerlemenizi izleyin - SMART finansal hedefleriniz ölçülebilir ve zamana bağlı olmalıdır. Dolayısıyla, ilerlemenizi gerektiği sıklıkta ölçün. Uzun vadeli finansal hedefler için, ilerlemenizi yılda bir veya belki iki kez değerlendirmek mantıklıdır.

Tamam. Buraya kadar gelebildiniz. Ve şimdi toparlanma zamanı.

Çok fazla bilgi edindik. Şimdi uzun vadeli finansal hedeflerinize yönelik bir eylem planı belirleme ve üzerinde çalışmaya başlama zamanı.

Sourced by: <https://www.holisticinvestment.in/smart-way-to-achieve-financial-goals/>

Aşağıdaki alıştırmayı yazdırın ve deneyin:

KISA VADELİ HEDEFLER	ORTA VADELİ HEDEFLER	UZUN VADELİ HEDEFLER
<i>Bu yıl neyi başarmak istiyorum?</i>	<i>Önümüzdeki 5 yıl içerisinde neyi başarmak istiyorum?</i>	<i>Bundan 10 yıl sonra neyi başarmak istiyorum?</i>
1. Acil durum fonu oluşturun	1. Yüksek faizli kredi kartı borcunuzu ödeyin	1. Bir evin peşinatı için tasarruf yapın
2.	2.	2.
3.	3.	3.
4.	4.	4.
5.	5.	5.
...	...	...

Ünite 3 Borç/Alacak

Borç/kredi başvurusu öncesinde dikkat edilmesi gerekenler

Sorumlu borçlanma, iyi bir kredi geçmişı oluşturmaya yardımcı olabilir. Ancak krediyi imkânlarınızın ötesinde harcama yapmak için kullanmak maddi açıdan sorun yaşamaya neden olabilir.

Bir kredi veya kredi limiti almadan önce kendinize aşağıdaki soruları sorun:

- Ne kadar borç almak istiyorsunuz?
- Ne kadarını karşılayabilirsiniz?
- Paraya şimdi mi ihtiyacınız var yoksa masraflar siz birikim yapana kadar bekleyebilir mi?
- Her ay ne kadar geri ödeyebileceksiniz?
- Faiz oranları yükseldiğinde yine de ödemeleri karşılayabilecek misiniz?
- Bir ödemeyi kaçırsanız ne olur?
- Kredi sigortasına mı ihtiyacınız var?

İyi bir borç ile kötü bir borç arasındaki fark nedir?

İyi borç, uzun vadede değer yaratan veya daha fazla zenginlik üreten bir şeye yapılan yatırımdır.

İyi bir borcun örnekleri şunları içerebilir:

- *Evinizin değerini artıracak ev yenileme kredisi*

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

- *Daha yüksek gelirli bir iş bulmanıza yardımcı olabilecek bir öğrenci kredisi.*

Kötü borç, değeri düşen veya zamanında ve tam olarak ödeyemeyeceğiniz bir şeyi satın almak için borç almaktır, bu da faiz masraflarına ve daha fazla borca neden olur.

Örnekler şunları içerebilir:

- Tatil için borca girmek
- Fatura döneminin sonunda ödeyemeyeceğinizi bildiğiniz halde kredi kartınızla pahalı bir akşam yemeği satın almak

Tatilin veya akşam yemeğinin tadını çıkardıktan çok sonra bu satın alımların parasını ödemek zorunda kalabilirsiniz.

Faiz oranları yükselirse kredi ödemeleriniz ne olur?

Kredinizin veya kredi limitinizin değişken faiz oranı varsa, faiz oranlarının yükselmesi durumunda aylık ödemeleriniz artabilir.

Ne yapabilirsin?

- Faiz oranları yükseldiğinde paranızı nasıl yöneteceğinizi öğrenin.
- Kredi veya kredi sözleşmenizi gözden geçirmek
- Kredi veya kredi sözleşmesinin hüküm ve koşullarını dikkatlice okuyun.
- Faiz oranlarına ve ücretlere yakından bakın. Anlaşmanın faiz oranı ve koşullarını müzakere edebilirsiniz.
- Anlamadığınız her şeyi borç vereninize sorun.

Kredi verenler aşağıdakilere hizmet eklemeden önce onayınızı almalıdır:

- Krediniz
- Kredi limitiniz
- Kredi kartınız.

Kötü bir kredi kredisi bulmak için mali durumunuzu bilmeniz ve en az üç kredi vereni, tercihen daha fazlasını karşılaştırarak zaman harcamanız gerekir. Kötü kredi kredileri öncelikle çevrimiçi kredi verenlerden alınabilir, ancak alternatif bir seçenek sunan bazı kredi birlikleri de vardır.

Kötü kredi kredileri tek seçeneğiniz olmaktan çok uzak. Krediniz kötüyse birkaç alternatif vardır. Kredi kartı veya konut sermayesi kredisini tercih ederseniz daha yüksek oranlarla karşılaşılabiliyorsunuz ve bunların dikkate almanız gereken farklı riskleri vardır. Arkadaşlarınızdan ve ailenizden gelen yardım yüksek oranlarda gelmese de, bilmeniz gereken kendi dezavantajları vardır.

Bunlara ek olarak kredi danışmanlığını da düşünün. Mali durumunuzu yönetmenize, borç verenlerle pazarlık yapmanıza ve gelecekteki krediler için durumunuzu iyileştirmenize yardımcı olabilir.

Sık sık yapılan küçük harcamalar için kredi kartlarını kötü kredi açısından karşılaştırmak isteyebilirsiniz. Bunlar size bir krediden çok daha fazla esneklik sağlar, kredinizi oluşturmaya yardımcı olabilir ve nakit geri ödeme bonusları gibi avantajlara erişmenizi sağlayabilir. Arkadaşlarınız ve aileniz, bir fatura veya mali aksilikle karşı karşıya kaldığınızda size yardım edebilir ve etmeye istekli olabilir. Geri ödeme gücünüz konusunda net olun, faiz ödemeye istekli olun ve her şeyi yazılı hale getirin. Sonuçta bu, ilişkiniz için tehlike oluşturabilir; bu nedenle sevdiğiniz kişiye karşı açık olun ve geri ödemeleri takip edin.

Ürün Seçimi ve İlgili Riskler

Maaş kredileri, çoğunlukla karşılanabilirlikleri nedeniyle, zamanla daha popüler hale geliyor. İster bir iş sözleşmeniz olsun ister çok iyi olmayan bir kredi geçmişiniz olsun, herkes başvuruda

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

bulunabilir ve onaylanma şansına sahip olabilir. Ancak borç almadan önce, zamanında iade etme olasılığını göz önünde bulundurmalısınız.

Bazen kendimizi acilen tepki vermemiz gereken bir durumda buluruz; ister planlanmış bir tatilden önce acil bir araba tamiri, ister evde beklenmedik bir onarım ya da bir tatil olayı olsun.

Durum beklenmedik olduğunda, bu olağanüstü masrafları her zaman karşılayamayabiliriz. Acil yükümlülükleri ertelemek zorunda kalmamak için hızlı bir krediye güvenebiliriz.

Gereksinimler:

- Başvuru formunu doldurun
- Hızlı kredi durumunda gelirinizi kanıtlamanıza gerek yoktur
- Taksit adedinizi kendiniz belirlersiniz
- Katkı payınızın ödeneceği tarihi siz seçersiniz
- İhtiyaçlarınızı karşılayan özel bir ürünü seçme fırsatınız vardır. Ödeme için aylık taksitli kredi, iki haftada bir taksitli kredi, avans kredisi vb.

Sizin için doğru ürünü seçebilme yeteneği hafife alınmamalıdır. Hemen hemen tüm hızlı kredi şirketlerinin tamamen çevrimiçi kredi verme seçeneği vardır. Bu tesadüf değildir, çünkü **tamamen çevrimiçi olarak kredi almanın birçok avantajı vardır.**

Onlardan bazıları:

- Sadece birkaç belgeyi doldurmak için ofise gitmenize gerek yok;
- Hangi şirketin hangi koşulları sunduğunu kontrol etme ve bilinçli bir seçim yapma fırsatınız ve zamanınız var;
- Aldığınız ve imzalamanız gereken belgelere aşına olmanın rahatlığını yaşarsınız;
- Günün herhangi bir saatinde başvuru imkanı;

İnternet kredisi alırken kefil gerekiyor mu?

Farklı şirketler farklı koşullar sunuyor. Dikkatli okumak önemli çünkü haksız uygulamaları olan, kefil olma şartı olduğunu belirtmeden size daha düşük fiyat ve faiz oranları sunan firmalar mevcut ve sözleşmede kefil olma zorunluluğunun olduğu anlatılıyor. ve eğer krediden sorumlu bir kişiyi birkaç güne kadar yanınızda sağlamazsanız, fiyat gözle görülür şekilde değişir.

Borç yönetimi, yeniden müzakereler ve kredili mevduat hesabı

Borç yönetimi

İyi borç yönetimi, finansal sağlığı ve istikrarı korumak için çok önemlidir. Borçlarınızı takip etmeyi ve kontrol etmeyi, ödemelerin zamanında yapılmasını sağlamayı ve borç alma ve geri ödeme konusunda bilinçli kararlar almayı içerir. Etkili borç yönetimi, gecikme ücretlerini, yüksek faiz maliyetlerini ve kredi puanınızın zarar görmesini önleyebilir. Aynı zamanda mali yükümlülüklerinizin kontrol altında olduğunu bilmek gönül rahatlığı sağlar.

İyi borç yönetimi gelecekteki fırsatların kapılarını açabilir. Güçlü bir kredi geçmişı, kredilerde ve kredi kartlarında daha iyi faiz oranlarına yol açarak zaman içinde binlerce dolar tasarruf etmenizi sağlayabilir.

Borç yönetiminin en basit ama en etkili stratejilerinden biri, faturalarınızı gelir gelmez ödemektir. Bu, bir ödemeyi unutma ve gecikme ücretleri veya faiz masraflarına maruz kalma riskini azaltır.

Borç geri ödeme stratejiniz ne olursa olsun, her ay tüm borçlarınızın en azından asgari ödemesini yapın. Bunu yapmamak, gecikme ücretlerine, faiz oranlarının artmasına ve kredi puanınızın olumsuz etkilenmesine neden olabilir. Borcunuzu tam olarak ödeyemeseniz bile, asgari ödemeyi yapmak, borç verenlere mali yükümlülüklerinizi yerine getirmeye kararlı olduğunuzu gösterir.

Unutmayın, **minimum ödeme sadece minimumdur**. Yalnızca asgari ödemeyi yapmak hesabınızın iyi durumda kalmasını sağlayacak olsa da, ana borcunuzun azaltılmasına pek bir faydası olmayacaktır.

Borcunuzu etkili bir şekilde yönetebilmeniz için önce mali yükümlülüklerinizi net bir şekilde anlamanız önemlidir. Borçlu olduğunuz her şeyin bir özetini oluşturarak başlayın. Bu, kredi kartı bakiyeleri, öğrenci kredileri, ipotekler, araba kredileri ve diğer ödenmemiş krediler gibi tüm borçlarınızın listelenmesini içerir.

Her borç için ödenmemiş bakiyeyi, faiz oranını, asgari ödemeyi ve vade tarihini not edin. Bu kapsamlı genel bakış, mali durumunuzun anlık görüntüsünü sunacak ve borç geri ödeme çabalarınızı önceliklendirmenize yardımcı olacaktır.

Acil durum fonu oluşturmak, borcu yönetmede önemli bir adımdır. Hayat, sağlık faturaları, araba tamirleri veya ani iş kaybı gibi beklenmedik harcamalarla doludur. Acil durum fonu olmadan, bu masrafları karşılamak için kredi kartlarına veya kredilere güvenmek zorunda kalabilirsiniz ve bu da ek borca yol açabilir.

Kolayca erişilebilen bir acil durum fonunda üç ila altı aylık yaşam masraflarını biriktirmeye çalışın. Her ay gelirinizin küçük bir kısmını bir kenara ayırarak başlayın ve zaman içinde tasarruflarınızı kademeli olarak artırın.

Borcunuzu yönetirken, yalnızca asgari ödemelerden ziyade gerçekten karşılayabildiğiniz kadarını ödemek çok önemlidir. Asgari ödemeler hesaplarınızın iyi durumda kalmasını sağlarken genellikle yalnızca faiz masraflarını karşılar ve anapara bakiyesine dokunulmaz.

Geçmişte kredi puanınızı olumsuz etkileyen borç sorunları yaşadıysanız, kredinizi yeniden yapılandırmak için adımlar atmanız önemlidir.

Göz önünde bulundurulması gereken bazı stratejiler şunlardır:

- Zamanında ödeme yapın
- Kredi kullanımınızı azaltın
- Kredinizi çeşitlendirin
- Yeni kredi başvurularını sınırlayın
- Teminatlı kredi kartları veya kredi oluşturma kredileri kullanın

Yeniden müzakereler

Yeniden müzakereler, kişisel bir kredinin nasıl yeniden finanse edileceğiyle ilgilidir. Bireysel bir krediyi yeniden finanse etmeden önce ne kadar mal olacağını hesaplayın. Örneğin, mevcut kredinizin erken kapatılması nedeniyle bir ön ödeme cezası varsa ve yeniden finanse edilen krediniz bir kullandırım ücreti gerektirecekse, maliyetler hızla artabilir.

Ayrıca, rekabetçi şartlara sahip yeni bir bireysel krediye uygun olup olmadığınızı görmek için kredinizi de gözden geçirmek isteyeceksiniz.

Borcunuzu yeniden finanse etmenin iki yaygın yolu vardır: bireysel krediler ve bakiye transfer kartları.

Bireysel krediler, kredi kartından daha büyük borçlanma limitleri sunabilir; bu nedenle, birden fazla borcun aynı anda birleştirilmesi için bir kredi kartının çıkarılması yaygın bir tekniktir. Bireysel kredilerin ayrıca her ay tek ve sabit ödemeli yapılandırılmış bir ödeme planı vardır.

Öte yandan bakiye **transfer kartları**, sıfır faizli başlangıç dönemi gibi özel tekliflerle de gelebilir. Bu kartlar, başlangıç dönemi bitmeden bakiyenizin tamamını ödediğiniz sürece yüksek faiz maliyeti yaşamadan borcunuzu kapatmanıza olanak tanır.

Bunu yapmazsanız, kalan bakiyeye faiz uygulayabilir ve eskisinden daha fazla borca batabilirsiniz.

Bir kredi veya kredi kartı için ön yeterlilik kazandığınızda, kredi verenler geliriniz ve tasarruflarınız gibi birkaç faktöre dayanarak kredi itibarınızı hızlı bir şekilde değerlendirir. Genellikle kredi puanınızı etkilemeyen yumuşak bir kredi soruşturması da yürütürler.

Borcunuzu yeniden finanse etmek için her zaman ön yeterlilik kazanmalısınız, çünkü bu size hangi geri ödeme koşullarını alabileceğinizi görme ve farklı kredi verenlerin tekliflerini karşılaştırma fırsatı verir.

Ayrıca tekliflerinizi mevcut borcunuzla karşılaştırmak ve yeniden finansmanın sizin için anlamlı olup olmadığına karar vermek isteyeceksiniz. Faiz masrafları, kullandırım ücretleri, tahmini aylık ödememiz ve diğer masraflar dahil olmak üzere yeni yeniden finanse ettiğiniz kredinizin size ne kadara mal olacağını tam olarak anladığınızdan emin olun.

Kişisel Krediyi Yeniden Finanse Etmenin Artıları ve Eksileri

<i>ARTILAR</i>	<i>EKSİLER</i>
Daha düşük faiz oranları: Kredi ve finansal profilinize, borç verene ve piyasa koşullarına bağlı olarak daha düşük bir oranla alabilirsiniz.	Ek ücretler: Yeni bir kredi almak, kullandırım ücreti gibi ek ücretlerle birlikte gelebilir. Orijinal kredinizi erken ödediğiniz için de cezalandırılabilirsiniz.

Uygun kredi koşulları: Daha düşük aylık ödemeye daha uzun bir kredi vadesi veya toplamda daha düşük faiz ödenen daha kısa bir kredi vadesi bulabilirsiniz.	Daha yüksek faiz maliyetleri: Kredinizin ödemelerini yapmakta zorlanıyorsanız, yeniden finansman sağlamayı ve daha düşük bir aylık ödeme almayı faydalı bulabilirsiniz. Ancak vadenizi uzatmak, zamanla daha fazla faiz ödeyeceğiniz anlamına gelebilir.
Sabit faiz oranları: Değişken faizli borçtan sabit faizli krediye geçiş, bütçenizi sabit bir aylık ödeme etrafında planlamanıza olanak tanır.	Hak kazanmanız gerekiyor: Mali açıdan zorlanıyorsanız, yeni bir krediye hak kazanmak zor olabilir.

Bireysel bir kredi için yeniden pazarlık yapmak istediğinizde aylık ödemenizin, faiz oranınızın veya anapara bakiyenizin düşürülmesini talep edebilirsiniz veya üçünün bir kombinasyonu. Borç vereniniz, kredinizi sizin için daha uygun fiyatlı hale getirerek, borç ödemelerinde temerrüde düşme olasılığınızı azaltmayı umuyor. Bununla birlikte, borç verenlerin kredinizi yeniden müzakere etme yükümlülüğü yoktur ve ödemenizi engelleyen bazı hafifletici nedenler göstermediğiniz sürece krediyi değerlendirmeyebilirler.

Mevcut bir krediyi değiştirmek genellikle herhangi bir ödeme içermez ve birden fazla talepte bulunabilirsiniz. Bununla birlikte, her borç verenin, borçluları kredi değişikliği için değerlendirirken, asgari kredi puanına ulaşmak ve aylık gelire sahip olmak da dahil olmak üzere kendi uygunluk kriterleri olacaktır. Herkes hak kazanamayacak.

Benzer şekilde, özellikle birkaç yıldır sahip olduğunuz hesaplarda, kredi kartınızda daha düşük bir faiz oranı için pazarlık yapabilirsiniz. Ödeme geçmişinizden ve kredi puanınızdan yararlanmayı deneyebilirsiniz.

Kredili Mevduat:

Kredili mevduat hesabı, hesabınızda bulunan paradan daha fazlasını çekerek cari hesabınız üzerinden borçlanmanıza sebep olur; diğer bir deyişle, "fazla para çekersiniz". Bunun için genellikle bir ücret alınır. Bankanızdan kredili mevduat hesabı isteyebilirsiniz - ya da size sadece bir kredi verebilirler - ancak kredili mevduat hesabının bir kredi türü olduğunu unutmayın. Borç almanız gerekiyorsa bunu yapmanın daha ucuz yolları olabilir. Borç almanın her zaman en ucuz yolunu bulmak önemlidir.

Kredili mevduat türleri:

• **Yetkili kredili mevduatlar:** Önceden düzenlenir, dolayısıyla 'düzenlenmiş' kredili mevduatlar olarak da bilinirler. Bankanızla bir limit üzerinde anlaşılırsınız ve bu limite kadar para harcayabilirsiniz.

Bunun için genellikle bir ücret alınır. Bankanızdan kredili mevduat hesabı isteyebilirsiniz - ya da size sadece bir kredi verebilirler - ancak kredili mevduat hesabının bir kredi türü olduğunu unutmayın. Borç almanız gerekiyorsa bunu yapmanın daha ucuz yolları olabilir. Borç almanın her zaman en ucuz yolunu bulmak önemlidir.

Kredili mevduat türleri:

• **Yetkili kredili mevduatlar:** önceden düzenlenir, dolayısıyla 'düzenlenmiş' kredili mevduatlar olarak da bilinirler. Bankanızla bir limit üzerinde anlaşılırsınız ve bu limite kadar para harcayabilirsiniz.

• **Yetkisiz kredili mevduatlar:** Bunlar aynı zamanda 'planlanmamış' veya 'düzenlenmemiş' kredili mevduatlar olarak da bilinir ve banka hesabınızda bulunandan daha fazlasını harcadığınızda meydana gelir. Önceden kabul etmeden. Bu, yetkili kredili mevduat limitinin aşılmasını da içerir.

Kredili mevduat bazı insanlar için yararlı olabilir. Geri dönen veya iade edilen ödemelere ilişkin ücretlerden kaçınmanıza yardımcı olabilirler. Bunlar, ödeme yapmaya çalıştığınızda ancak hesabınızda yeterli para bulunmadığında meydana gelir. Ancak kredili mevduatlar yalnızca acil durumlarda veya kısa vadeli bir seçenek olarak kullanılmalıdır.

MODÜL 3 FİNANSAL RİSK YÖNETİMİ VE DOLANDIRICILIKLARIN ÖNLENMESİ

Ünite 1: Finansal risk yönetimi

Finansal risk, yatırım, borç alma ve oynaklık, enflasyon ve faiz oranı riski gibi diğer türleri içeren çeşitli biçimlerde olabilir. Paranın nasıl bütçeleneceğini ve yönetileceğini bilmek, finansal riski en aza indirmek için güçlü bir finansal temel sağlayabilir. Kendinizi eğitmek, genç bir insan olarak yatırım yaparken veya parayı yönetirken finansal riski en aza indirmenin yoludur.

Finansal risk, genellikle yatırımlar veya iş yürütme yoluyla para kaybetmenin belirsizliğini ifade eder. Oklahoma City'deki Moore Financial Planning LLC'nin kurucusu CFP Cory Moore, "Finansal risk, değer kaybına neden olabilecek herhangi bir potansiyel tehdidin analiz edilmesiyle belirlenebilir" diyor.

Yatırımdaki finansal risk, varlık satın almak için para kullanıldığında para kaybetme olasılığı için geçerlidir. Umut, fonlarınızı artırmak olsa da, bunun yerine paranızın bir kısmını veya tamamını kaybedebileceğiniz bir risk seviyesi vardır.

Borçlanmadaki finansal risk, araba kredisi, kredi kartı veya öğrenci kredisi gibi bir borcun geri ödenememe konusundaki belirsizliği ifade eder. Ödemelerde gecikmeniz veya temerrüde düşmeniz durumunda gecikme ücretleri, faizler ve cezalarla karşı karşıya kalabilirsiniz. Araba gibi bir varlığı bile kaybedebilirsiniz. Ve kredinize verilen zararın onarılması yıllar alabilir.

Gerçek dünyada finansal risk

Finansal risk birçok durumda herkesi, hatta gençleri bile etkileyen bir olasılıktır

Örnekler şunları içerir:

- *Kredi kartı borcunuz var ve bunu ödeyecek paranız yok*
- *Öğrenim kredisi alıyor ancak ödeme yapmıyor*
- *Geri ödemeyen bir arkadaşınıza borç para vermek*
- *Popüler bir şirketin hisselerini satın almak, ardından şirket iflas başvurusunda bulunduğunda o parayı kaybetmek*

Risk kaynakları ve yönetimi

Çeşitli finansal risk türleri gençlerin paralarını nasıl harcadıklarını ve yatırım yaptıklarını etkileyebilir:

- **Volatilite riski** - Bu tür risk genellikle fiyatları kısa sürede ciddi şekilde yükselip düşebilen hisse senetlerini ifade eder.
- **Enflasyon riski** - Bu risk, paranızın değerini ve gelecekte nasıl değişebileceğini ifade eder.
- **Faiz oranı riski** - Taşıtlı kredisinde, kredi sözleşmesini imzaladıktan sonra faiz oranı %3,5'e düşebilir. Bu, daha düşük oranları beklemiş olmanıza kıyasla, araç kredisine daha fazla faiz ödeyeceğiniz anlamına gelir.

Kendinizi eğiterek ve bu riskleri değerlendirerek, kayıp yaşamadan mali durumunuzu artırabilirsiniz.

Kişisel Riski Yönetmenin 4 Yolu

 yatirimadnya.in

Source by:Yadnya Academy Pvt Ltd.

Riski aşağıda ayrıntıları verilen dört şekilde yönetebilirsiniz:

1. Riski üstlenin

Adından da anlaşılacağı gibi, kişi yaşamın çeşitli yönleri ve nesneleriyle ilişkili riskleri üstlenmelidir. Dikkat edilmediği takdirde maddi kayıplara neden olabilir. Bu nedenle finansal kayıpları önlemek ve korumak için öncelikle olası riskleri listelemelisiniz.

Örnek: Hayat sigortası ya da sağlık sigortası yaptırmak, maluliyet, ölüm vb. belirsiz bir durum karşısında size çare olacaktır.

Bu, böyle görünmeyen ve talihsiz bir riskin meydana gelmesi durumunda, bu durumda çareyi kendi başınıza almaya hazır olacağınız anlamına gelir. Dolayısıyla, bu tür bir kaybın tüm maliyetini kendi varlıklarınızdan ödemek zorunda değilsiniz çünkü bu, finansal hedeflerinize ulaşmanızı olumsuz yönde etkileyecektir.

1. Riskten kaçınmın

Riskten kaçınmak kolay olmayabilir ancak bunu yaparak risk yönetimi maliyetlerini azaltmanın yollarından biridir. Riskten kaçınma, riskin finansal maliyetini düşürebilir, bu nedenle riski azaltmaya yönelik önlemler alan kişi ve işletmeler için sigorta primleri daha düşük olur.

Örnek: Araba sigortası primleri iyi sürüş siciline sahip (kaza yapmamış ve sürüş kurallarını ihlal etmemiş) sürücüler için daha düşüktür.

2. Riski paylaşın

Riskin paylaşılması, riskin maliyetini risk paylaşımına katılanlar arasında paylaşır.

Örnek: Kazananların iki olduğu bir hanede, kazananlardan birinin işini kaybetmesi ya da bir miktar para kaybetmesi durumunda, en azından paranın/gelirin tamamının ödenmemesi durumunda aile geliri azalabilir. *Kayıp. Yani, risk en azından bir dereceye kadar ailenin para kazanan üyesiyle paylaşılabilir ve ayarlanabilir.*

Transfer riski

Son olarak, herhangi bir finansal riske tahammül edemeyenler için risk, tüm sorumluluğu üstlenen bir başkasına, genellikle bir sigorta şirketine devredilebilir. Elbette bu risk yönetimi yöntemi en yüksek prim maliyetine sahiptir. Bir sigortacı, yani sigorta şirketi, prim adı verilen ve genellikle ödenecek faydaların çok küçük bir kısmı olan ücretler karşılığında sigortalıya zarar masraflarını ödeyecektir. Sigorta işe yarar çünkü sigortacı, meydana gelen bir riskin matematiksel olasılığını ve söz konusu finansal riski belirleyebilir.

Örnek: Otomobil sahibi olan herkes, başkasının zarar görmesi riskinin karşılanması için kendisinin kasko sigortası yaptırması gerektiğini bilir.

Ancak, otomobil hasar maliyetlerine ilişkin uzun yıllara dayanan istatistikler sayesinde sigortacılar yani sigorta şirketleri, otomobil sahiplerini sigortalamak için gerekli olan prim tutarını belirleyebilmekte ve sigortalılara fayda sağlayabilmektedir. Aynı prensipleri kullanarak sigortayı satın alabilirsiniz.

Kaza, hastalık, sakatlık ve hatta ölümden kaynaklanan maddi kayıpları en aza indirmek. Sigortanın amacı, katastrofik kayıplara karşı mali yardım sağlamaktır. Pek çok kişiden gelen para, çok az kişinin uğradığı kayıpların karşılanması için bir araya getiriliyor.

Sigortalar

Sigorta, riskinizi sigorta şirketi gibi üçüncü bir tarafa aktaran bir risk yönetimi şeklidir. Dikkate alınması gereken birçok sigorta poliçesi türü vardır. Bu bölüm ev sahibi sigortası ve araba sigortasına odaklanmaktadır.

Ayrıca şunları almayı da düşünebilirsiniz: genç yaşta ölmeniz durumunda ailenize para sağlayan hayat sigortası; ve birçok işveren tarafından sunulan ve hastalanmanız veya yaralanmanız durumunda size teminat sağlayan sağlık sigortası.

Size neyin uygun olduğunu ve gerçekten neye ihtiyacınız olduğunu anlamak için biraz zaman ayırın.

Sigorta poliçeleriyle ilgili dikkat edilmesi gereken son birkaç nokta:

- Muafiyetiniz, sigorta şirketinin herhangi bir ödeme yapmasından önce ödemeniz gereken tutardır.
- Priminiz, sigorta şirketine yıllık veya aylık olarak ödediğiniz tutardır.

Ev Sahibi Sigortası

Evinizi ve içindekileri hasara ve hırsızlığa karşı, ayrıca mülk sahibi olarak siz de mülkünüzdeyken birisinin yaralanması durumunda kişisel sorumluluğa karşı koruyan bir dizi farklı ev sahibi sigorta planı vardır. Bazı planlar deprem ve su baskınlarından kaynaklanan hasarları karşılar; dolayısıyla yaşadığınız yere bağlı olarak ek bir sigorta planı satın almak isteyebilirsiniz. Sigortanın maliyeti, yaşadığınız yerdeki felaketlerin olasılığına göre belirlenir; evinizin neyden

yapıldığı; suç oranları; evinizin büyüklüğü ve durumu; ve yangın musluklarına ve itfaiye istasyonuna yakınlığınız. Gibi durumlara göre sigorta yapılır.

Birkaç yıl ev sahibi olmayı düşünmüyorsanız bile kiracı sigortası yaptırmayı düşünmelisiniz. Bu, kıyafet, elektronik eşya ve mobilya gibi kişisel eşyalarınızı sigortalar.

Araba sigortası

Araç sigortası Türkiye'de olduğu gibi Avrupa Birliği'nin her ülkesinde zorunludur. Ödediğiniz fiyat, aşağıdakiler de dahil olmak üzere bir dizi faktöre bağlı olarak değişecektir: arabanızın değeri; nerede yaşıyorsunuz; arabanızı ne kadar sürüyorsunuz; Yaşınız; senin cinsiyet; ve sürüş rekorunuz. Araba alırken bu faktörleri göz önünde bulundurun ve güvenli bir şekilde sürdüğünüzden emin olun!

Düzenli araba sigortası poliçesi şunları içerebilir:

- **Sorumluluk:** Bu, kasıtsız olarak üçüncü bir tarafa bedensel zarar veya maddi zarar vermeniz durumunda sizi korur.
- **Çarpışma:** Başka bir araca veya nesneye çarpmanız durumunda aracınızda oluşacak hasarları kapsar.
- **Kapsamlı:** Bu teminat sizi “yangın, rüzgar, dolu, sel, vandalizm veya hırsızlık” nedeniyle oluşan hasarlara karşı korur.
- **Sağlık sigortası:** Bir kaza sonucu oluşan yaralanmalara ilişkin tıbbi masrafları karşılar.
- **Kişisel yaralanma koruması:** Kazada meydana gelen yaralanmalarda sigortalı sürücünün tıbbi masraflarını öder.
- **Sigortasız sürücü:** Bu teminat, sorumluluk sigortası olmayan bir sürücünün (yani sizin zararınızı karşılayacak sigortasının olmadığı) aracınıza verdiği hasarı karşılar.
- **Eksik sigortalı sürücü:** Bu teminat, çok az sorumluluk sigortası olan bir sürücünün aracınızda neden olduğu hasarı karşılar.
- **Kira geri ödemesi (isteğe bağlı):** Aracınız bir kazada hasar görürse, sigortanız kiralık araç için ödeme yapmanız için size bir ödenek sağlayacaktır.

Bu öğelerin hepsi gerekli değildir ve her biri için farklı kapsam düzeyleri vardır. Farklı sağlayıcıların farklı gereksinimleri vardır, bu nedenle yaşadığınız yerdeki gereksinimlerin ne olduğunu bildiğinizden emin olun. Sigorta sağlayıcılarını karşılaştırmak için zaman ayırmak da önemlidir; kendinize çok para kazandırabilirsiniz.

Ünite 2 Dolandırıcılığın önlenmesi

Bugünlerde genç bir insan olarak, önceki nesillerin asla hayal edemeyeceği suç mağduru olma veya farkında olmadan suç işleyen olma riskiyle karşı karşıya kalabilirsiniz. Web siteleri, sosyal medya ve uygulamalar aracılığıyla kendinizle ilgili paylaştığımız kişisel bilgilerin hacmi, bu bilgilerden yararlanmak için çalışan suçluların artan karmaşıklığı gibi eşi benzeri görülmemiş bir düzeydedir. Aynı zamanda eşi benzeri görülmemiş bir teknoloji, gençlerin yalnızca finansal suçların kurbanı olmakla kalmayıp aynı zamanda bu suçları işlemeye teşvik etmelerine de olanak sağlıyor.

Daha dikkatli olmanız gereken çok çeşitli çevrimiçi davranışlar var. Çevrimiçi yaptığımız ve paylaştığımız şeyler bir suçlunun sizi taklit etmesine ve potansiyel olarak dijital yaşamlarınızı mahvetmesine olanak verebileceğinden, iyi bir siber ve kimlik korumasının neye benzediğini bilmeniz gerekir. Ayrıca birisinin sizi neden para kuryesi olarak görevlendirebileceğini de net bir

şekilde anlamalısınız (para kuryesi, çalınan parayı genellikle kendi banka hesabı aracılığıyla başkaları adına transfer eden kişidir).

Dolandırıcılık türleri

1. Sosyal medya dolandırıcılıkları

Sosyal medya, gençleri hedef alan İnternet tabanlı dolandırıcılıkların başlıca alanıdır. Sosyal medyada yaygın olan dolandırıcılıklar arasında kimlik hırsızlığı da yer alıyor. Bunlardan başlıcaları, kişisel bilgi talep eden anketler veya yarışmalar ve dolandırıcının olmadığı biri gibi davranarak para, kişisel bilgi veya daha fazlasını almak isteyen kurbanla arkadaş olduğu yayın avcılığıdır. Bunlar en yaygın sosyal medya dolandırıcılıkları olsa da, diğer dolandırıcılıkların çoğu da dahil olmak üzere bu platformlarda başka birçok dolandırıcılık faaliyeti ortaya çıkıyor.

2. Çevrimiçi alışveriş dolandırıcılıkları

Siz de gençler ve Y kuşağı olarak pahalı ürünler için internette büyük harcama yapanlarsınız. Çoğunlukla paranızı alıp size hiçbir şey satmayan, kimlik hırsızlığı amacıyla kullanılan kişisel bilgilerinizi vermeniz konusunda sizi kandıran veya bağlantılara tıklamanız ve kötü amaçlı yazılım indirmeniz için kandırılan sahte web sitelerine yönlendirilirsiniz. En yeni iPhone'u, özel tasarım el çantasını veya en yeni kulaklığı perakende fiyatının çok altında bir fiyata bulmak kulağa gerçek olamayacak kadar iyi gelebilir. Ne yazık ki durum tam olarak bu: gerçek olamayacak kadar iyi. Ödeme yapıldığında, çevrimiçi pazarlıklı bodrum fiyatlı ürünler nadiren gelir.

Bu dolandırıcılığın başka bir versiyonu, gerçekmiş gibi davranan taklit veya sahte ürünleri içerir. Bir zamanlar arabanın bagajındaki şaibeli arka sokak satıcılarının yaşadığı bölge, çevrimiçi taklit satışlar yeni bir yuva buldu ve pazarlık peşinde koşan gençlerde yeni kurbanlar buldu.

Pek çok yetişkin gibi gençler de aldatılmaktan o kadar utanabiliyorlar ki bunu ebeveynlerine veya yetkililere söyleyemiyorlar, bu yüzden bu dolandırıcılıkların çoğu rapor edilmiyor.

3. Kimlik hırsızlığı

Bu dolandırıcılık özellikle anılmayı hak ediyor çünkü en yaygın olanlardan biri ve ayrıca sosyal medya ortaya çıktığı çevrimiçi alanlardan sadece biri. Diğerleri arasında web siteleri, e-posta, mesajlaşma uygulamaları ve açılır pencereler bulunur. Genç bir insan olarak, kimlik hırsızlığı için

kullanılabilecek kişisel verileri teslim ettiğinizin her zaman farkında olmuyorsunuz. Kişisel bilgi isteyen herhangi bir çevrimiçi etkileşim, bir kimlik hırsızlığı operasyonu olabilir. Bu içerir:

- Yanlış istihdam fırsatları
- Kredi kartları, burslar ve yardımlar ile öğrenci kredileri için sahte başvurular

4. Beceri veya yetenek yarışmaları

Sosyal medya dışında gelişen bir diğer popüler çevrimiçi dolandırıcılık, internette de canlı ve iyi durumda olan oyunculuk ve modellik dolandırıcılığının bir çeşididir. Daha yeni dolandırıcılıklar, gençlerin para ve daha da önemlisi şöhret kazanmak için sanat eserlerine, müzik kompozisyonlarına veya yaratıcı yazarlığa katılmaya teşvik edildiği beceriye dayalı yarışmaları içeriyor. Bu dolandırıcılıklar giriş ücreti gerektirebilir veya gerektirmeyebilir ve eğer genç kazanırsa daha da fazla para kazanılır.

5. Burs ve hibe dolandırıcılığı

Üniversite masrafları yaklaşırken ve gençler (ve ebeveynleri) yüksek öğrenimin finansmanı konusunda endişelenirken, istenmeyen burslar ve yardım teklifleri hakkındaki şüpheler olması gerektiği kadar güçlü olmayabilir. Bu dolandırıcılıkların amacı basit bir kimlik hırsızlığı olabilir veya burslar veya halkın varlığından haberdar olmadığı ücretsiz para hakkındaki sözde özel bilgiler için ücret talep etmeye yönelik daha doğrudan bir girişim olabilir. Bu sahte teklifler bazen bursu almazsanız paranızı geri alacağınızı garanti eder; özel ücrete dayalı burslar; ve hatta talep edilmeyen burslar bile yalnızca tahmin edebileceğiniz gibi bir ücret ödeyerek erişebileceğiniz özel bir fon aracılığıyla sağlanır.

6. Öğrenci kredisi borcu affı dolandırıcılığı

Dolandırıcılık şirketlerinin çoğu zaman devlete bağlıymış gibi görünen isimleri vardır. Ancak gerçek öğrenci kredisi affı yalnızca federal öğrenci kredileri için geçerlidir ve herhangi bir ücret gerektirmez. Bazı dolandırıcılar, affedilme vaatlerinin yanı sıra, hükümetten geliyormuş gibi görünen konsolidasyon kredileri de vaat ediyor. Aslında bunlar sırf başvuru için yüksek ücretler talep edilen özel kredilerdir. Meşru öğrenci kredisi konsolidasyonu herhangi bir ücret gerektirmez.

7. Çevrimiçi açık artırmalar

Açık artırma dolandırıcılıklarının, şüphelenmeyen gençleri çeşitli şekillerde hedef aldığı tespit edildi. Dolandırıcılıklardan biri, gencin parasını ödemiş olmasına rağmen var olmayan veya hiç ulaşamayan bir ürün için gencin kazandığı bir müzayedeyi içeriyor. Alternatif olarak, şüphelenmeyen bir kişi, eşyalarını açık arttırmayla satmaya teşvik edildiğinde, dolandırıcı (müzayede evi temsilcisi), gencin, alıcının ödemesi gelmeden veya hatta teklifler verilmeden önce ürünü önceden göndermesini talep eder. Tabii ki, fon asla gelmez, açık artırma asla gerçekleşmez ve temsilci ortadan kaybolur.

8. Cep telefonu bedavaları

Cep telefonlarına erişimi olan tüm gençler, dolandırıcılar, düzenli olarak gelen kafa karıştırıcı ücretsiz zil sesleri ve duvar kağıdı resimleri teklifleriyle bu alana akın etti. Sahada eksik olan, gencin hızlı bir şekilde toplanabilecek aylık ücretleri olan pahalı bir hizmete abone olduğu gerçeğine dair net bir dildir. Daha da kötüsü, ücretler genellikle ücretin amacını açıklamayan, kafa karıştırıcı isimlerle gelir.

9. Kilo verme dolandırıcılıkları

Pek çok gencin beden imajı sorunları yaşadığını biliyoruz. Her ne kadar sosyal medya bu konudaki rolü nedeniyle oldukça fazla ilgi görse de, dolandırıcılar da aynı derecede suçlu çünkü güvensizliği silahlandırıyorlar ve bunu gençleri işe yaramaz ve bazen tehlikeli ürün ve hizmetlere para harcamaya teşvik etmek için kullanıyorlar. Dolandırıcılık, sözde "keto" diyet haplarından, uzun vadeli sözleşmelere yol açan ücretsiz deneme tekliflerine, reklamlardaki üzerinde oynanmış görsellere ve daha fazlasına kadar her şeyi içerir. Sağlıklı beslenme ve düzenli egzersiz kilo vermenin anahtarıdır ancak dolandırıcılar bir ücret karşılığında daha hızlı ve daha kolay sonuçlar vaat ediyor.

10. Web kamerası güvenliği

- Pandeminin daha da büyüüttüğü bir diğer dolandırıcılık faaliyeti ise web kamerası güvenliğidir. Zoom veya Teams dersleri, gençlerin karantinadayken sınıf arkadaşlarıyla bağlantı kurma arzusu ve genel olarak sosyal olarak aktif kalma arzusu, web kamerası kullanımının artmasına ve anlaşılır ancak tehlikeli bir web kamerası güvenliği eksikliğine

neden oldu. Bu durumun dolandırıcılık kısmı, bilgisayar korsanlarının kapsama girmeyen veya başka şekilde devre dışı bırakılan web kameralarına sızma ve bunun sonucunda gençlere ve ebeveynlerine şantaj yapmak için kullanılacak bilgi ve görüntüleri toplama yeteneğini içerir.

- Unutmayın: Kimseye güvenemezsiniz. Bu eski ama ebediyen önemli bir hayat dersidir.
- O halde, kendinizi dolandırıcılık uygulamalarından nasıl koruyacağınız konusunda size tavsiyelerde bulunmak istiyoruz:
- Kötü amaçlı yazılım ve antivirüs yazılımı yükleyin ve etkinleştirin.
- Ziyaret ettiğiniz her site için benzersiz şifreler kullanın.
- Tanımadığınız veya güvenmediğiniz kimselerden gelen bağlantılara tıklamayın.
- İstenmeyen mesajlara veya tekliflere her zaman büyük bir şüpheyile yaklaşılmalıdır.
- Bir web sitesini ziyaret etmeden önce çevrimiçi incelemeleri kontrol edin.
- Alan kişiye güvenebileceğinizi bilmediğiniz sürece kişisel bilgilerinizi vermeyin.
- Asla bir yarışmaya katılmak, burs başvurusunda bulunmak veya iş bulmak için para ödemeyin.
- Geriye doğru arama motorunun ne olduğunu ve nasıl kullanılacağını öğrenin.
- Dolandırıldığınızı düşünüyorsanız bunu ailenize veya güvendiğiniz bir yetişkine söylemekten çekinmeyin.

Bir diğer önemli dolandırıcılık türü de internetteki yayın avcılığıdır.

Yayın balıkçılığı, birinin çevrimiçi olarak yeni bir kimlik oluşturmak için görselleri ve bilgileri kullanmasıdır. Daha sonra bu kimliği birinin itibarına zarar vermek veya şüphelenmeyen bir kişiyle arkadaş olmak ve onları dolandırmak veya daha kötüsünü yapmak için kullanırlar. Bu tür uygulamalara dahil olarak risk almayın!

1 Bir siber suçlu, sahte kimlik kullanarak sahte bir hesap oluşturur.

2 Siber suçlu, başka biri gibi davranarak size mesaj gönderiyor.

3 Siber suçlu sizi tanır ve para, fotoğraf veya kişisel bilgilerinizi isteyebilir.

Kendinize hiç şu soruyu sordunuz mu: "Yayınlanıyor muyum?" Cevap her zaman açık görünmeyebilir. Bu, özellikle uğraştığınız yayın balıkçısının ayrıntılı ve gerçekçi bir profile sahip olması durumunda geçerlidir.

Peki yayın balığının belirtileri nelerdir?

Dikkatli olmanız için çevrimiçi yayın balıkçılığına ilişkin 10 uyarı işaretini derledik.

1. Görüntülü aramalardan kaçınırlar

Aramalarınızı her zaman reddediyorlarsa yayın balığı olabilirler. Yayın balıkçıları kimliklerini gizleyemeyecekleri için canlı iletişimden kaçınma eğilimindedirler. Bunu önlemek için sahte hastalıklardan sahte seyahat planlarına kadar çeşitli bahaneler üretebilirler. Bu davranış devam ediyorsa büyük olasılıkla kişi yalan söylüyor ve yakalanmaktan korkuyor.

2. Çok fazla takipçisi veya arkadaşı yok

Yayın balıkçısının bir uyarı işareti, sosyal medyada çok az takipçisi veya arkadaşının olmasıdır. Yayıncı kasıtlı olarak birden fazla kişiyle etkileşime girmekten kaçınıyor olabilir, çünkü her ek arkadaş veya takipçi başka bir yakalanma şansı oluşturabilir. Yayın balıkçıları, gözden kaçmak için sosyal çevrelerini küçük tutma eğilimindedir.

3. Şahsen buluşmaktan kaçınırlar

Şahsen buluşma daveti bir yayın balıkçısının en kötü kabusudur. Bu nedenle birçok yayın balıkçısı kendi coğrafi bölgelerinin dışındaki insanları hedef alacaktır. Konuştuğunuz kişi sizin bölgenizde olduğunu söylemesine rağmen hâlâ buluşmayı reddediyorsa kimliğini gizlemek için yalan söylüyor olabilir.

4. Sizden para istiyorlar

Kedi avlama planının bir başka yaygın işareti de sizden para veya hediye istemeleridir. Bazı durumlarda, yayın balıkçısı sizi görmeye gelebilmek için sizden seyahat masraflarının karşılanmasına yardım etmenizi isteyebilir. Her durumda, kimliğini doğrulayamadığınız hiç kimseye asla para göndermeyin.

5. Yeni bir profilleri var

Sosyal medya hesapları yeni yapılmış gibi görünüyorsa yayın balığı olabilirler. Birçok yayın balıkçısı, diğer insanları yayınlamak ve yakalanmamak için sıklıkla yeni profiller oluşturur. Güvende olmak için profilin ne kadar süredir aktif olduğunu görmek için daima dikkatli olun.

6. Çalıntı resimler kullanıyorlar

Bir yayın avcısının en büyük göstergelerinden biri çalıntı resimlerin kullanılmasıdır. Bu resimler stok görseller, bir modelin resimleri veya başka hesaplara ait profil resimleri olabilir. Görselin başka birinden alınıp alınmadığını görmek için ters görsel arama aracını kullanabilirsiniz.

7. Açık içerik istiyorlar

Müstehcen videolar veya resimler göndermenizin istenmesi, yayın balığıyla karşı karşıya olabileceğiniz konusunda büyük bir tehlike işaretidir. Onlara istediklerini gönderirseniz, bunu

size para veya diğer hassas içerikler karşılığında şantaj yapmak için kullanabilirler. Her durumda, tanımadığınız birine asla müstehcen içerik göndermeyin.

8. Çok az görselleri var

Bir yayın balıkçısı, tanımadığı birinin kimliğine bürünmeye çalışıyorsa yalnızca belirli sayıda görsele erişebilir. Sohbet ettiğiniz kişinin profil resimlerini hiç değiştirmedini veya yaşına göre güncelliğini yitirmiş görüldüğünü fark ederseniz bunun nedeni, söylediği kişi olmaması olabilir.

9. Abartılı davranırlar

İster sizi sevdiklerini söylesinler ister birlikte bir iş girişimi planlamaya çalışsınlar, birçok yayın balığı güveninizi kazanmak için abartılı mesajlar gönderir. Eğer kişinin ilişkinizi hızla ilerletmeye çalıştığını fark ederseniz, bir adım geri atın ve onunla etkileşime devam etmeden önce çevrimiçi profilini değerlendirin, çünkü bu bir aşk dolandırıcılığı olabilir.

10. Çevrimiçi varlıkları küçüktür

Günümüz çağında insanların birden fazla sosyal medya hesabına sahip olması oldukça yaygındır. Örneğin Facebook, Instagram ve LinkedIn'de bir profiliniz olabilir. Söz konusu kişinin yalnızca bir hesabı varsa ve başka hiçbir yerde onun kanıtını bulamıyorsanız, gerçek kişi olmayan bir hesapla etkileşimde bulunuyor olabilirsiniz.

Kedi avıyla nasıl başa çıkılır?

Artık birinin yayın balığı olup olmadığını nasıl anlayacağınızı bildiğimize göre, bu sizin başınıza gelirse ne yapmanız gerektiğini merak ediyor olabilirsiniz. Konuştuğunuz kişinin söylediği kişi olmadığını öğrenirseniz hızlı davranın ve şu adımları izleyin:

- **Tüm iletişimi durdurun:** Güveninizi geri kazanmak için son dakikada bir yayın avcısı size duymak istediğiniz her şeyi söyleyebilir. Bu nedenle onlarla tüm iletişiminizi derhal kesmeniz önemlidir.
- **Onları engelleyin:** Daha sonra, yayın balıkcısını sizinle iletişim kurmak için kullandığı her platformda engellemelisiniz. Bu onların profilinizi görmelerini veya size tekrar mesaj göndermelerini engelleyecektir.
- **Rapor edin:** Son olarak yayın balığının hesabını, iletişim kurduğunuz web sitesine veya platforma bildirmelisiniz. Bu onların yeniden insanları avlamalarını engellemeye yardımcı olabilir.
- **Yayın balıklarından kaçınmak ve internette güvenle gezinmek için bu siber güvenlik ipuçlarını izleyin.**
- **Dikkatli olun:** şahsen hiç tanışmadığınız biriyle çevrimiçi konuşurken her zaman dikkatli olmalısınız. Bu, özellikle onları henüz yeni öğreniyorsanız veya onların söyledikleri kişi olduklarına dair hiçbir kanıtınız yoksa önemlidir.
- **Sesli veya görüntülü arama isteyin:** Görüntülü arama istemek, sohbet ettiğiniz kişinin fotoğraflarındaki kişiyle aynı olup olmadığını öğrenmenin kesin yoludur. Sürekli reddediyorlarsa yakalanmaktan korktukları için olabilir.
- **Ters resim araması yapın:** Bir kişinin resimlerinin gerçekten kendisine ait olup olmadığını görmek için ters resim araması yapabilirsiniz. Bazı durumlarda çalınan bir görsel, başka bir kişinin sosyal medya hesabında ya da bir stok fotoğrafta karşımıza çıkabiliyor.
- **Araştırmanızı yapın:** Çevrimiçi olarak yeni biriyle etkileşime geçiyorsanız araştırmanızı yaptığınızdan emin olun. Basit bir Google araması bile yayın balığını hızla ortaya çıkarmanıza yardımcı olabilir. Kırmızı bayrakları izlerken, profillerinin okunaklı olup olmadığını görmek için kişinin adını diğer sosyal medya sitelerine girin.
- **Spesifik sorular sorun:** Bir yayın balığıyla karşı karşıya olduğunuzdan şüpheleniyorsanız, onlara yalnızca kendi özel geçmişine sahip birinin bileceği sorular sorun. Örneğin, eğer sizin bölgenizde yaşadıklarını söylüyorlarsa, onlara yalnızca o bölgeden birinin cevaplayabileceği bir soru sorun.
- **Gizlilik ayarlarınızı güncelleyin:** Sosyal medya hesaplarınızı gizli tutarsanız profilinizi kimlerin görebileceğini inceleyebilir ve kontrol edebilirsiniz. Yalnızca tanıdığınız ve

güvendiğiniz kişileri içeri alarak, yayın balıkçısı size mesaj gönderemeyecek veya profilinizden hakkınızdaki kişisel bilgileri öğrenemeyecektir.

- **Arkadaşlarınızdan veya ebeveynlerinizden tavsiye isteyin:** Şüpheye düştüğünüzde ikinci bir görüş almak için arkadaşlarınıza ulaşın. Şüpheli kişiyle zaten konuşmaya başladıysanız bu özellikle yararlıdır; çünkü onlarla bağlantınız nedeniyle durumu net bir şekilde göremeyebilirsiniz.

Dolandırıcılık/dolandırıcılık durumlarını raporlama

Birinin dolandırıcı olduğundan şüpheleniyorsanız, derhal iletişimi kesin ve onu ilk tanıştığınız siteye (ister sosyal medya ister flört uygulaması olsun) bildirin. Birisine yanlışlıkla para gönderdiyseniz, mümkün olan en kısa sürede bankanıza bir rapor gönderin ve deneyiminizi yerel kolluk kuvvetlerine ve yerel polis ofisine bildirmekten çekinmeyin.

Dolandırıldıysanız, dolandırıcılığı bildirmeniz gereken kuruluşlar var. Bir dolandırıcılığı bildirmekten çekinmeyin; dolandırıcılar akıllıdır ve dolandırıcılık herkesin başına gelebilir. Bir dolandırıcılığı bildirmek, dolandırıcıların izini sürmeye ve durdurmaya yardımcı olur. Bu, diğer kişilerin dolandırılmasını önler.

Yapmanız gerekenler:

- Kendinizi daha fazla riskten koruyun
- Dolandırıcılığın tüm ayrıntılarını toplayın
- Dolandırıcılığı bize bildirin
- Dolandırıcılığı başkalarına bildirin

Bir dolandırıcılığı bildirmeden önce, işlerin daha da kötüye gitmesinden kendinizi korumak için atabileceğiniz adımlar vardır. Dolandırıldıysanız ne yapmanız gerektiğini kontrol edin.

Polisi ne zaman aramalı:

Aşağıdaki durumlarda 112'yi arayarak derhal polise başvurun:

- **Dolandırıcı sizin bölgenizde olduğunda**
- **Son 24 saat içinde dolandırıcıya para aktardığınızda**

Dolandırıcılığın tüm ayrıntılarını toplayın. Dolandırıcılığınızın ayrıntılarını yazın. Bu, rapor ettiğinizde tüm önemli bilgileri hatırlamanıza yardımcı olacaktır.

Aşağıdakileri eklediğinizden emin olun:

- Kimlerle temasta bulundunuz – varsa isimlerini, numaralarını ve adreslerini yazınız mı?
- Neden şüpheleniyorsun?
- Hangi bilgileri paylaştınız – örneğin şifreler, şifreler veya banka bilgileri?
- Hiç para ödediniz mi?
- Ödemeyi nasıl yaptınız – örneğin, kredi kartıyla mı, banka havalesiyle mi?

AB düzeyinde dolandırıcılığın kişisel kazanç veya başka bir tarafın kaybına yol açmayı amaçlayan kasıtlı bir aldatma eylemi olduğunun bilincinde olmalısınız. (Daha fazla bilgi için (AB) 2017/1371 sayılı Direktifin 3(2) Maddesine bakın).

Usulsüzlük, AB kurallarına uymayan ve AB'nin mali çıkarları üzerinde potansiyel olarak olumsuz etkisi olan, ancak hem fon talep eden yararlanıcılar hem de ödeme yapmaktan sorumlu yetkililer tarafından yapılan gerçek hataların sonucu olabilen bir eylemdir. Ancak bir usulsüzlük kasten yapılıyorsa bu dolandırıcılıktır. (Daha fazla bilgi için 2988/95 sayılı Konsey Tüzüğü'nün 1. Maddesine bakın)

AB bağlantılı dolandırıcılık eylemleriyle kutlamanın adı OLAF (Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Ofisi)'dir.

OLAF'a nasıl rapor verilir?

Bizimle anonim olarak başvurabilirsiniz. Hiçbir formalite yok. Mümkün olduğuunda belgeler dahil olmak üzere mümkün olduğuunca kesin ve ayrıntılı bilgi verin. OLAF ile 24 resmi AB dilinden herhangi bir yerde iletişim kurabilirsiniz. Aşağıdaki gibi raporlamak mümkündür:

Dolandırıcılık Bildirim Sistemi aracılığıyla çevrimiçi (anonim, güvenli belge aktarımıyla)	Posta yoluyla bildir
Dolandırıcılık Bildirim Sistemine (FNS) gidin	European Commission European Anti-Fraud Office (OLAF)
Dolandırıcılık Bildirim Sistemi hakkında daha fazla bilgi	1049 Brussels
Veri koruma şartları	Belgium

OLAF aşağıdaki iddiaları araştırabilir:

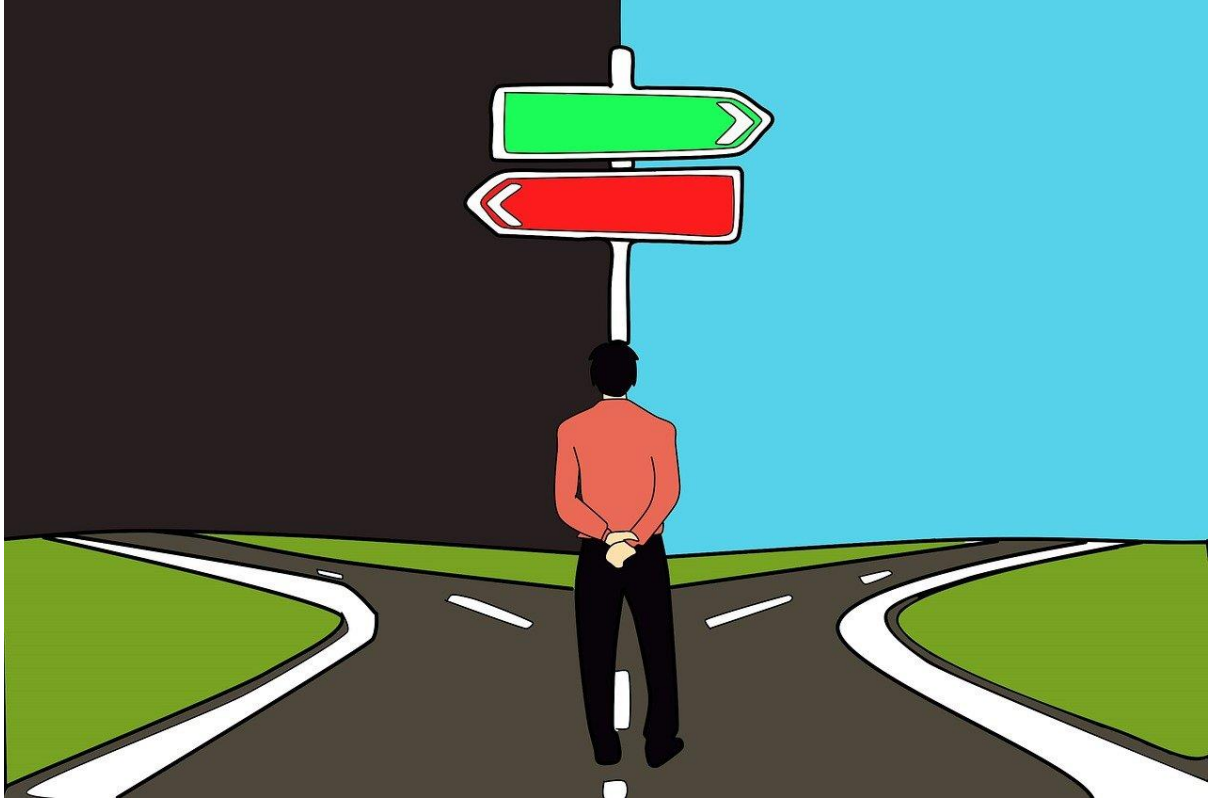
- AB gelirleri, harcamaları veya AB kurumlarının elinde bulunan varlıklar olsun, AB kamu fonları üzerinde potansiyel olarak olumsuz etkiye sahip dolandırıcılık veya diğer ciddi usulsüzlükler.
- AB Kurum ve organlarının Üyeleri veya personeli tarafından yapılan ciddi suistimler.

OLAF iddiamla ilgili soruşturma açarsa ne bekleyebilirim?

OLAF bir soruşturma veya koordinasyon davası açmaya karar verirse, davaya atanan soruşturmacı daha fazla bilgi almak için sizinle iletişime geçebilir. Ancak, araştırmacı sizinle doğrudan iletişime geçmediği sürece, soruşturma süresince OLAF'tan herhangi bir iletişim olmayacağını lütfen unutmayın. Araştırmacının sizinle iletişime geçmesi için belirli bir zaman çizelgesi yoktur, dolayısıyla sizinle hemen veya birkaç ay sonra iletişime geçilebilir. Soruşturma süreçlerinin gizliliğini korumak amacıyla OLAF, hiçbir koşulda size soruşturmanın "durumunu" sunmayacaktır. Soruşturmanın sonunda, bize bir iletişim adresi vermiş olmanız halinde OLAF, yapılan işlem hakkında sizi bilgilendirebilir.

MODÜL 4 FİNANSAL ORTAMIN KOŞULLARI

Ünite 1 Tüketici hakları

Tüketici hakkının tanımı 'mal veya hizmetin niteliği, gücü, miktarı, saflığı, fiyatı ve standardı hakkında bilgi sahibi olma hakkı' olup, tüketicinin her türlü haksız uygulamaya karşı korunması gerekmektedir. Ticaret. Tüketicilerin bu hakları bilmesi çok önemlidir. Tüketici hakları herkesi, hatta daha da fazlasını gençleri ilgilendiriyor. Dijital alanın giderek günlük hayatımızın her alanına girmesiyle gençler ve genç yetişkinler sınırsız tüketim olanaklarıyla karşı karşıya kalıyor.

Bu nedenle tüketici hakları konusunda farkındalığınız ne kadar erken artırılırsa, kendinizi o kadar önleyici şekilde koruyabilir ve ciddi sorunlar karşısında sunulan koruma tedbirleriyle donatılabilirsiniz.

Aşağıda en önemli tüketici ipuçlarından bazılarının listesi yer almaktadır:

• Tüketici kanunları

AB Tüketici Kanunu ulusal alışveriş yasalarını düzenlemektedir. Satın aldığınız her şeyin verilen açıklamaya uyması ve açıklanan amaç için kullanılabilecek kadar iyi kalitede olması gerektiğini belirtir. AB tüketici koruma kuralları, AB'de mal ve hizmet satın aldığınızda, satın aldığınız ürün veya hizmet, fiyatı, nakliye ve teslimat masrafları ile işler ters gittiğinde haklarınız hakkında net bilgiye sahip olmanızı sağlar.

Ancak, özellikle AB tüketicilerini hedef alan, AB üyesi olmayan bir çevrimiçi tüccardan satın alırsanız, siz de AB kurallarına tabi olmalısınız, ancak AB dışında yerleşik bir tüccarla haklarınızı ileri sürmekte zorlanabilirsiniz.

Ürünlerin tanıtımını yaparken, satarken veya tedarik ederken şirketler, bilinçli bir satın alma kararı vermenizi sağlayacak kadar size yeterli ve doğru bilgi vermelidir. Tüm zorunlu ayrıntıları 'açık ve anlaşılır bir şekilde' ve 'sade, anlaşılır bir dille' sağlamalıdır.

Para iadelerinizi/iadelerinizi ve garanti haklarınızı kapsar. Satın aldığınız bir şeyle ilgili herhangi bir sorun satıcı tarafından çözülmelidir. Bazen mağazalar müşterilere üreticiyle (ürünü kim yaptıysa) konuşmalarını söyler. Gerçi bunu söylerken yanırlıyorlar. Ürün için parayı alan işletmenin sorunu çözmesi gerekiyor.

Çevrimiçi satın alma işlemleri

Çevrimiçi satın alırsanız bazen haklarınız değişebileceğinden dikkatli olun. Neredeyse tüm AB ülkelerinde, üründen memnun kalmamanız veya aldığınız ürünün çevrimiçi reklamdakiyle eşleşmemesi durumunda iade etmek için 14 gününüz vardır. Bir tüketici olarak herhangi bir çevrimiçi satıcının durumunu bilme hakkına sahipsiniz. Çevrimiçi pazar yerleri, satıcının tüccar (kayıtlı) olup olmadığını belirtmelidir. Şirket veya bireysel girişimci) veya özel bir kişi. Bu ayrım önemlidir çünkü yalnızca bir tüccardan satın alırsanız AB tüketici mevzuatı kapsamında korunursunuz. Özel bir kişiden teklif seçerken pazaryeri sizi bu konuda uymalıdır.

•Geri 6demek

"Geri 6deme yapılmaz" yazan tabelalar yasa dışıdır. Bunları mağazalara asmak veya faturaların 6zerinde bu mesajı sergilemek AB T6keticisi Yasasını ihlal ediyor. Bir mağaza haklarınızı elinizden alamaz. Bir şeyi geri getiremeyeceğinizi ya da iade edebileceğiniz s6renin belli olduğunu d6ř6nd6ren işaretler yanıltıcıdır. Satın aldığınız 6r6nde 6alışmaması veya ambalajında a6ıklandığı gibi olmaması gibi bir sorun olması durumunda onarım, değişim veya para iadesi alabilirsiniz. Bir mağazada veya bir perakendecinin web sitesinde aşağıdaki kelimelerin yer aldığı işaretler g6r6rseniz b6lgenizdeki T6keticisi Koruma ofisi ile iletişime ge6in.

• İade kontrol listesi

6r6n6, m6mk6n olan en kısa s6rede, fatura veya satın alma belgesiyle birlikte satıcıya geri g6t6r6n. Neyin yanlış olduğunu ve bunun d6zeltmesini, değiştirilmesini veya paranızın geri 6denmesini istediğinizi a6ıklayın. Eğer size 6r6n6 yapan kişilere (6reticiye) gitmenizi s6ylerlerse onların hatalı olduğunu ve haklarınızı bildiğinizi a6ıklayın. AB T6keticisi Kanunu uyarınca size onarım, değiştirme veya para iadesi yapmaları gerekir. Yine de yardımcı olmazlarsa T6keticisi Koruma B6rosunu arayabilirsiniz

6nemli ipucu: Faturalarınızı her zaman saklayın!

Makbuzlar bir şeyi nereden ve ne zaman satın aldığınızı kanıtlar. 6evrimi6i satın alıyorsanız, makbuzunuzu yazdırdığınızdan ve bir kopyasını sakladığınızdan emin olun.

M6şteri koruması

Haksız ticari uygulamaların 2 ana kategorisine karşı korunursunuz:

- eylem (yanlış bilgi vermek) veya ihmal (6nemli bilgileri dışarıda bırakmak) yoluyla yanıltıcı uygulamalar
- sizi satın almaya zorlamayı ama6layan agresif uygulamalar

Bazı ticari uygulamalar her koşulda yasaktır:

- Yem reklamı

Satıcıların yeterli stokları olmadığında çok düşük fiyata ürün/hizmet reklamı yapmasına izin verilmez. Müşterilere kaç ürünün satışa sunulduğunu ve tekliflerin ne kadar süreyle geçerli kalacağını söylemeleri gerekir.

Örnek hikaye

Alex, uçuşlar için özel bir promosyon sunan bir reklam gördü: "Sadece 1 Euro'ya Barcelona'nın tadını çıkarın!" Uçuş rezervasyonu yapmaya çalıştığında 1 Euro'luk bilet artık mevcut değildi. Şirketin müşteri hizmetlerini aradı ve kendisine çok sınırlı sayıda koltuğun indirimli fiyatla sunulduğu söylendi. Ulusal tüketici merkezine şikayette bulundu. Havayolunun, reklam kampanyasının ölçeğine bağlı olarak reklamı yapılan fiyata makul sayıda koltuk sunması ve/veya (en azından) özel fiyattaki mevcut koltuk sayısını göstermesi gerektiğini doğrularılar. Alex ilan edilen fiyattan bilet alamasa da ulusal tüketici merkezi şirkete reklamın kaldırılmasını tavsiye ederek diğer tüketicilerin aynı tuzağa düşmesini önledi.

• Arama sonuçlarının şeffaf olmayan sıralaması

AB kuralları, web sitelerinin, bir arama sonucunun sponsorlu olduğunu veya ücretli reklam sonucunda daha belirgin hale getirildiğini ("Sponsorlu" veya "Reklam" gibi bir etiketle) açıkça belirtmesini gerektirir. Online platformlar, sıralamada sponsorlu ürünlere sağlanan avantajları açıklamak ve sıralamanın dayandığı parametreleri sizlere açıklamakla yükümlüdür. Tarafsız seçimler bulmak için genellikle herhangi bir arama sonucunun ilk sayfasının ötesine kaydırmamız gerekir.

Örnek hikaye

Mary, listedeki ürünlerin durumunu kontrol etmek için her zaman arama sonuçlarını tarar. Bir ilana 'Sponsorlu' veya 'Reklam' etiketi yapıştırıldığını görürse bunun aslında bir reklam olduğunu bilir.

• Sahte 'ücretsiz' teklifler

Satıcılar, mal ve hizmetlerinin gerçek fiyatlarını bildirmelidir. Ücretli bir hizmeti "ücretsiz" olarak gösteremezler veya size ek bir "ücretsiz" hizmet sunamazlar; oysa bu tür "ücretsiz" hizmetlerin gerçek maliyetleri zaten normal fiyata dahildir.

Örnek hikaye

Margo bir kısa mesaj servisine kaydoldu. Web sayfasının alt kısmında "Günde 5 ücretsiz mesaj" yazan bir kutu fark etti. Tıkladığında yine "GÜNDE 5 ÜCRETSİZ MESAJ" yazan başka bir sayfaya yönlendirildi. Talimatları takip etti ve artık kayıtlı olduğu ve hizmet ücretinin haftalık 3 € olduğu kendisine bildirildi. Web sitesini kontrol ettiğinde küçük harflerle bunun ücretli bir hizmet olduğunu gördü.

Bu tür teklifleri çok dikkatli incelemeli ve koşulları dikkatlice kontrol etmelisiniz.

• Çocukların manipülasyonu

Satıcılar çocuğunuza sizden ürünlerini satın almanızı istemesini söyleyemez. "Git kitabı hemen satın alın" veya "Anne babanıza bu oyunu satın alın" gibi doğrudan çağrılar yasaklanmıştır. Bu yasak, televizyon ve en önemlisi internet dahil olmak üzere tüm medya için geçerlidir.

Örnek hikaye

Anne, kızının birdenbire ondan en sevdiği kitap karakterinin yer aldığı bir DVD koleksiyonu satın almasını istemesine şaşırđı. Anne, DVD setinin piyasaya sürülmesiyle ilgili "En sevdiğiniz kitabın DVD'si çıktı; annenize onu sizin için almasını söyleyin" yazan bir reklamı görünce nedenini anladı. Tüketiciyi koruma kurumuna danıştı. Bunun adil olmayan bir uygulama olduğunu doğruladılar ve kampanyanın durdurulması için firmaya şikayette bulundular.

• Tedavilerle ilgili yanlış iddialar

Bir ürünün tedavi edici (alerjileri tedavi eden, saç dökülmesini tersine çeviren, kilo vermenize yardımcı olan vb.) olarak reklamı yapıldığında, bu tür iddiaların bilimsel olarak doğrulanıp doğrulanmadığını bilme hakkınız vardır. Çoğu durumda, bunun gibi iddialar tıbbi olarak desteklenmez ve gerçek olamayacak kadar iyidir.

Örnek hikaye

Nick başka bir ülkedeki bir şirketten, ürünlerinin 3 hafta içinde saçlarının yeniden uzamasına yardımcı olacağını iddia eden bir mektup aldı. Mektupta ürünün "denenmiş ve test edilmiş" olduğu belirtildiği için Nick ürünü sipariş etmeye karar verdi. Ancak ürün aslında test edilmemişti ve çalışmadı. Nick, ulusal tüketiciyi koruma kurumuyla temasa geçti ve yanıtılan diğer birçok tüketicinin de şikayette bulunduğunu öğrendi. Kendisine, şirkete karşı halihazırda devam eden yasal işlemlere katılması tavsiye edildi.

• Yanlış yeşil iddialar veya yeşil yıkama

AB'deki bir işletmenin çevresel başarıları veya taahhütleri hakkında yanlış, hatalı veya abartılı iddiaların reklamını yapması yasa dışıdır. Bu, 'yeşil yıkama' adı verilen aldatıcı bir reklam biçimidir. Yeşil aklamayla karşılaştığınızı düşünüyorsanız yanlıtıcı iddiaları bildirme ve uygun çözüm talep etme hakkına sahipsiniz.

Örnek hikaye

Susan çevreye önem veriyor, çevre dostu ve adil koşullarda üretilen ürünleri satın almak için bilinçli bir çaba gösteriyor. Susan yakın zamanda bazı 'çevre dostu' markalı kozmetik ürünleri satın aldı. Satış elemanı tarafından mümkün olan en çevreci seçimi yaptığını ikna olan kadın, kutunun içinde bu kadar çok tek kullanımlık ambalaj bulunca şaşırıldı.

• Medyadaki gizli reklamlar (reklamlar)

Bir gazete makalesinin, TV programının veya radyo yayınının bir şirket tarafından, ürünlerinin reklamını yapmak amacıyla sponsorluğu yapılmışsa, bilgilendirilme hakkına sahipsiniz. Bu, resimlerle, kelimelerle veya seslerle açıklığa kavuşturulmalıdır.

Örnek hikaye

Stanislav bir seyahat dergisinde İrlanda'da yürüyüşle ilgili bir makale okudu. Okuyuculardan birinin hikaye olarak yayınladığı yazıda, gezi sırasında kullanılan belli bir marka ekipmanın özellikle iyi olduğundan bahsediliyordu. Stanislav, çevrimiçi bir forumu tekrar kontrol etmeye karar verdi ve markanın ekipmanlarının pek kaliteli sayılmadığını öğrendi. Birçok forum kullanıcısı, makalenin ekipmanın üreticisi tarafından ("reklam" olarak bilinir) sponsorluğunu yaptığını bilmedikleri için

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

kandırılarak bu ürünü satın aldıklarını söyledi. Stanislav bir tüketici kuruluşuyla iletişime geçtiğinde şunu öğrendi: AB hukukuna göre seyahat dergisinde yazının bir reklam olduğunun açıkça belirtilmesi gerekirdi. Tüketici örgütü, bir açıklama yayınlayan derginin yayıncısıyla iletişime geçerek okuyucularını yanılttığı için özür diledi.

• Sosyal medya fenomenlerinin reklamları

AB yasalarına göre, favori sporcunuza, şarkıcınıza, blog yazarınıza vb. belirli ürün ve hizmetleri desteklemek için ödeme yapılıp yapılmadığını bilme hakkına sahipsiniz. Sponsorlu (yani ücretli) onayların bu şekilde tanımlanması gerekir. Sponsorluk aynı zamanda ücretsiz hediyeler, geziler veya indirim kodları da olabilir. Ürün sponsoru olarak hareket eden influencerların sadece ürünün tüketicisi olmadıklarını açıkça belirtmeleri zorunludur. Kurallar her ödeme, indirim, ortaklık düzenlemesi, ücretsiz ürün (istenmeyen hediyeler dahil), ücretsiz gezi veya etkinlik daveti için geçerlidir.

Örnek hikaye

Danimarka'dan Olivia tutkulu bir Instagramcı. Çoğu popüler fenomen olan yüzlerce insanı takip ediyor. Instagram'da takip ettiği kişiler bir ürün ya da hizmet hakkında sevdikleri için bir şeyler paylaşıyorlar da, bazen bunun karşılığında onlara para ödenebileceği ya da ücretsiz faydalar sağlanabileceği de aşikar. Örneğin Olivia'nın en sevdiği yoga koçunun, yoga ekipmanı satan belirli şirketlerle birkaç ortaklığı var. Olivia'nın bu konuda sorunu yok. Ancak çoğu tüketici gibi o da bir ürünü veya markayı desteklediği için birisine ne zaman ödeme yapıldığını veya fayda elde edildiğini bilmek istiyor, bu nedenle bu bilgi için biyografileri ve gönderileri kontrol ediyor.

• Oyunlardaki reklamlar

Pek çok oyunda uygulama içi reklamlar bulunur. Aniden ortaya çıkarlar ve kurtulmak zordur. Bazen neyin oyunun parçası olduğu, reklamın ne olduğu belli olmuyor. AB kurallarına göre, oyunlarda veya oyun platformlarında reklamların, onayların ve ücretli içeriklerin bulunup bulunmadığını bilme hakkına sahipsiniz. Bunlar açıkça işaretlenmeli ve ilgili tüm kurallara uygun olmalıdır.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Örnek hikaye

İrlandalı Emma hevesli bir çevrimiçi oyuncudur. Reklamların giderek yoluna çıktığını ve keyfini kaçırdığını fark etti. Çok fazla etkileşimli oyun önizlemesi olduğunu hissetti (bu da onu yeni oyunlar yüklemeye teşvik etti). Oyunları ile reklamları birbirinden ayırmak zorlaştı.

• Sahte tüketici yorumları

AB kurallarına göre, inceleme yayınlayan tüccarlar, incelemelerin ürünü veya hizmeti satın alan gerçek tüketiciler tarafından gönderilmesini nasıl sağladıklarını açıklamalıdır. Bu kurallar, tüccarların ürün veya hizmetlerine ilişkin müşteri yorumlarını ve derecelendirmelerini değiştirmesini açıkça yasaklar.

Benzer şekilde, tüccarların sahte incelemeler yazmaları veya sosyal medya gönderilerini 'beğenmek' veya başka şekilde onaylamak da dahil olmak üzere onay vermeleri için insanlara ödeme yapması da yasaktır. Yatırımcılar, yalnızca incelemelerin kaynağını ve orijinallliğini doğrulamak için makul ve orantılı çaba göstermiş olmaları durumunda bunları tüketici incelemeleri olarak sunabilirler.

Örnek hikaye

Avusturyalı Barbara, internetten hevesli bir alışverişçi olarak, bir satın alma işlemi yapmadan önce her zaman beden tablolarını kontrol ediyor ve giysilerin gerçek insanlara nasıl uyduğuna ilişkin incelemeleri yapıyor. Ayrıca müşterilerin yüklediği fotoğrafları da kontrol ediyor ve geri bildirimlerine güveniyor. Bu yüzden gelinliğini internetten alırken tereddüt bile etmedi. Fotoğraflarda ve müşteri incelemelerinde gördükleri gerçeği yansıtıyordu ve gelinliği tam da beklediği gibiydi.

• Yanlış ödül ve hediye teklifleri

Yatırımcılar ücretsiz ödül veya hediyelerin reklamını yapamaz ve bunları talep etmek için sizden ödeme yapmanızı talep edemez. Eğer şöyle bir mektup ya da e-posta alırsanız: Tebrikler, bir ödül kazandınız, dikkatli olun çünkü bu adil olmayan bir uygulama olabilir.

Örnek hikaye

Latinka, bir Şirketten 100 €'luk ödöl kazandığı için kendisini tebrik eden bir mektup aldı. Ödölünü almak için bir hafta içinde araması söylendi. Mektuptaki numarayı aradığında teklifin aslında sadece bir reklam olduğu söylendi. Ödöl almak yerine ev aletleri satın alması istendi ve ardından piyangoya katılacak. Latinka üzüldü ve Şirketin bunu yapmasına izin verilip verilmediğini kontrol etmeye karar verdi. Ulusal tüketici örgütüyle iletişime geçti ve bu tür uygulamaların yasaklandığını öğrendi. Tüketici örgütü Őirketle temasa geçti ve Şirket sonunda uygulamayı durdurdu.

• Sahte 'özel' avantajlar

Satıcılar size özel haklar verdiklerini iddia edemezler, ancak gerçekte bu haklardan kanun kapsamında yararlanıyorsunuz.

Örnek hikaye

Ahmet internetten bilgisayar almaya karar verdi. Ürünün hatalı çıkması veya reklamda belirtildiği gibi olmaması durumunda alıcılara onarım veya deđiŐtirmeyi kapsayan 2 yıllık garanti veren özel bir teklif sunan bir çevrimiçi mağazayı seçti. Ahmet bunun özel bir teklif olduğuna inanıyordu ancak 2 yıllık garanti kanunen her satıcıya getirilen bir yükümlölüktür. Birçok satıcı veya üretici, bir ürünü tamir etme sözü veren kendi ticari garantilerini sunar; 1, 3 veya 5 yılığına. Bunlar ücretsiz veya isteğe bağlı olarak satın alınabilir. Ancak bu ek ticari garantiler hiçbir zaman satıcıdan her zaman yasal hakkınız olarak sahip olduğunuz minimum 2 yıllık garantinin yerine geçmez. Ahmet tüccara bir mektup yazarak satıcı Şirkete hata yapıldığını kabul ettirdi ve kendisine ekstra 1 yıl daha garanti vermeyi kabul ettirdi.

• Sınırlı tekliflerin yanlış kullanımı

Satıcılar size belirli bir teklifin yalnızca çok sınırlı bir süre için geçerli olacağını söylediğinde, bilinçli bir seçim yapmaya zaman ayırmadan önce satın almanız için size baskı yapıyor olabilirler. Gerçekte durum böyle olmadığı halde bir teklifin zamanla sınırlı olduğunu iddia etmek haksızlıktır.

Örnek hikaye

Simon bir bisiklet satın almak istiyordu. Bir çevrimiçi mağazada yalnızca 24 saat geçerli özel bir teklif buldu. Bisiklet tam olarak aradığı şey değildi ama teklif çok kısa bir süre için geçerli olduğundan karşılaştırma yapacak zamanı yoktu. %50 indirimden yararlanmak için hemen bisikleti almaya karar verdi. Bir hafta sonra internet mağazasına göz attığında tamamen aynı promosyonu görünce şaşırıldı. Simon, bisikleti satın alması için onu kandırmak için yapılan sahte bir teklif olduğunu fark etti. Tüccara şikayette bulundu ancak yanıt alamadı. Daha sonra Tüketici Merkezine gitti ve kısa bir süre sonra merkez Simon'a, onların eylemi sayesinde tüccarın web sitesini düzelttiğini söyledi.

• Kalıcı istenmeyen teklifler

AB yasalarına göre şirketler size telefon, faks, e-posta veya mesafeli satışa uygun başka herhangi bir medya aracılığıyla ısrarcı ve istenmeyen tekliflerde bulunamaz.

Örnek hikaye

Alpay, mutfak mobilyaları satan bir mağazaya giderek yeni tekliflerin yer aldığı haber bültenine abone oldu. Daha sonra yemek pişirme, bahçivanlık, paraşütle atlama, ev idaresi ile ilgili dergilerden ilanlar almaya başladı... Her ne kadar hiçbir e-posta listesine yazılmayı talep etmemiş olsa da, bazen günde 10'a kadar e-posta alıyordu! Alpay'ın mail listesinden çıkarılma talepleri dikkate alınmadı. Bir arkadaşı Alpay'a ulusal tüketici merkeziyle iletişime geçmesini tavsiye etti çünkü onlar geçmişte benzer bir sorunu çözmesine yardımcı olmuşlardı. Merkezin eyleminin ardından şirket nihayet Alpay'ı listesinden çıkardı.

- Yasadışı 'Hayır' işaretleri
- "İndirimli ürünlerde iade yoktur"
- "Değişim yok"
- "Garanti yok; onarımlar için doğrudan üreticiyle iletişime geçin"
- "7 günlük iade politikası"
- Fikrinizi değiştirdiğiniz gibi iade hakkınızın olmadığı zamanlar olabileceğini unutmayın.
- Aşağıdaki işaretler uygundur ve yasayı ihlal etmez.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

- "Lütfen dikkatli seçin. Yanlış seçim/fikir değişikliği durumunda para iadesi yapılmaz"
- "Lütfen makbuzunuzu saklayın. Satın alma belgesi olmadan para iadesi yapılmaz"

• **Adil olmayan ticari uygulamaların mağdurları için tazminat**

Mevcut tazminat seçeneklerinin yanı sıra, AB tüketici kuralları, ulusal makamların sahte, yanlış veya yanıltıcı reklamlar gibi adil olmayan ticari uygulamaları durdurmasına ve önlemesine olanak tanır.

Bu kurallar uyarınca, yanıltıcı pazarlama gibi adil olmayan ticari uygulamalardan zarar görmeniz durumunda da orantılı ve etkili telafi haklarına sahipsiniz. Başta hasar tazminatı ve ilgili olduğu yerde fiyat indirimi ve sözleşmenin feshi olmak üzere bu çözüm yollarına erişiminizi sağlamak ulusal makamlarınızın sorumluluğundadır.

Örnek hikaye

Uzun ve yoğun bir kışın ardından Mario, hak ettiği yaz tatili için rezervasyon yaptırmak için sabırsızlanıyor. Çevrimiçi gezinirken sosyal medya akışındaki ilk ilgili reklama tıklıyor. Reklam, onu mümkün olan en ucuz fiyatı elde etmek için tatil uçuşu fırsatlarında 1 numaralı çevrimiçi platform olarak pazarlayan bir seyahat aracı tarafından yerleştirildi. Hemen bir uçuş rezervasyonu yapıyor. Ne şans! Ne yazık ki Mario bir hayal kırıklığıyla karşı karşıya. Birkaç dakika sonra havayolunun resmi web sitesine baktığında daha iyi bir anlaşma olduğunu keşfeder. Havayolu aynı uçuşun biletlerini daha ucuza satıyor. Bu nedenle seyahat aracı, pazarlama iddiasında dürüst davranmamıştı. AB kurallarına göre Mario, yanıltıcı iddialara karşı şikayette bulunabiliyor ve kendisini gerçek olmayan anlaşmalarla yanılttığı için aracıdan tazminat talep edebiliyor.

Destek nasıl ve nereden istenir?

Güncel AB mevzuatının tüketici olarak haklarınızı desteklediğini bilmeniz gerekir. Aşağıdaki bağlantılarda daha fazla bilgi bulabilirsiniz:

- Tüketici haklarına ilişkin AB Direktifi
- AB tüketici hakları direktifinin yorumlanması ve uygulanmasına ilişkin rehber

Ayrıca, Avrupa Tüketici Merkezleri Ağı (ECC Net), Avrupa Komisyonu tarafından ortaklaşa finanse edilen, bağımsız olarak yönetilen ofislerden oluşan bir ağdır. AB'de, İzlanda'da veya Norveç'te yaşıyorsanız, ülkenizdeki ECC, bir tüketici olarak haklarınızı açıklayabilir, başka bir AB ülkesinde (veya İzlanda veya Norveç'te) bulunan bir satıcıyla olan anlaşmazlığı çözenize yardımcı olabilir size kiminle iletişime geçeceğinizi söyleyebilir. yardımcı olmuyor. ECC Net, tüketicilere yardımcı olmanın yanı sıra, tüketici haklarını geliştirmek isteyen paydaşlar ve politika yapıcılar için de uzman ve güvenilir bir ortaktır. Tüketici yasasını ihlal eden tacirler hakkında icra makamlarını uyarmada önemli bir role sahiptir.

ECC Net hakkında daha fazla bilgi edinmek için ağın web sitesini ziyaret edin <https://www.eccnet.eu/>.

Ünite 2 Finansal ürünler ve hizmetler, raporlar ve sözleşmeler

AB'nin neresinde olursanız olun, banka hesabı açtığınızda, para aktardığınızda, kredi çektiğinizde veya sigorta ürünleri satın aldığınızda AB kuralları temel haklarınızı tanımlar.

Bu bölümde aşağıdakiler hakkında daha fazla bilgi edinebilirsiniz:

- AB'deki banka hesapları: başka bir AB ülkesinde banka hesabı açarken ve kullanırken haklar ve sınırlamalar

Kendi ülkenizde veya başka bir AB ülkesinde bir banka hesabı açmak isteyebilirsiniz veya buna ihtiyacınız olabilir.

Bir AB ülkesinde yasal olarak ikamet ediyorsanız, "temel ödeme hesabı" açma hakkına sahipsiniz. Bankalar, bankanın kurulu olduğu ülkede yaşamadığınız için temel ödeme hesabı başvurunuzu reddedemez.

Uyarı: Bu hak, tasarruf hesapları gibi diğer banka hesabı türleri için geçerli değildir.

Bankalar size temel ödeme hesabını reddedebildiğinde

Kara para aklama ve terörün finansmanına ilişkin AB kurallarına uymamanız durumunda hesabınızın reddedilmesi söz konusu olabilir. Bazı AB ülkelerinde, aynı ülkedeki başka bir bankada benzer bir hesabınız varsa, temel banka hesabınız reddedilebilir.

Yaşadığınız ülke dışında bir temel ödeme hesabına başvuruyorsanız, bazı AB ülkelerindeki bankalar da sizden bunu yapmaya gerçekten istekli olduğunuzu kanıtlamanızı isteyebilir; örneğin, bir ülkede yaşıyor ancak başka bir ülkede çalışıyorsunuz.

Temel bir hesabın özellikleri

"Temel ödeme hesabı", günlük hayatta kullandığınız aşağıdaki gibi standart işlemleri kapsayan bir hesaptır:

- para yatırma
- nakit çekme
- ödemelerin alınması ve gerçekleştirilmesi (örneğin otomatik ödemeler ve kartla satın almalar)

Ayrıca hem çevrimiçi hem de mağazalarda nakit çekmek ve alışveriş yapmak için kullanabileceğiniz bir ödeme kartı da içermelidir.

Mümkün olduğu durumlarda, banka, hesabınızla çevrimiçi bankacılık hizmetlerine erişimi de içermelidir. Ancak her zaman bir kredili mevduat hesabı veya kredi imkanı içermeleri gerekmez.

Bazı AB ülkelerinde bankanız bu temel ödeme hesabı için sizden hâlâ yıllık ücret alabilir. Bu ücretin makul kalması gerekiyor.

Ücret bilgileri

Hesabınızı açmadan önce bankanın size, hesapta sunulan en önemli hizmetleri ve ödemeniz gerekebilecek ilgili ücretleri gösteren bir belge vermesi gerekir. Buna "ücret bilgi belgesi" denir. Farklı bankalardaki hesapların maliyetini karşılaştırmak için kullanabilirsiniz.

Bankanızın ayrıca yılda en az bir kez banka hesabınıza tahakkuk eden ücretleri açıklayan bir beyanda bulunması gerekir. Bu "ücret beyanı" belgesi aynı zamanda hesabınıza uygulanan faiz oranları hakkında da bilgi vermelidir.

Banka hesaplarını değiştirme

Banka hesabınızı aynı AB ülkesindeki başka bir banka hesabına geçirebilirsiniz. Yeni bankanız bu konuda size yardımcı olacaktır.

Aynı ülkede yeni bir hesaba geçmek istiyorsanız yeni bankanıza geçiş yapmak istediğinizi söyleyin ve yinelenen ödemelerinizi yeni hesaba aktarın.

Paranız AB'de korunuyor

AB kuralları, hesabınızı tutan bankanın iflas etmesi durumunda banka hesabınızdaki (tasarruf hesabı ve/veya cari hesap) paranın korunmasını sağlar. Paranız 100.000 Avro veya yerel para birimindeki eşdeğeri sınırına kadar korunur. Bu limit kişi başına ve banka başına geçerlidir; yani aynı bankada birden fazla hesabınız varsa, toplu hesaplarınız için 100.000 Euro tutarındaki limit geçerlidir.

Bu kuralın bazı istisnaları vardır. Örneğin partnerinizle ortak bir hesabınız varsa, her biriniz için 100.000 Euro'luk bir limit geçerlidir; bu, ortak hesabınız için maksimum 200.000 Euro'ya kadar anlamına gelir.

Ayrıca, paranız aşağıdakiler gibi diğer bazı durumlarda da sınırlı bir süre için 100.000 Euro'nun üzerinde korunacaktır:

- Özel bir konut mülkünün satışından elde ettiğiniz para
- Evlilik, boşanma, emeklilik, işten çıkarılma, işten çıkarılma, malullük veya bir aile üyesinin ölümü gibi hayatınızdaki belirli bir olayla bağlantılı olarak aldığınız para
- Sigorta yardımlarının ödenmesinden veya cezai yaralanma veya haksız mahkûmiyet tazminatından elde ettiğiniz para

Bu durumlarda, 100.000 Avronun üzerindeki miktarlar, her AB tarafından belirlenen koşul ve eşik değerlerine bağlı olarak, paranın hesaba yatırılmasından itibaren en az üç ay ve en fazla 12 ay süreyle veya paranın yasal olarak aktarılabilir hale geldiği andan itibaren korunur. ülke.

- Ödemeler, transferler ve çekler: AB ülkeleri arasındaki banka işlemlerinin maliyetleri ve masrafları, Bankanız, AB genelinde euro cinsinden yapılan ödemeler için, eşdeğer ulusal işlemlerde olduğu gibi sizden aynı ücreti talep etmelidir.

Buna aşağıdakilerden herhangi biri dahildir:

- Farklı AB ülkelerindeki banka hesapları arasında transferler
- AB ülkelerindeki bankamatiklerden/ATM'lerden para çekme
- AB genelinde banka veya kredi kartıyla ödemeler
- otomatik ödeme işlemleri

Avro bölgesi dışındaki AB ülkelerinde yerleşik bankalar da bu kuralı uygulamalıdır ve başka bir AB ülkesine/içinde Avro cinsinden yapılan ödemeler için, ulusal para birimi cinsinden yapılan yurt içi ödemelerden daha fazla ücret talep edemezler.

Güvenli çevrimiçi ödemeler

30 €'dan fazla bir tutarda çevrimiçi ödeme yapmak istiyorsanız, en az iki kimlik doğrulama ögesinin birleşimini kullanmanız gerekecektir, örneğin:

- Sahip olduğunuz bir şey (cep telefonunuz veya kart okuyucunuz gibi) ve bildiğiniz bir şey (PIN veya şifre)
- Sahip olduğunuz bir şey (cep telefonunuz veya kart okuyucunuz) ve olduğunuz bir şey (parmak iziniz)
- Bildiğiniz bir şey (PIN veya şifre) ve olduğunuz bir şey (parmak iziniz)

Bu, ödemelerinizi daha güvenli ve daha güvenli hale getirir.

Kartınızın kullanımına ilişkin ücretler

AB'de kredi veya banka kartınızı kullanarak bir şey için ödeme yaptığınızda, tüccarlar ve bankalar yalnızca belirli bir kartı kullandığınız için sizden "ek ücretlendirme" olarak da bilinen ekstra bir ücret talep edemez. Bu kural, kendi ülkenizde veya başka bir AB ülkesinde yapılan tüm kart satın alma işlemleri (mağazalarda ve çevrimiçi) için geçerlidir.

Uyarı: Üç partili programlar (American Express ve Diners Club gibi) tarafından verilen kredi ve banka kartları ile sizin yerinize işvereninizin faturalandırıldığı ticari veya kurumsal kredi kartları, ödeme hizmetlerine ilişkin AB kuralları kapsamında değildir ve bu kartların kullanımı için yine de ekstra ücret alınacaktır.

Avro dışındaki AB para birimlerinde ödeme yapıyorsanız, kartınızı başka bir ülkede kullandığınızda kart sağlayıcınız tarafından sizden yine de bir para birimi dönüştürme ücreti alınabileceğini bilmelisiniz. Ancak, işlemi gerçekleştiren kart sağlayıcınız, bankanız, tüccar veya web sitesi, satın almayı kabul etmeden önce bu tür ücretlerin tutarı konusunda sizi bilgilendirmelidir.

Kart sağlayıcınız, bu tür ücretler hakkında sizi kartınızın hüküm ve koşullarında ve web sitesi veya uygulama gibi kolayca erişilebilen bir elektronik platformda bilgilendirmelidir.

Kart ve ödeme dolandırıcılığı

AB kuralları, kart veya ödeme sahtekarlığının (iziniz olmadan kartınızdan veya hesabınızdan çekim yapılması) kurbanı olmanız durumunda ödemeniz istenebilecek tutarı sınırlar. Her durumda, hileli ödemelerin maliyeti olarak yalnızca maksimum 50 € ödemeniz istenebilir. Ancak, paranın kaybolduğunu, çalındığını veya kötüye kullanıldığını bilmediğiniz durumlarda (örn. hesabınız hacklendiyse veya kartınız bilginiz dışında kopyalandıysa ve çekim yapıldıysa) herhangi bir ücret ödemenize gerek yoktur.

Bankanız veya kart sağlayıcınız tüm masrafları karşılamalıdır. Bu kural, zararın bir banka çalışanından kaynaklanması durumunda da geçerlidir.

Kartınızdaki para bloke edildi

Bazen otel rezervasyonu veya araç kiralama gibi bir rezervasyon yaptığınızda, rezervasyonunuzu garanti altına almak için kart bilgilerinizi vermeniz istenebilir. Tüccar ayrıca rezervasyonunuzu yaparken kartınızdan belirli bir miktar paranın bloke edilmesini isteyebilir. Bu, tüccarın, bir otelde oda servisi veya kiralık bir arabaya gelebilecek olası hasar gibi sizden birikmesini bekledikleri her türlü masrafı karşılamak için kredi limitinizin veya hesap bakiyenizin bir kısmını ayırdığı anlamına gelir.

Tüccar, kredi kartınızdaki bir tutarı bloke etmek isterse bunu size bildirmeli ve bunun için ve bloke edilen tutarın tamamı için onay vermeniz gerekmektedir.

Gerçek ödemeyi yaptığınızda (örneğin, otelinizden çıkış yaptığınızda ve odanızın ödemesini kredi kartınızla yaptığınızda veya kiralık arabanızı iade edip son faturayı ödediğinizde), banka derhal ödemeyi iptal etmelidir. Kredi kartınızdan bloke edilen tutar.

Bir sorunuz varsa ne yapmalısınız?

AB içinde ödeme yaparken sorun yaşıyorsanız bankanızla veya kart sağlayıcınızla iletişime geçmelisiniz. Şikayetinize 15 gün içinde (veya 35 güne kadar) yazılı yanıt vermeleri gerekir. (bazı istisnai durumlarda). Ayrıca tüketicilere yönelik resmi bir şikayet prosedürünün de olması gerekir. Uluslararası ve ulusal ödemelere ilişkin banka masraflarına ilişkin AB kuralları çekler için geçerli değildir.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Mortgage kredisi:

Ev satın almak için kredi çekerken haklarınız, Mortgage kredisi ev satın almanızı sağlar. İpotekler bankalar, inşaat kooperatifleri veya diğer borç verenler tarafından sunulur ve genellikle mülkünüz karşılığında teminat altına alınır. Mortgage kredisi genellikle tüketici kredisine kıyasla daha düşük bir faiz oranı ve daha uzun bir geri ödeme süresiyle gelir. Ancak, geri ödeme yükümlülüklerinizi yerine getirmeniz ve ipoteğiniz mülkünüz karşılığında teminat altına alınmışsa, borç verenler krediyi ödemek için evinize el koyabilir ve yeniden satabilir.

Bankalar ipotek başvurusunu kabul edip etmemekte serbesttir. Size bir ipotek teklif etmeden önce, borç verenin kredi itibarınızı, yani bunu gerçekten karşılayıp karşılayamayacağınızı değerlendirmesi gerekir.

Prensip olarak diğer AB ülkelerindeki kredi kuruluşlarından da ipotek kredisi alabilirsiniz; ancak ikamet ettiğiniz ülke, çalıştığınız yer veya mülkün konumu borç verenin başvurunuzu nasıl değerlendireceğini etkileyebilir.

Kredibilite değerlendirmesi

Size bir kredi teklif etmeyi kabul etmeden önce, kredi verenlerin kredi itibarınızı değerlendirmesi gerekir. Değerlendirmelerini aşağıdakiler de dahil olmak üzere farklı kriterlere göre yapacaklardır:

- mali durumunuz (varlıklar, borçlar vb.)
- kredinin teminat altına alındığı mülkün değeri

Bu nedenle, borç verenin krediyi geri ödeyip ödeyemeyeceğinizi kontrol edebilmesi için gelirinizi açıklamanız istenecektir. Borç veren, yalnızca değerlendirme krediyi geri ödeyebileceğinizi gösteriyorsa size ipotek kredisi sunabilir.

Kredi verenler sıklıkla başka ülkelerde bulunan mülkler veya gelir kaynağı ya da ikamet yeri bankanın bulunduğu ülkede olmayan kişilere ipotek vermeyi reddederler. Ancak AB vatandaşları arasında yalnızca milliyet temelinde ayrımcılık yapmalarına izin verilmiyor.

Bir bankanın uyruğunuz nedeniyle size karşı ayrımcılık yaptığını düşünüyorsanız şunları yapabilirsiniz: bankayla ('şikayet ofisi') iletişime geçerek, ret kararının yalnızca bir dayanağa dayanması durumunda, bankanın reddedilme nedenlerini belirten yazılı resmi bir beyan almak uyruğunuz konusunda FIN-NET'ten (Mali Uyuşmazlık özüm Ağı) tavsiye ve yardım isteyin - https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/consumer-finance-and-payments/retail-financial-services/financial-dispute-resolution-network-fin-net/make-complaint-about-financial-service-provider-another-eea-country_en),

Tüketiciler ile bankalar gibi finansal hizmet sağlayıcılar arasındaki sınır ötesi çatışmalara aracılık eder.

AB kurallarına göre, borç verenin veya kredi aracısının teklifi değerlendirmeniz için size en az 7 gün vermesi gerekir; Bazı AB ülkelerinin ulusal kanunları size daha fazla zaman tanıyacaktır.

Krediniz için başvurduğunuz ülkeye bağlı olarak bu şunlardan biri olabilir:

- Teklifin size uygun olup olmadığını değerlendirebileceğiniz bir düşünme dönemi
- İmzalamış olduğunuz kredi sözleşmesinden çekilebileceğiniz bir süre
- İkisinin birleşimi.

Genellikle borcunuzun bir kısmını veya tamamını erken ödeyebilirsiniz. Bu, ödenmemiş borcunuz için faiz ödemeyi bırakmanıza veya farklı bir borç verenden de dahil olmak üzere daha avantajlı bir ipotek teklifine geçmenize olanak tanır. Bu durumda, ipotek kredinizi öngörülenden daha erken sonlandırmanız durumunda, borç verenin sizden tazminat ödemenizi isteyip isteyemeyeceğini ulusal kurallar belirler. Uygun olduğu durumlarda, bu tazminat hiçbir zaman borç verenin mali kaybını aşmamalıdır.

• **Tüketici kredisi ve kredileri: koşullar ve kısıtlamalar**

Tüketici kredisi alırken, sözleşmeyi imzalamadan önce sizi koruyacak ve ihtiyaç duymanız halinde size bir çıkış yolu garanti edecek AB kurallarının yürürlükte olduğunu unutmayın.

Krediyle yeni bir ürün almaya karar verirsiniz, herhangi bir karar almadan önce teklifleri karşılaştırmak en iyisidir. Herhangi bir kredi sözleşmesini imzalamadan önce, kredi sağlayıcısının size Standart Avrupa Tüketici Kredisi Bilgi Formu adı verilen standart bir belge vermesi gerekir. Bu, düşündüğünüz herhangi bir kredi sözleşmesinin şart ve koşullarına ilişkin mümkün olan en iyi genel bakışı sunmak üzere tasarlanmıştır.

İçerik:

- Sözleşmenin temel özellikleri
- Kredi miktarı ve maliyeti
- Yıllık Yüzde Oranı (APR – faiz, komisyon, vergiler ve diğer her türlü ücret dahil olmak üzere kredinin toplam maliyetini temsil eden tek rakam)
- Tüm ödemelerinizin sayısı, sıklığı ve boyutu
- Önemli hukuki hususlara ilişkin bir not.

Bu, farklı kredi sağlayıcılarının tekliflerini karşılaştırmanıza ve size en uygun olanı seçmenize olanak tanır. Bu formu kredi sağlayıcınızdan almadıysanız talep edebilirsiniz.

Kredi sözleşmesinden çekilme

İmzaladığınız kredi sözleşmesi hakkında tereddütleriniz varsa veya krediye ihtiyacınız olmadığını fark ederseniz, imzaladığınız tarihten itibaren 14 takvim günü içerisinde sözleşmeden çekilebilirsiniz.

Kredi sağlayıcıya herhangi bir açıklama yapmak zorunda değilsiniz, ancak ödünç aldığınız parayı artı faizi ve kredi sağlayıcı tarafından halihazırda ödenmiş olan iade edilemeyen masrafları iade etmeniz gerekecektir.

Kredinizi erken ödemek

Kredinizi sözleşmenizde belirtilenden daha erken ödemek istiyorsanız bunu yapma hakkınız vardır. Kredi sağlayıcının kaybettiği geliri tazmin etmek zorunda kalabileceğinizi unutmayın. Ancak bu telafi edici ödeme, fiilen vazgeçilen faizin toplam tutarını aşmamalıdır.

Bu kurallar, krediler haricinde, 200 Avro ile 75.000 Avro arasındaki tüketici kredileri için geçerlidir:

- İpotek ile güvence altına alınmış
- Aarazi veya gayrimenkul alımı için sonuçlandırıldı
- Satın alma yükümlülüğünün bulunmadığı kiralama veya kiralama sözleşmeleri için
- Faizsiz, başka bir ücret alınmaksızın veya 1 ay içinde geri ödenecek kredili mevduat hesabı şeklinde verilir
- Bir yargı kararından kaynaklanan
- Halk içinden kısıtlı bir gruba verilen kredilerle bağlantılı

Başka bir AB ülkesinde kredi veya kredi almak

Başka bir AB ülkesinde kredi veya kredi almak istiyorsanız, bankaların, bankanın merkezinin bulunduğu ülke dışındaki ülkelerde ikamet edenlere kredi vermekte, hatta aynı ülkede çalışan ve aynı ülkede yaşayanlara kredi vermekte isteksiz olabileceğini unutmayın. başka bir AB ülkesi Bankalar verdikleri kredilere bu tür limitler koymakta özgürdür. Ancak bir bankanın size karşı ayrımcılık yaptığını düşünüyorsanız şunları yapabilirsiniz:

- Kredinizi reddetmeniz kesin nedenlerini belirten yazılı bir yanıt almak için bankayla (şikayet ofisi) iletişime geçin.
- Bankadan gelen yazılı cevaba dayanarak, tüketiciler ile bankalar gibi mali hizmet sağlayıcılar arasındaki mali çatışmalara aracılık eden FIN-NET'ten tavsiye ve yardım isteyin (yukarıdaki bağlantıya bakın)

Sözleşmeleri anlama ve imzalama

Sözleşmeler herhangi bir iş sözleşmesinin ayrılmaz bir parçasıdır ve temel gereksinimlerini anlamak çok önemlidir. İster deneyimli bir profesyonel olun ister satın alma alanında yeni olun, sözleşmeler her iki tarafın da yükümlülüklerini yerine getirmesini sağlamada hayati bir rol oynar. Şartların müzakere edilmesinden noktalı çizgide imza atılmasına kadar, sözleşme yönetiminin her yönü dikkatli düşünmeyi ve ayrıntılara dikkat etmeyi gerektirir. Bu kapsamlı kılavuzda, türlerinden önemine ve aradaki her şeye kadar imzalanan sözleşmelerin tüm önemli yönlerini size anlatacağız!

Şimdi arkanıza yaslanın, rahatlayın ve birlikte satın alma sözleşmeleri dünyasına dalalım!

İmzalı sözleşme nedir?

En temel düzeyde imzalanan bir sözleşme, iki veya daha fazla taraf arasında bir şeyin yapılmasına yönelik yapılan bir anlaşmadır. Bu, malların satışı, hizmetlerin sağlanması veya başka herhangi bir ticari işlem olabilir.

İmzalanan bir sözleşme genellikle ödeme koşulları, teslimat tarihleri, tarafların her birinin yükümlülükleri ve sorumlulukları gibi anlaşmanın tüm önemli ayrıntılarını içerir. Ayrıca taraflardan birinin yükümlülüklerini yerine getirmemesi durumunda ne olacağını da özetlemektedir.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Bir sözleşmenin yasal olarak bağlayıcı sayılmasının temel şartlarından biri, yazılı olması ve ilgili tüm taraflarca imzalanmış olmasıdır. Bu imza, tüm tarafların belgede belirtilen şartları okuyup kabul ettiğini gösterir.

İmzalanan bir sözleşmenin amacı iki yönlüdür: Birincisi, her iki taraf için de hukuki koruma sağlar; ikincisi, anlaşmanın herhangi bir yönüne ilişkin bir anlaşmazlık olması durumunda delil teşkil eder.

Bir sözleşme imzaladığınızda birkaç şey söylüyorsunuz:

- Sözleşmeyi okudunuz.
- Sözleşmenin hüküm ve koşullarını kabul edersiniz.
- Sözleşmeye girme niyetindesiniz.
- Yasal olarak imzalamaya yetkilisiniz.
- Bunu imzalamak için zihinsel olarak yetkinsiniz.

Sözleşmelerinizi imzalamadan önce her yönünü dikkatlice gözden geçirmeniz çok önemlidir; tüm ihtiyaçlarınızın karşılandığından emin olurken kendinizi olası yasal sorunlardan korursunuz.

Farklı sözleşme türleri

İmzalanan sözleşmelere gelince, çeşitli türler mevcuttur. Her sözleşme türü benzersiz bir amaca hizmet eder ve farklı hüküm ve koşullara sahiptir. Yaygın bir tür, iki taraf arasındaki satışın ayrıntılarını özetleyen satış sözleşmesidir.

Diğer bir tür ise, çalışanın işinin şartlarını ve koşullarını belirleyen iş sözleşmesidir. Bu, maaş, sosyal haklar ve beklenen iş görevleri gibi şeyleri içerebilir. Yüklenicilerin genellikle müşterileri için ne yapacaklarını özetleyen kendi sözleşmeleri de vardır.

Gizlilik anlaşmaları (NDA'lar), gizli bilgilerin yetkisiz taraflarla paylaşılmasını önlemek için iş ortamlarında da sıklıkla kullanılır. Bu anlaşmalar, özel veriler veya ticari sırlarla uğraşırken çok önemli olabilir.

Ortaklık anlaşmaları, projeler veya girişimler üzerinde birlikte işbirliği yapan işletmeler arasındaki ilişkileri yönetir. Her bir ortağın katkılarını ve sorumluluklarını ana hatlarıyla belirtirken, katılan herkesin beklentiler konusunda aynı sayfada olmasını sağlarlar.

Bu farklı sözleşme türlerini anlamak, bireylerin çeşitli sektörlerdeki yasal yükümlülükleri daha etkili bir şekilde yönetmelerine yardımcı olabilir.

Sözleşmeler neden önemlidir?

Sözleşmeler, iki veya daha fazla taraf arasındaki iş ilişkisinin hüküm ve koşullarını belirleyen, yasal olarak bağlayıcı anlaşmalardır. İlgili hakların, yükümlülüklerin ve beklentilerin ana hatlarını çizerek ilgili tüm taraflar için koruma görevi görürler.

Sözleşmelerin önemli olmasının önemli bir nedeni, sözleşmenin şartlarına açıklık ve kesinlik kazandırmasıdır. Teslimatlar, zaman çizelgeleri, ödemeler ve anlaşmanın diğer kritik yönleriyle ilgili belirli ayrıntıları yazılı olarak ortaya koyan sözleşmeler, yanlış beklentilerden kaynaklanabilecek yanlış anlamaları ve anlaşmazlıkları önlemeye yardımcı olur.

Ayrıca sözleşmeler, taraflardan birinin sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmemesi durumunda da delil teşkil etmektedir. Böyle bir durumun ortaya çıkması halinde, sözleşme imzalamak, dava açmak veya tazminat talebinde bulunmak isteyen her iki taraf için de hukuki başvuru hakkı sağlamaktadır.

İşletmelerin sözleşmeye dayalı anlaşmalar yaparken genellikle belirli düzenlemelere uyması gerektiğini unutmamak önemlidir. Bu düzenlemeler endüstri türü veya coğrafi konum gibi faktörlere bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Sözleşmeler, satın alma gibi belirli alanları düzenleyen geçerli yasalarla ilgili hükümleri dahil ederek uyumluluğun sağlanmasına yardımcı olabilir.

Sözleşmelerin neden önemli olduğunu anlamak, işletmelerin kendilerini iş yapmayla ilgili potansiyel risklerden korumasını sağlarken, günümüzün hızlı dünyasında ihtiyaç duyulan gerekli güvenlik önlemlerini de sağlar.

Bir sözleşme nasıl imzalanır?

Bir sözleşmenin imzalanması, bir anlaşmayı resmileştirmenin son adımıdır. İmzalamadan önce sözleşmede belirtilen tüm şartları dikkatlice gözden geçirip anlamak önemlidir.

Bir sözleşme imzalamanın ilk adımı, ilgili tüm tarafların mevcut ve imzalamaya hazır olmasını sağlamaktır. İmzalamadan önce herhangi bir değişiklik yapılması gerekiyorsa bunları karşı tarafla önceden görüşün.

Herkes anlaşmanın şartları üzerinde anlaştıktan sonra, herkes belgenin her sayfasını parafılamalı ve sonunda kendi adını imzalamalıdır. Tüm imzaların okunaklı olması ve önceki imzalarla tutarlı olması önemlidir.

Sözleşmenin birden fazla kopyası varsa, herkesin her kopyayı imzaladığından emin olun. Ayrıca daha sonra herhangi bir anlaşmazlık çıkması durumunda kayıtlarınız için bir orijinal kopyayı saklayın.

Her iki taraf da belgeyi imzalayıp tarih attıktan sonra, ek yasal koruma için belgenin lisanslı bir noter tarafından noter tasdiki yaptırmayı düşünün. Bir sözleşmeyi imzaladığınızda, yasal olarak onun şartlarına bağlı olduğunuzu unutmayın; bu nedenle, kalemi kağıda koymadan önce sözleşmeyi gözden geçirmek için zaman ayırın.

Bir sözleşme imzalamaya hazır değilseniz ne yapmalısınız?

Bir sözleşme imzalamanın ciddi bir taahhüt olduğunu unutmamak önemlidir. Bir sözleşme imzalamaya hazır değilseniz kendinizi korumak ve aceleci kararlar vermekten kaçınmak için atabileceğiniz adımlar vardır.

Öncelikle endişelerinizi sözleşme görüşmelerine katılan diğer tarafa iletin. Sorunlarınızı çözecek değişiklik veya düzeltmeler yapmaya istekli olmaları mümkündür.

Anlaşmanın Şartlarını incelemek için daha fazla zamana ihtiyacınız varsa, imza için son tarihin uzatılmasını isteyin. Bu size sözleşmenin tüm yönlerini dikkatlice değerlendirmeniz ve gerekirse hukuki tavsiye almanız için daha fazla zaman verecektir.

Ayrıca, müzakereler sırasında yapılan tüm sözlü anlaşmaların herhangi bir Şeyi imzalamadan önce yazılı olarak yapıldığından emin olun. Bu, herhangi bir yanlış anlaşılmayı veya iletişim bozukluğunu önleyecektir

Unutmayın: Bir sözleşmeyi imzalamayı geciktirmek, tam olarak bilgilendirilmeden bir Şeye acele etmekten her zaman daha iyidir. Acele etmeyin ve yasal olarak taahhütte bulunmadan önce her Şeyin açık ve tatmin edici olduğundan emin olun.

İmzalanan bir sözleşmeden nasıl çıkılır?

Bir sözleşme imzalandıktan sonra yasal olarak bağlayıcı olur. Ancak anlaşmanın dışına çıkmak isteyeceğiniz durumlar da olabilir. Yapmanız gereken ilk Şey sözleşmede belirtilen Şart ve koşulları gözden geçirmektir.

Fesih veya iptale izin veren bir madde varsa bu yönergeleri yakından takip edin. Sözleşmeyi sonlandırmak için bildirimde bulunmanız veya bir ücret ödemeniz gerekebilir.

Fesih hükmü yoksa karşı tarafla pazarlık yapmayı deneyin. Belirli koşulların yerine getirilmesi durumunda sizi sözleşmeden çıkarmayı kabul edebilirler.

Ayrıca nasıl devam edeceğiniz konusunda hukuki tavsiye de alabilirsiniz. Bir avukat, seeneklerinizi gözden geçirmenize ve sözleşmede sizin lehinize çalışan boşlukları bulmanıza yardımcı olabilir.

İmzalanan bir sözleşmeden uygun prosedürler izlenmeden caymanın, sözleşmenin ihlali davaları veya borçlu olunan tazminatlar gibi hukuki sonuçlara yol açabileceğini unutmamak önemlidir.

Bir sözleşme imzalamadan önce her zaman tüm seçenekleri göz önünde bulundurun ve bir Şeyler ters giderse hangi adımların gerekli olduğunu bilin.

Kişisel Gelir Vergileri ve Yıllık Beyan

Şahıs sıfatıyla faaliyetten elde edilen gelir de dahil olmak üzere, gerçek kişilere tahakkuk eden gelirlerin vergilendirilmesi, her ülkedeki Kişisel Gelir Vergisi Kanunları (PITA) tarafından düzenlenmektedir. Yerleşik kişilere yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan elde edilen gelirler ile yerleşik olmayan gerçek kişilere yurt içi kaynaklardan elde edilen gelirler.

- Vergiye tabi kişiler kimlerdir?

- Bu Kanun kapsamında vergiye tabi olan mukim ve mukim olmayan gerçek kişiler;
- Düzenlemeler uyarınca vergi stopajı ve ödemesi gereken yerleşik ve yerleşik olmayan kişiler;

• Yukarıda belirtilen kişilerin yasal temsilcileri.

Yerleşik gerçek kişi, uyruğu ne olursa olsun, ülkede daimi bir adresi bulunan veya herhangi bir on iki aylık dönemde ülke topraklarında 183 günü aşan bir süre boyunca bulunan veya hayati çıkarlarının merkezi bu ülkede bulunan herhangi bir kişidir. Ülkede bulunmaktadır. Ülkede daimi adresi bulunan ancak hayati çıkarlarının merkezi ülkede bulunmayan kişi, yerleşik gerçek kişi sayılmaz. Yerleşik olmayan gerçek kişi, yerleşik kişi olmayan herhangi bir kişi olacaktır.

Bir genç olarak nelere dikkat etmeliyiz?

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Vergi dönemi - Gerçek kişiler için vergilendirme dönemi, nihai vergiye tabi vergiler hariç, takvim yılı ile eş zamanlı olacaktır.

- Vergiye tabi gelir – vergiye tabi bir kişi tarafından vergi yılı boyunca elde edilen herhangi bir kaynaktan elde edilen gelir (daha fazla bilgi için bkz. Modül 1). İlgili kaynaktan vergiye tabi gelirin belirlenmesi üzerine izin verilen giderler düşülür.

- Vergilendirilmeyen Gelir - Aşağıdaki türdeki gelirlerin, ticari faaliyetten, Ticaret Kanunu anlamında ticari faaliyetten elde edilmediği durumlarda, şahıs tacirliği de dahil olmak üzere, vergiye tabi olmadığı kabul edilecektir:

- Vergi yılı içerisinde aşağıdakilerin satışından veya takasından elde edilen herhangi bir gelir:

- O edinim tarihi ile satış veya takas tarihi arasında üç yıldan fazla süre geçmiş olması koşuluyla, oturmaya mahsus bir taşınmaz;

- İktisap tarihi ile satış veya takas tarihi arasında beş yıldan fazla geçmiş olması şartıyla iki adete kadar taşınmaz ile çok sayıda tarım ve orman varlığı;

- Aşağıdakiler hariç olmak üzere, taşınır malların satışından veya takasından elde edilen her türlü gelir:

- O edinim tarihinden satış veya değiştirme tarihine kadar geçen sürenin bir yıldan az olması koşuluyla kara, hava ve deniz yoluyla ulaşım araçları;

- Sanat eserleri, koleksiyon eşyaları ve antikalar;

- Hisseler, faizler, tazminat araçları, yatırım çekleri ve diğer mali varlıklar ile döviz ticaretinden elde edilen gelirler;

- Atık Yönetimi Yasası uyarınca atıkların toplanması, taşınması, geri kazanılması veya bertaraf edilmesi hakkına sahip kişilere teslim edilen taşınır mallar;

- Mali araçların elden çıkarılmasından tahakkuk eden her türlü gelir;

- Ticari şirketlerdeki yeni paylar ve paylar şeklinde dağıtılan herhangi bir kar veya başka bir özsermaye kaynağının yanı sıra, daha önce ihraç edilmiş olanların nominal değerinde bir artış şeklinde dağıtılan herhangi bir kar veya başka bir özsermaye kaynağı çıkarlar ve hisseler;

- Tazminat araçlarının ve tazminat olarak alınan yatırım kuponlarının satışından veya takasından yasal bir belge usulüne göre tazmin edilen kişilere tahakkuk eden her türlü gelir;

- Yurt içinde veya yurt dışında zorunlu sosyal sigortadan kaynaklanan her türlü gelir;

- Ek emekliliğe hak kazanıldıktan sonra alınan isteğe bağlı tamamlayıcı sosyal sigortadan tahakkuk eden her türlü gelir; Sigorta sözleşmeleri kapsamında alınan teknik karşılıkların yatırımından tahakkuk eden her türlü gelir; ve tamamlayıcı emeklilik sigortası fonlarının

varlıklarına yapılan yatırımlardan tahakkuk eden ve sigortalıların bireysel hesaplarına dağıtılan gelirler;

- Avrupa Birliği'nin bir Üye Devletinde veya Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşmasına taraf olan bir Devlette yerleşik mevduat faizlerinden elde edilen gelir:

- Bankaların şubeleri yerel yönetim, belediye ve şirket tahvillerine yapılan faiz ödemeleri ve indirimler; mevzuatına göre ihraç edilen benzeri tahviller ile.

- Avrupa Birliği'nin başka bir Üye Devleti veya Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşmasına Akit Taraf olan bir Devlet;

• Bir mahkeme tarafından tespit edilen ve vergiye tabi olmayan taleplere ilişkin her türlü faiz ve mahkeme masrafları için hükmedilen her türlü tazminat;

• Orta ve ağır bedensel zarar, meslek hastalığı veya ölüm için hükmedilen tazminatlar ve benzeri diğer ödemeler;

• Devlet ve belediye ihtiyaçları için özel mülk tarafından alınan mülklere ilişkin tazminatlar;

• Kar kaybı tazminatı hariç, mülke verilen zarar ve kişisel yaralanmaya ilişkin her türlü tazminat;

• Sigortalı bir olayın meydana gelmesi durumunda sigortadan sağlanan faydalar;

• Engelli Kişiler Yasası, Çocuk Koruma Yasası, Aile Ödeneği Yasası veya başka bir yasal belge uyarınca alınan tüm sosyal yardım ödenekleri ve yardımların yanı sıra, bir yasal belge uyarınca alınan her türlü işsizlik yardımları ve ödenekleri;

• Kanunla kurulmuş sosyal faaliyet gösteren kuruluşlardan ve kamu yararına faaliyet yürütmek üzere kayıtlı kar amacı gütmeyen tüzel kişiliklerden gelen her türlü yardım;

• Aile Harcırahları Kanunu uyarınca alınan her türlü tutarın yanı sıra Aile Kanunu hükümlerine göre kuruluşlar tarafından alınan her türlü nafaka ve nafaka ödemeleri;

• Bulgaristan'da ve yurt dışında öğrenim görmeleri için gerçek kişiler lehine her türlü burs;

• Yasal bir belge uyarınca insani amaçlarla kan, kan bileşenleri ve biyolojik ürünler bağışlayanlar tarafından alınan her türlü para ve ticari ödül;

• Kumar Yasası tarafından belirlenen prosedüre göre veya Avrupa Birliği'nin başka bir Üye Devletinin veya Akit Taraf olan bir Devletin mevzuatına göre verilen bir lisans kapsamında düzenlenen şans oyunlarına katılım yoluyla elde edilen kazançlar ve ticari ödüller Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması'na;

• Ek bakış şeklinde verilen herhangi bir ödül veya önemsiz değere sahip bir ürün ödülü, aşağıdaki şekilde verilen anlam dahilinde eğlence atari makineleri tarafından verilir:

- Kumar Yasasına veya Avrupa Birliği'nin başka bir Üye Devletinin veya Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşmasına Taraf olan bir Devletin mevzuatına göre ve ayrıca diğer şans oyunlarından elde edilen önemsiz değere sahip ticari ödüller .
- Kültür alanında yaratıcı sanatçılara ve sporculara verilen her türlü Eyalet ve ulusal ödüller, tamamen veya kısmen Ulusal Fonlar tarafından finanse edilen proje ve programlar kapsamındaki yarışmalarda ödül kazananların ödülleri ve ayrıca özel projeler için verilen her türlü Devlet nakit ödülü. Devlete ve millete yapılan hizmetlerin yanı sıra ulusal ve uluslararası olimpiyatlara, yarışmalara ve yarışmalara katılım nedeniyle üstün yetenekli öğrencilere verilen ödüller;
- Görevlendiren kuruluş hesabına ve yürürlükteki mevzuatta belirlenen usule göre belgelendiği takdirde, istihdam ilişkileri dışındaki hukuki ilişkiler kapsamında seyahat ve konaklama giderleri için alınan her türlü meblağ ile gündelik giderleri, ancak bu tutarlardan fazla olmamak üzere istihdam ilişkisi kapsamındaki kişiler için belirlenen tutarın iki katı;
- Arazi kirasından, kira ücretinden veya tarım arazisinin kullanımına ilişkin diğer külfetli hükümlerden elde edilen herhangi bir gelir;
- Aşağıdakiler tarafından alınan herhangi bir ücret: Diplomatik İlişkilere İlişkin Viyana Sözleşmesi uyarınca diplomatik misyon personelinin üyeleri; Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi uyarınca konsolosluk üyeleri; ilgili kuruluşla akdedilen uluslararası anlaşma uyarınca devletlerarası ve hükümetlerarası kuruluşların çalışanları ve ilgili uluslararası anlaşmada öngörüldüğü ölçüde bu tür kişilerin aile üyeleri;
- Yasal veya vasiyet yoluyla miras yoluyla edinilen herhangi bir mülkün ve ayrıca yasal bir belgeyle belirlenen prosedüre göre iade edilen herhangi bir mülkün satışından veya takasından elde edilen herhangi bir gelir;

Kooperatifler Kanunu kapsamında kurulan kooperatifler tarafından dağıtılan tüketici temettüleri;

- Avrupa Birliği'nin eğitim, öğretim, gençlik ve spor programı 'Erasmus+' kapsamında alınan her türlü kaynak;
- kayıtlı bir taşıyıcı adına, ancak kendi hesaplarına bireyler - sürücüler tarafından gerçekleştirilen yolcu taksi taşımacılığı faaliyetlerinden elde edilen gelir, eğer yolcu taksi taşımacılığına ilişkin vergi Yerel Vergi ve Harçlar tarafından belirlenen prosedüre göre ödenmiş olsaydı Hizmeti sağlamak için kullanılan otomobile ilişkin yasa;
- Yasal veya vasiyet yoluyla miras yoluyla devredilen veya bağış yoluyla edinilen mülklerin yanı sıra, yasal bir belgeyle belirlenen prosedüre göre mülkiyet hakkının iade edilmesiyle alınan herhangi bir mülk;
- Kanunda öngörülen diğer gelirler.

Gelirin aşağıdaki tarihte elde edildiği kabul edilecektir:

- ödeme: nakit ödeme durumunda;
- çekin gelirini veya tahsilini alan kişinin hesabına aktarılması: nakit dışı ödeme durumunda;
- bedelin alınması: nakit dışı gelir durumunda;
- hakların veya mülkiyetin satışı, takası veya diğer zahmetli devri durumunda hakların veya mülkiyetin devri;
- bu Yasanın öngördüğü diğer durumlar.

Vergi türleri

1. Toplam yıllık vergi matrahına ilişkin vergi

İstihdam ilişkilerinden elde edilen gelirler, diğer ekonomik faaliyetlerden elde edilen gelirler, kiradan veya hakların veya mülkiyetin kullanılmasına ilişkin diğer külfetli hükümlerden elde edilen gelirler, hakların veya mülkiyetin devredilmesinden elde edilen gelirler ve diğer kaynaklardan elde edilen gelirler.

Kaynağına bağlı olarak gelir türüne göre vergilendirilebilir gelir:

- İş ilişkilerinden elde edilen gelirler - Kanunda belirtilen gelir hariç olmak üzere, bir işverenden veya bir işveren hesabına yapılan iş ücreti ve diğer tüm nakdi ve/veya aynı ödemeler.
- Diğer ekonomik faaliyetlerden elde edilen gelir - elde edilen gelirin işletme giderlerinden netleştirilmesi aşağıdaki gibidir:
  - Süs bitkilerinin yetiştirilmesinden elde edilen gelirler hariç olmak üzere, tarımsal üretici olarak kayıtlı gerçek kişilere işlenmemiş tarım ürünlerinin üretiminden elde edilen gelirler için yüzde 60 oranında;
  - Yüzde 40 oranında: işlenmiş veya işlenmemiş tarım ürünleri, işlenmiş veya işlenmemiş orman ürünleri, işlenmiş veya işlenmemiş avlanma alanı yönetimi ürünleri ve işlenmiş veya işlenmemiş balıkçılık ürünlerinin üretimi işinden elde edilen her türlü gelir. doğal kişiler; her türlü telif hakkı ve lisans telif hakları; Yerel Vergiler ve Harçlar Kanunu'nun belirlediği prosedüre göre lisans vergisi alınmayan vasıflı bir zanaatın uygulanmasından elde edilen her türlü gelir;
  - Serbest mesleğin uygulanmasından elde edilen herhangi bir gelir veya iş dışı ilişkiler kapsamındaki herhangi bir ücret için yüzde 25 oranında.
  - Kiradan veya hakların veya mülkün kullanımına ilişkin diğer külfetli hükümlerden elde edilen gelir - elde edilen gelirin yüzde 10'luk giderler ile borçlandırılması;
  - Hakların veya mülkün devredilmesinden elde edilen gelir - bireysel mülkler/haklar için farklı bir yaklaşım; örneğin, bu tür mülklere ilişkin sınırlı aynı haklar da dahil olmak üzere, taşınmaz malların satışından veya takasından elde edilen gelir, borçlandırılarak belirlenecektir. bu tür herhangi bir mülkün satış fiyatı ile satın alma maliyeti arasındaki yüzde 10 masraflı pozitif fark;
  - Diğer kaynaklardan elde edilen gelir – elde edilen vergiye tabi gelirin brüt toplamı.

Yıllık vergi matrahı, her gelir kaynağı için ayrı ayrı belirlenecek ve zorunlu sosyal sigorta primleri düşüldükten sonra ilgili kaynaktan elde edilen vergiye tabi gelir olacaktır.

Toplam yıllık vergi matrahı, istihdamdan elde edilen gelir, diğer ekonomik faaliyetlerden elde edilen gelir, kiradan veya hakların veya mülkiyetin kullanılmasına ilişkin diğer ekonomik açıdan dezavantajlı hükümlerden elde edilen gelirler, hak veya mülkiyetin devrinden elde edilen gelirler ve gelirlerin yıllık vergi matrahlarının toplamı olacaktır. Bu Kanunda öngörülen vergi indirimleri dışındaki diğer kaynaklar.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Ancak ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Bunlardan ne Avrupa Birliği ne de EACEA sorumlu tutulamaz.

Vergi indirimleri normalde aşağıdakiler için planlanır:

- Çalışma kapasitesi azalmış kişiler
- Kişisel gönüllü sosyal ve ticari sigorta katkıları
- Emeklilik üzerine katkı hizmeti için kişisel katkılar
- Bağışlar
- Genç evli çiftler
- Çocuklar
- Özürlü çocuklar
- Nakit dışı ödemeler gerçekleştirildi
- Taşınmaz mülkün iyileştirilmesi veya yenilenmesi için vergi indirimi

Örneğin Bulgaristan'da vergi oranı toplam yıllık vergi matrahının yüzde 10'udur.

Vergi havalesi için son tarihler

Ön ödeme bekleniyor:

• aylık olarak - verginin kesildiği veya kısmi ödemelerin yapıldığı ayı takip eden ayın 25'inci günü veya öncesinde - işveren vergiyi kesmek ve ödemekle yükümlü olduğu iş ilişkilerinden elde edilen gelirler için;

• üç ayda bir - geliri ödeyen kuruluş veya kendi sigortalı kişi tarafından, en geç kuruluş tarafından gelirin tahsil edildiği veya gelirin tahsil edildiği üç aylık dönemi takip eden ayın sonuna kadar. kendi sigortalısı tarafından ve en geç çeyreği takip eden ay içinde ödenmiştir.

Geliri ödeyen kişinin vergiyi kesme ve iade etme yükümlülüğünün bulunmadığı gelirin elde edilmesi.

Gelirin sahibi aksini tercih etmedikçe, diğer kaynaklardan elde edilen gelirler de dahil olmak üzere, vergi yılının dördüncü çeyreğinde elde edilen iş ilişkilerinden elde edilen gelirler dışındaki herhangi bir gelir için ön ödeme yapılmayacaktır.

- Yıllık bazda (son tarihler yıldan yıla değişebilir):
  - o gelirin elde edildiği yılı takip eden yılın 25 şubat tarihine kadar - asli iş ilişkisi kapsamındaki bir işveren tarafından verginin yıllık olarak mahsup edilmesiyle bağlantılı olarak kesilen vergiye ilişkin olarak;
  - o Gelirin elde edildiği yılı takip eden yılın 30 Nisan'ına kadar - toplam yıllık vergi tutarına ilişkin vergilerle ilgili diğer durumlarda.

Yaptırımlar

Vergi beyannamesinde verginin eksik hesaplanmasına veya vergiden muaf tutulmasına neden olacak herhangi bir ayrıntıyı veya durumu beyan etmeyen veya yanlış beyan eden kişi para cezasına çarptırılacaktır. Son ödeme tarihini geçen vergi beyannamesini veren kişi, para cezasına veya para cezasına çarptırılacaktır. Gelirin belgelenmemesi, verginin süresi içinde stopaj yapılmaması veya havale edilmemesi, belirlenen sürenin ötesinde bilgi verilmemesi veya bilgi verilmemesi hallerinde de para cezası veya para cezası uygulanacaktır.

Tekrarlanan bir ihlal durumunda yaptırımların iki katına çıkacağını unutmayın.

Ünite 3 Dijital imza sertifikalarının / nitelikli elektronik imzanın kullanımı

Genel anahtar imzaları olarak da adlandırılan dijital imzalar, dijital varlığı kimin oluşturduğunu gösteren ve öğenin başka bir tarafça değiştirilmediğinden emin olan kriptografik bir yöntemdir. Bu tür varlıklara örnek olarak e-postalar, PDF'ler, Word dosyaları, yazılım uygulama kodları vb. verilebilir.

Bu imzalar güvenilirdir çünkü bunları dijital olarak imzalamak için dijital imza sertifikası adı verilen özel bir dosyaya sahip olmanız gerekir. Dijital imza sertifikanızı alıp kullanmaya başladığınızda, imzaladığınız her şeyin sizin tarafınızdan oluşturulup imzalandığı ve kimliğiniz doğrulandığı için orijinal olduğunu kanıtlar.

Dijital imzalar bir tür elektronik imzadır. Ancak genellikle el yazısı imzalara benzeyen normal elektronik imzaların aksine, dijital imzalar geleneksel imzalara hiç benzemeyebilir.

Dijital imza, kimliğinizi diğer taraflara doğrular ve onu oluşturduğunuz ve imzaladığınız her şeye bağlar. Normalde güvensiz olan çevrimiçi dünyamızda dijital güven oluşturmaya yardımcı olan kritik unsurlardan biridir. Dijital imzalar, sizin ve dijital varlıklarınızın orijinal ve değiştirilmemiş olduğunu kanıtlamaya yardımcı olmak için dijital kimliği karmaşık güvenlik önlemleriyle eşleştirir.

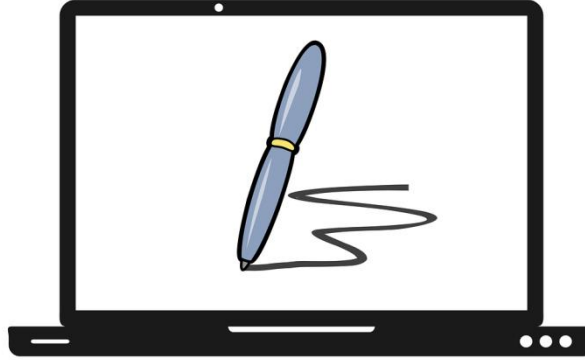

Buradaki önemli çıkarım, dijital imzaların normal elektronik imzalarda bulamayacağınız iki temel özelliği sunmasıdır:

- Kimlik doğrulama — bu, kendinizin veya yarattığınız bir şeyin meşru olduğunu kanıtlayabileceğiniz anlamına gelir.
- **Reddedilmeme — Bu, alıcıların söz konusu öğeyi yalnızca sizin oluşturduğunuzu veya imzaladığınızı garanti eder; bir sahtekarın bunu sahtekarlıkla yapmadığını.**

Nitelikli elektronik imza, el yazısı ile atılan imzaya eşdeğerdır."Nitelikli Elektronik İmza", Nitelikli Elektronik İmza Sertifikası esas alınarak, nitelikli elektronik imza oluşturma cihazı tarafından oluşturulan gelişmiş elektronik imza anlamına gelir."Nitelikli Elektronik İmza Sertifikası", elektronik imza sertifikası anlamına gelir. Nitelikli Sertifikasyon Hizmetleri

E Signature

Sağlayıcısı tarafından verilir.

İmzalanan elektronik belgelerin güvenilirliğini ve geri alınamazlığını sağlar. İmzalı belge, ister manyetik, optik veya başka bir ortamda saklıyor olun, ister e-postayla gönderiyor olun, ister İnternet üzerinden erişiyor olun, imzalı olarak kalır.

Elektronik imzayla imzalamak Şu anlama gelir:

- kendinizi elektronik belgenin yazarı olarak tanıtın
- belgenin içeriğine katılıyorum
- belgeyi sonraki deđiŐikliklerden koruyun

Nitelikli Elektronik İmza Sertifikası, İmza Sahibi (Sahip) ve ilişkili olduğu tüzeli kişi hakkında aşağıdaki gibi bilgileri içerir:

- Şirket veya kuruluşun adı / adı
- Kişisel No (veya Yabancınn Kişisel Kimlik Numarası)
- BirleŐik Kimlik Kodu - UIC (Sahibi tüzeli kişiyle iliŐkilidir)
  - Adres
  - Diğer veri

Nitelikli Elektronik İmza Sertifikasını ũlkenizdeki yetkili firmalardan satın alabilirsiniz. Genellikle hazırlanması 1-2 saat sürer.